

BÆREKRAFTSRAPPORT 2023

1 Innhold

2	INNLEDNING	4
2.1	Strategi bærekraft	4
2.2	Rammeverk	5
2.2.1	Organisering	5
2.2.2	Styringsdokumenter, styrings- og målesystemer	5
2.2.3	GRI Standard (Global Reporting Initiative)	5
2.2.4	Scorekort og KPI	6
2.3	Initiativer	6
2.3.1	FN Global Compact	6
2.3.2	UNEP FI PRB (FNs Miljøprogram - Principles for Responsible Banking)	6
2.3.3	UNEP FI PRI (FNs Miljøprogram - Principles for Responsible Investment)	7
2.3.4	Finans Norge «Veikart for grønn konkurransekraft i finansnæringen»	7
2.3.5	FNs Bærekraftsmål	7
2.3.6	TCFD (Task force on Climate-related Financial Disclosures)	7
2.3.7	TNFD (Task force on Climate-related Financial Disclosures)	7
2.3.8	PCAF (Partnership for Carbon Accounting Financials)	8
2.3.9	ESG Rating	8
3	INTERESSENTDIALOG OG VESENTLIGHETSANALYSE	8
3.1	Interessentdialog og vesentlighetsanalyse	8
3.2	Interessentkartlegging	8
3.3	Interessentdialog	9
3.4	Vesentlighetsanalyse	10
4	ARBEIDS- OG MENNESKERETTIGHETER	11
4.1	Faktainformasjon	11
4.2	Åpenhetsloven	12
4.3	Likestilling og mangfold	13
4.4	Arbeidsmiljø og utvikling av ansatte	15
4.4.1	Arbeidsmiljø og HMS	15
4.4.2	Personaltilfredshet	15
4.4.3	Kompetanse- og organisasjonsutvikling	16
5	PERSONVERN OG INFORMASJONSSIKKERHET	17
5.1	Faktainformasjon	17
5.2	Personvern	19
5.3	Informasjonssikkerhet	19
6	ØKONOMISK KRIMINALITET	19
6.1	Faktainformasjon	19
6.2	Generelt om arbeidet med økonomisk kriminalitet	21
7	ANSVARLIGE PRODUKTER OG TJENESTER	21
7.1	Faktainformasjon	21
7.2	Produktinformasjon og markedsføring	22
7.3	Rammeverk for grønne, sosiale og bærekraftige produkter	23
7.4	Green & Sustainability Bond Framework	23
7.5	Digitalisering	23
8	ANSVARLIG FORRETNINGSVIRKSOMHET	24
8.1	Faktainformasjon	24
8.2	Etikk	25
8.3	Kundeklager	26
8.4	Varsling	26
8.5	Kundetilfredshet	26

8.6	ESG reguleringer (Taksonomi og utfyllende informasjon om reguleringer).....	26
8.7	EU taksonomi.....	27
9	ANSVARLIG KREDITTGIVNING 28	
9.1	Faktainformasjon	28
9.2	Strategiske føringer	30
9.3	Klimautslipp i utlånsporteføljen.....	30
9.4	Ansvarlig kredittgivning i personmarked	31
9.5	Ansvarlig kredittgivning i bedriftsmarked	32
10	ANSVARLIG INVESTERING 33	
10.1	Faktainformasjon	33
10.2	Investeringer i likviditetsporteføljen	34
10.3	Investeringer i datterselskaper og selskaper hvor banken har eierposisjoner i	35
10.4	Finansiering under Green & Sustainability Bond Framework.....	36
10.5	Investeringer gjort av fondsforvaltere i fondsprodukter banken formidler.....	36
11	ANSVARLIGE INNKJØP 37	
11.1	Faktainformasjon	37
11.2	Leverandører og samarbeidspartner	39
11.2.1	Innledning	39
11.3	Arbeids- og menneskerettigheter (Åpenhetsloven).....	39
11.3.1	Innledning	39
11.3.2	Risikoanalyse og aktsomhetsvurderinger.....	40
11.3.3	Oppfølging og tiltak	41
11.4	Virksomhetsstyring	41
11.5	Klima og natur	41
12	KLIMA OG NATUR 42	
12.1	Faktainformasjon	42
12.2	Klima.....	43
12.2.1	Klima – påvirkning fra egen virksomhet	43
12.2.2	Klima – påvirkning fra forretningsområdene.....	45
12.2.3	TCFD – Task Force on Climate-related Financial Disclosures	46
12.3	Natur.....	48
12.3.1	Generelt.....	48
12.3.2	TNFD, Task Force on Nature-related Financial Disclosures.....	48
13	VEDLEGG 1: GRI Indeks 50	
14	VEDLEGG 2: Scorekort 58	
15	VEDLEGG 3: Tiltaksplan ARP (2021 – 2024) 64	
16	VEDLEGG 4: EU Taxonomy Green Asset Ratio Template 66	

2 INNLEDNING

2.1 Strategi bærekraft

Sparebanken Sør sin misjon er å «Skape bærekraftig vekst og utvikling for vår landsdel». Vi er en regional sparebank, og vår forretningsmodell er en integrert verdikjede som omfatter utvikling, produksjon og formidling av finansielle produkter og tjenester. Distribusjon av produkter gjennom eierselskaper og samarbeidspartnere utgjør også en viktig del av forretningsmodellen, og vi betjener kundene gjennom en kombinasjon av fysiske salgskontorer og digitale løsninger. De største forretningsområdene er innskudd og utlån til privat- og bedriftsmarkedet, samt finansiering og investering. Disse forretningsområdene – i tillegg til innkjøp – er de områdene der vi har størst påvirkning på områder som berører bærekraft. Det er også disse områdene som representerer den størst risiko og de største muligheter relatert til bankens finansielle posisjon og resultater. For mer informasjon om størrelsen på disse forretningsområdene, henvises til Årsrapporten.

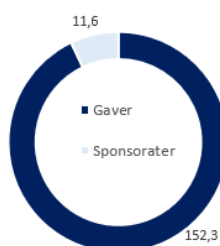
Vår forretningsvirksomhet utøves innenfor rammen av selskapets strategi, eierstyring- og selskapsledelse, våre etiske retningslinjer, øvrige styringsdokumenter, retningslinjer og rutiner i henhold til regulatoriske rammebetingelser. Det er etablert en rekke indikatorer (KPIer), med kort- og langsiktige mål innenfor vesentlige tema. Løpende oppfølging av disse indikatorene - sammen med andre analyser og vurderinger - danner grunnlag for å følge utvikling og måloppnåelse og benyttes for å påse at strategier, retningslinjer, aktsomhetsvurderinger og målsetninger etterleves.

Som sparebank har vi en lang tradisjon som en ansvarlig samfunnsaktør. Arbeidet med bærekraft (ESG – Environmental, Social and Governance) som omfatter klima og natur, sosiale forhold og virksomhetsstyring, er en naturlig videreutvikling av den rollen vi som bank har spilt gjennom snart 200 år. For oss innebærer ansvaret for bærekraftig utvikling at vi skal bidra til positiv utvikling innenfor ESG, samt ivareta vårt samfunnsansvar i områder der vi har vår virksomhet. Arbeidet med bærekraft skal styrke konkurransekraften og redusere bankens ESG risiko. Vi skal som arbeidsgiver, investor, långiver og leverandør av finansielle produkter og tjenester bidra til bærekraftig vekst gjennom å forsterke positive og redusere negative påvirkninger på mennesker, samfunn, klima og natur.

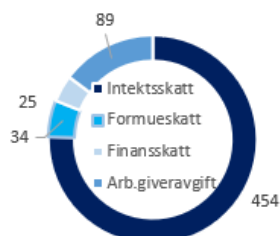
Bærekraft er forankret og integrert i vår overordnede strategiplan. Vi skal operasjonalisere bærekraft i alle forretningsområdene, og skal bidra til løsninger på de utfordringer innenfor bærekraft som samfunnet står ovenfor. Vi støtter opp om Parisavtalen og andre relevante globale og nasjonale initiativer knyttet til bærekraft

Vårt formål er å levere konkurransedyktig avkastning til egenkapitalbeviserne, og samtidig skape bærekraftig utvikling og vekst i vår landsdel.

Gaver og sponsorater 2023, MNOK

Skattebidrag 2023, MNOK

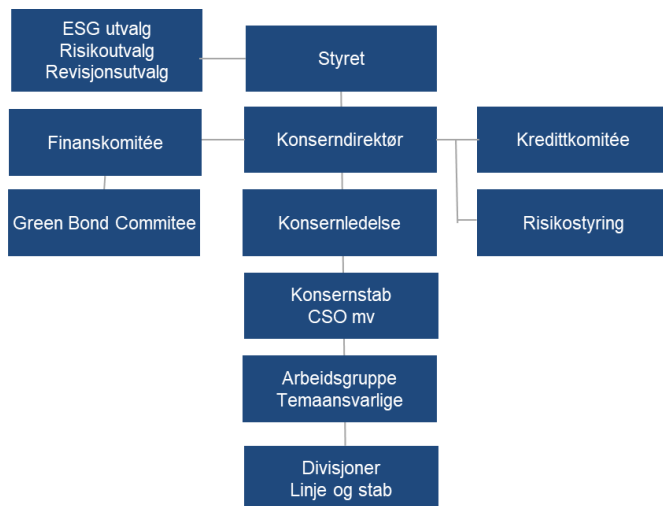

Gjennom et aktivt samarbeid med kunder, det offentlige, næringsliv og forskning- og utdanningsmiljøer bidrar vi både til nærings- og samfunnsutvikling. Vi bidrar også med betydelige midler til en rekke idretts- og kulturaktiviteter, samfunnsoppgaver, og bærekraftige aktiviteter for å stimulere til bærekraftig utvikling og vekst i landsdelen.

2.2 Rammeverk

2.2.1 Organisering

Organisasjonsstrukturen for arbeidet med bærekraft:

Arbeidet med ESG er godt forankret i bankens styre og ledelse. Detaljer om organisering og ansvar kommer frem i «Strategi bærekraft», <https://www.sor.no/globalassets/organisasjon/barekraft/styringsdokument-strategi-barekraft-sparebanken-sor.pdf>, kap. 3 side 6.

2.2.2 Styringsdokumenter, styrings- og målesystemer

Gode styringsdokumenter og styrings- og målesystemer er sentrale forutsetninger for arbeidet med bærekraft. Det er utarbeidet styringsdokumenter både på overordnet og på operativt nivå innenfor de ulike temaområdene. I tillegg har vi en rekke interne styringsdokumenter, rutiner og retningslinjer som av konfidensielle hensyn ikke er offentlig tilgjengelig.

Styringsdokumentene beskriver styringssystemene for de aktuelle temaene, hvordan disse styres og hvordan de følges opp.

Vi har etablert KPIer for de ulike temaene som kommer frem av Scorekort (vedlegg 2). Tiltak for forbedringer iverksettes ved behov, og prioriterte KPIer integreres i bankens overordnede risikostyringsrammeverk og kvartalsvise rapporter til styret.

Styringsdokumenter, styringssystemer, mål og metoder, evalueres og revideres gjennom årlige revisjonsprosesser. En oversikt over våre styringsdokumenter knyttet til ESG, finnes under de vesentlige tema, eller på bankens hjemmeside, <https://www.sor.no/felles/om-sparebanken-sor/samfunnsansvar/barekraftsrapporter/>

2.2.3 GRI Standard (Global Reporting Initiative)

Denne rapporten er utarbeidet i henhold til nye GRI standarder 2021, som er et anerkjent globalt system og rammeverk for bærekraftsrapportering (ESG).

2.2.4 Scorekort og KPI

ESG område	Indikator	ENH.	2021	2022	2023	Målsetning	
						Mål	Tid
SOSIAL	Andel kvinnelige ledere totalt	%	38,9	37,3	38,6	40 - 60	2025
	Kvinnerns snitt lønn i forhold til menn	%	85,9	86,9	87,5	90 - 110	2025
	Personaltilfredshet	%	NA	85	NA	> 80	
	Oppetid kundeløsninger, SLA	%	99,77	99,64	99,9	99,70	
VIRKSOMHETS STYRING	Gaver og sponsorater	MNOK	51,7	111,7	163,9		
	Kundetilfredshetsindikator Personmarkedet	Plass nr	11	6	10	Topp 3	
	Kundetilfredshetsindikator Bedriftsmarkedet	Plass nr	7	7	7	Topp 3	
	Grønn andel boliglån	%	NA*	NA*	18,1	50	2030
	Grønn andel næringsseiendom	%	NA	NA	21,3	50	2030
	Bærekraftige obligasjoner Likviditetsportefølje	MNOK	1.495	3.178	5.619	2.000	2022
	Obl.finansiering under Green&Sustainability Bond Framework	MNOK	5.103	12.231	12.231		
	Andel leverandører som risikovurderes mht ESG	% volum		78,3	80,7		
	ESG Rating, (Neglisjerbar risiko er ≤ 10 poeng)	Poeng	11,7	9,7	10,8	≤ 20	
KLIMA OG NATUR	Klimautslipp fra egen virksomhet	tonn CO2	254,4	232,2	253,5		
	Reduksjon klimautslipp fra egen virksomhet, Base line 2017	%	50,4	54,7	50,6	55	2030
	Energiintensitet egen virksomhet	kWh/m2	233	203	213	0 (NZE)	2050
	Reduksjon i klimautslipp fra utlån i 2030; Base line 2023	%	NA	NA	0	40	2030
	Klimautslipp fra utlån	tonn CO2	NA	NA	NA	0 (NZE)	2050
	Reduksjon i klimautslipp fra investeringer i 2030, BL 2023	%	NA	NA	NA	40	2030
	Klimautslipp fra investeringer i 2050, BL 2023	%	NA	NA	NA	0 (NZE)	2050
	Andel energi fra fornybare energikilder	%	94,1	96,1	96,4		
	Firmabiler som er el-biler	%	81	83	84	100	2023

* Kriteriene og grunnlaget er endret for grønn andel boliglån. Det er derfor ikke mulig å sammenligne mot tidligere år.

** For definisjoner av KPI kfr. Vedlegg 2 Scorekort Definisjoner

En oversikt over bankens samlede KPIer (indikatorer), presenteres i vedlegg 2 i denne rapporten.

2.3 Initiativer

2.3.1 FN Global Compact

Sparebanken Sør er tilsluttet FNs Global Compact. Global Compact er verdens største initiativ for arbeid med bærekraft og samfunnsansvar, og vi rapporterer årlig (Communication on Progress, CoP) status og utvikling i arbeidet med bærekraft og bærekraftsmål.

2.3.2 UNEP FI PRB (FNs Miljøprogram - Principles for Responsible Banking)

FNs prinsipper for ansvarlig bankvirksomhet er en guide som beskriver forpliktelser til ansvarlighet og ambisjoner for handlinger for å oppfylle bærekraftsmål og Parisavtalen. Sparebanken Sør er signatory i UNEP PRB. For mer informasjon om integrering UNEP PRBs prinsipper:

<https://www.sor.no/globalassets/organisasjon/barekraft/2022-reporting-self-assessment-template-sparebanken-sor.pdf>

2.3.3 UNEP FI PRI (FNs Miljøprogram - Principles for Responsible Investment)

Sparebanken Sør driver ikke egen kapitalforvaltning og er derfor ikke signatory i UNEP PRI. Vi formidler verdipapirfond fra andre fondsforvaltere og stiller krav til at disse er medlem og etterlever UNEP PRI sine prinsipper.

2.3.4 Finans Norge «Veikart for grønn konkurransekraft i finansnæringen»

Finans Norge har utarbeidet et veikart for grønn konkurransekraft i finansnæringen med visjon om at finansnæringen i 2030 er lønnsom og bærekraftig. Vi er i kontinuerlig prosess med å integrere disse prinsippene i våre strategiske og operative prosesser.

2.3.5 FNs Bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål ble vedtatt i 2015 og er en global plan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene. Vi støtter alle de 17 bærekraftsmålene, og har identifisert noen av målene banken skal ha særlig fokus på. Prioriterte bærekraftsmål, viktige tiltak og aktiviteter, illustreres i figuren under.

 5 LIKESTILLING MELLOM KJØNNENE	Åpenhetsloven Varsling og klaging Lik tilgang til finansielle løsninger og produkter
 8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST	ESG krav til kunder og leverandører ESG krav til utlån, investeringer og finansiering Trvst arbeidsmiljø, nulltoleranse økonomisk krim.
 12 ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON	Bærekraftige produkter og tjenester Sirkulærøkonomi, gjenbruk og avfallshåndtering ESG krav til kreditt, investering, finansiering og
 13 STOPPE KLIMAENDRINGENE	TCFD rapport og mål til klimareduksjon TNFD rapport Grønt produktrammeverk
 17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE	Medlem UN Global Compact Medlem UNEP PRB/PRI Finans Norge

Mer detaljer om tiltak og aktiviteter for å støtte opp om prioriterte bærekraftsmål, fremgår under de relevante tema i punkt 2.4.

2.3.6 TCFD (Task force on Climate-related Financial Disclosures)

TCFD utgjør et supplement til Bærekraftsrapporten vår og til vår samlede rapportering av bærekraft. TCFD rapporten er vårt rammeverk for rapportering av klima:

<https://www.sor.no/globalassets/organisasjon/barekraft/2022-tcf-d-rapport-sparebanken-sor.pdf>

2.3.7 TNFD (Task force on Climate-related Financial Disclosures)

TNFD utgjør et supplement til Bærekraftsrapporten vår og til vår samlede rapportering av bærekraft. TCFD rapporten er vårt rammeverk for rapportering av natur:

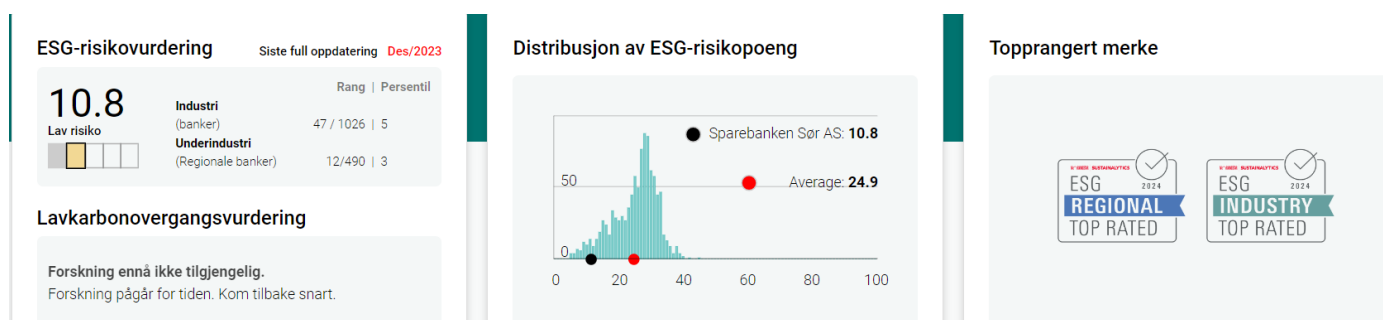
<https://www.sor.no/globalassets/organisasjon/barekraft/2023-07-05-tnfd-rapport-sparebanken-sor.pdf>

2.3.8 PCAF (Partnership for Carbon Accounting Financials)

I 2021 ble Sparebanken Sør partner i PCAF som er et globalt samarbeid mellom finansinstitusjoner som arbeider for å harmonisere vurderinger og opplysninger om klimagassutslipp finansiert av lån og investeringer. Gruppen er raskt voksende og består av et stort antall banker og investorer fra hele verden.

2.3.9 ESG Rating

I 2023 fikk vi en ESG rating fra Sustainalytics på 10.8 (tilsvarende lav risiko). Se detaljer under.

3 INTERESSENTDIALOG OG VESENTLIGHETSANALYSE

3.1 Interessentdialog og vesentlighetsanalyse

Bærekraft handler om langsiktig verdiskaping både for samfunnet og for selskapet det gjelder. Hvilken betydning de ulike bærekrafttema har for selskapet og bransjen generelt, vil variere. Hvert enkelt selskap må prioritere hvilke bærekrafttemaer som er viktigst for sin virksomhet. Disse analysene kalleres «dobbel vesentlighetsanalyser».

En vesentlighetsanalyse er et etablert verktøy for å identifisere bærekrafttemaer av betydning for et selskaps langsiktige verdiskaping og påvirkning på samfunn og miljø. Prinsippet om dobbelt vesentlighet er/blir sentralt i de viktigste internasjonale rapporteringsstandardene herunder CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive), og utgjør en etablert del av beste praksis innenfor bærekraft.

Høsten 2022 ble det gjennomført en oppdatering av interessent- og vesentlighetsanalyse. Hensikten med dette var:

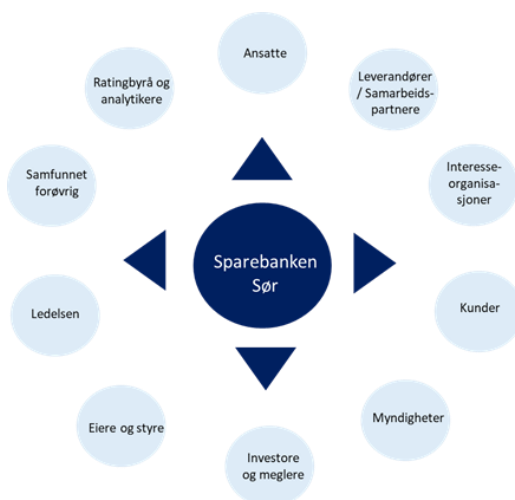
- Kvalitetssikre vesentlige tema
- Ivareta prinsippet om dobbelt vesentlighet

Proessen er beskrevet i de følgende delkapitler.

3.2 Interessentkartlegging

Interessenter velges ut på bakgrunn av forretningsmessige relasjoner, kompetanse om bærekraft, samt betydningen de har på samfunnet og bankens forretningsområder. Ved utvelgelsen av interessenter har vi også hatt fokus på å velge ut et tilstrekkelig antall interessenter med god kunnskap om bransje og bærekraft, og som kan defineres som eksperter.

Interessentkartleggingen ble gjennomført som en spørreundersøkelse med oppfølgingsamtaler med utvalgte interessenter. Figuren under viser hvilke interessentgrupper som var prioritert ved utvelgelsen.

Vi vurderer løpende både relevante og også potensielle nye interessenter. Interessentgruppene er viktige fordi de kan påvirke og gi innspill til hvordan banken kan prioritere arbeidet med ESG, valg av tema, tiltak og prioriteringer.

3.3 Interessentdialog

Målsetningen med interessentdialog er å få innspill på hva interessentene mener er vesentlige bærekrafttema som banken bør prioritere ut fra et samfunns- og forretningsmessig perspektiv.

Informasjon om de mest sentrale interessentene:

Interessenter	Arena for dialog	Jevnlige	Årlig	Ved behov	Aktuelle tema	Tiltak
Kunder (personkunder og bedriftskunder).	Kundemøter, arrangementer, kundeundersøkelser			X	Produkter, tjenester og pris. Digitale løsninger. Ansvarlig forretningsvirksomhet.	Bærekraftige produkter. ESG i kundesamtaler og kredittprosesser.
Leverandører og samarbeidspartnere	Anskaffelse og oppfølging. Møter og samlinger		X	X	Oppfølging åpenhetsloven av leveranseavtaler, kvalitet og løsninger, SLA.	Krav til ESG i anbudsprosesser, oppfølging og leverandørsamtaler.
Myndigheter, Norges Bank, Finanstilsynet mm.	Halvårlige møter, ad-hoc møter.	X	X		ESG risiko, status og oppfølging av regulatoriske krav.	Ivareta regulatoriske krav og rapportering.
Ratingbyråer analytikere.	Møter, arrangementer, ratingprosesser.	X	X		Oppfølging av ESG status, utvikling i markedet. Ratingprosesser	Krav og gap ift ESG, rapportere. Rammeverk bærekraftige obligasjoner/produkter.
Ledelsen	Faste møter og møteplasser	X			Alle relevante bærekraftstema	Relevante tiltak operativt, regulatorisk og utvikling blir diskutert og besluttet
Ansatte	Medarbeidersamtaler, arrangementer, allmøter.		X		Arbeidsmiljø, likestilling, faglige tema som bærekraft, HMS mv.	Kompetansebygging, medarbeier-undersøkelser og godt arbeidsmiljø.
Eiere og styre	Styremøter, faste møter generalforsamling.	X	X		Regulatoriske krav, forventninger i marked, operasjonalisere ESG.	Løpende informasjon, oppfølging, rapportering av tiltak og utvikling.
Interesseorganisasjoner, UN GC, PRB, FinansNorge.	Faste og tilfeldige møter, arrangementer, prosjekter og kurs	X			Utvikling av ESG, implementere prinsipper, prosjekter, KPI mv.	Prosjekter, kurs, ivareta prinsipper, utvikling og rapportering.
Investorer og meglere	Møter, arrangementer	X	X		Oppfølging av ESG status, utvikling i markedet, finansiering mv.	Krav og gap ift ESG, rapportere og utsteder grønne obligasjoner.
Samfunnet for øvrig.	Diverse.			X	Bankens samfunnsrolle, bidrag til utvikling av samfunn og lokalmiljø	Gaver, sponsorer og bankens engasjement i lokalsamfunnet.

Prosess for å identifisere og engasjere interessenter og integrere deres innspill i beslutningsprosesser som angår dem, pågår løpende.

3.4 Vesentlighetsanalyse

For å sikre at banken både prioriterer de temaene som er mest vesentlige og tar hensyn til dobbelt vesentlighet, ble vesentlighetsanalysen oppdatert høsten 2022.

Analysen er basert på prinsippet om dobbelt vesentlighet. Dobbelt vesentlighet betyr analyser av hvordan risiko og muligheter i forhold til ESG påvirker vår finansielle posisjon og våre resultater (finansiell vesentlighet), og hvilken positiv og negativ påvirkning banken har på ESG i forhold til samfunn og miljø (miljø- og samfunnsmessig vesentlighet).

Oppdateringen av vesentlighetsanalysen involverte et bredt spekter av våre viktigste interessenter, herunder eiere, kunder, ansatte, myndigheter og samfunnet ellers. Vi gjennomførte en spørreundersøkelse som ble fulgt opp av dybdesamtaler med representanter fra interessentgruppene.

Det ble gjennomført workshop med konsernledelsen for å vurdere og prioritere hvilke bærekrafttema som har størst betydning for oss.

Utvelgelse av bærekrafttemaer ble basert på dialog med konsulenter, samt ulike interne og eksterne kilder som SASB Materiality Map.

Vesentlighetsanalysen resulterte i en oversikt over hvilke temaer som er vesentlige for oss, og disse reflekterer både hva interessentene våre er opptatt av samt hva som har størst finansiell betydning for Sparebanken Sør og størst samfunnsmessig påvirkning.

De vesentlige temaene viser hvor vi har påvirkningskraft, enten direkte i egen virksomhet eller indirekte gjennom forretningsområdene representert ved kunder, leverandører og samarbeidspartnere. Noen av temaene, eksempelvis klima og natur, er viktige for vår finansielle risiko og muligheter, som eksempelvis bærekraftige produkter, obligasjoner og investeringer. Dette er de viktigste virkemidler vi har for å ivareta målsetninger i Parisavtalen og kommende Naturavtale. De temaene som gir oss forretningsmessige muligheter, har til felles at de berører våre kunder, primært innenfor forretningsområdene utlån, investeringer og finansiering.

Andre tema, som hvitvasking, økonomisk kriminalitet, personvern og informasjonssikkerhet, er sentrale for å ivareta regulatoriske og samfunnsmessige forhold. Tema knyttet til sosiale forhold, som arbeids- og menneskerettigheter og utvikling av ansatte, er sentrale for å ivareta og utvikle enkeltindivider både i samfunnet og banken vår, ved å sørge for en rettferdig og bærekraftig verdiskaping og økonomisk utvikling.

Nedenfor presenteres listen over våre vesentligste tema og vesentligste forretningsområder når det gjelder bærekraft.

Vesentlige tema
Klima og natur
Ansvarlige produkter og tjenester
Økonomisk kriminalitet
Arbeids- og menneskerettigheter
Personvern og informasjonssikkerhet
Ansvarlig forretningsvirksomhet
Ansvarlig kredittgivning
Ansvarlig investering og finansiering
Ansvarlige innkjøp

4 ARBEIDS- OG MENNESKERETTIGHETER

4.1 Faktainformasjon

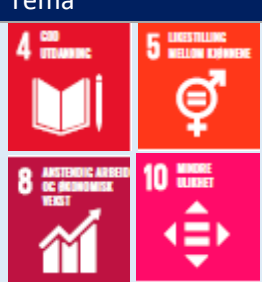
Arbeids- og menneskerettigheter er et vesentlig tema fordi, å gi like rettigheter og muligheter for alle, både internt i banken og i samfunnet for øvrig, er med å sikre en god og rettferdig økonomisk utvikling og vekst nasjonalt og globalt.

Banken har positiv faktisk og potensiell påvirkning på bla likestilling mellom kjønn, rettferdig lønn, mangfold, videreutvikling av medarbeidere, helse, miljø og sikkerhet og krever at alle banken samhandler med, ivaretar sentrale FN konvensjoner til arbeids- og menneskerettigheter. Tilsvarende kan vi ha en negativ påvirkning ved å ikke ivareta disse områdene på en forsvarlig måte. Banken har ikke direkte vært knyttet til negative hendelser relatert til arbeids- og menneskerettigheter. Den største potensielle samfunnsmessige påvirkningen ligger i forretningsområdene.

Vi følger opp disse temaer med relevante tiltak, for å forsterke den positive påvirkningen og redusere den negative påvirkningen. Det er etablert kort- og langsiktige KPIer for å kunne følge opp og måle resultater og utvikling av tiltak for sentrale indikatorer.

Vi har styringsdokumenter, policyer og retningslinjer, som viser hvilke krav banken stiller, og hvordan banken jobber med dette tema i relevante forretningsområder.

Faktatabell

Tema	Kommentarer
	<p>Viktige fokusområder:</p> <ul style="list-style-type: none"> Arbeids- og menneskerettigheter Likestilling og mangfold Arbeidsmiljø HMS Kompetanse- og organisasjonsutvikling
Styringsdokumenter	Strategi Bærekraft, Policy arbeids- og menneskerettigheter, Retningslinjer arbeids- og menneskerettigheter, Etikk dokument, HMS håndbok, Personalhåndbok, Styrets policy mangfold
FN Global Compact Prinsipp	2: Vi skal påse at vi ikke medvirker til brudd på menneskerettighetene 3: Vi skal holde organisasjonsfriheten i hevd og rett til forhandlinger 6: Vi skal sikre at diskriminering i arbeidslivet avskaffes
UNEP PRB Prinsipp	1: Banker må tilpasse forretningsstrategien slik at den er i samsvar med og bidrar til enkeltmenneskers behov og samfunnets overordnede mål, slik det kommer til uttrykk i FNs mål for bærekraftig utvikling, Parisavtalen og i relevante nasjonale og regionale rammeverk.

Finans Norge Prinsipp	4: Styrke klimakompetanse og kapasitet i finansnæringen
GRI indikator	401-1, 401-2, 401-3, 405-1, 404-1, 404-2, 404-3, 405-2, 406-1,
Sør indikator	KPI A1, KPI A2, KPI A3, KPI A4, KPI A5, KPI A6
Gjennomførte tiltak	Videreført arbeid med Åpenhetsloven herunder tiltaksplaner, kfr. vedlegg 3. Banken har økt mangfoldet av ansatte gjennom 2023. Det er gjennomført betydelig opplæring innenfor ulike emner, med en snitt opplæring pr. ansatt 222 timer i 2023. Lederutviklingsprogram for alle ledere herunder også nye ledere. Det er gjennomført årlig oppdatering på autorisasjonsordninger. Forbedret onboardingprosess.
Resultater av tiltak	Økt mangfold. Positiv utvikling i kvinners lønn i forhold til menn. Ingen diskrimineringsaker.
Planlagte tiltak	Banken skal resertifiseres i likestilt arbeidsliv i løpet av 2024. Følge opp og videreutvikle arbeidet med Åpenhetsloven. Videreføre arbeidet med likelønn, herunder metodikk for lettere å gjøre likelønnsbetraktninger. Banken har fokus på mangfold. Videreføre arbeidet med tiltaksplan ARP (Aktivitet- og redegjørelsesplikten). Videreføre opplæringsaktiviteter. Videreføre ordningene «Trainee Sør» og «Sør Talenter». Det blir gjennomført ny medarbeiderundersøkelse i 2024. Oppfølgingsmodul i SDWorx for gjennomføring av medarbeidersamtale
Ansvarlig	Divisjon Konsernstab

KPI og måloppnåelse

KPI	Beskrivelse	Enhet	Mål	Tid	2021	2022	2023	Måloppnåelse
KPI A1	Diskriminering	Saker	0		0	0	0	V
KPI A2	Andel kvinnelige ledere	%	40-60	2025	38,9	37,3	38,6	X
KPI A3	Kvinnens snitt lønn i forhold til menn	%	90-110	2025	85,9	86,9	87,5	X
KPI A4	Sykefravær sum, %	%	≤ 4,0		3,7	4,59	4,45	X
KPI A5	Personaltfredshet	%	≥ 80		NA	85	NA	
KPI A6	Andel som har hatt medarbeidersamtale	%	100		100 *	100*	100*	V

4.2 Åpenhetsloven

Dette punkt omhandler hvordan vi håndterer Åpenhetsloven i egen organisasjon.

Vi har i dette kapittel tatt med et kort konsentrat av arbeidet med Åpenhetsloven. En fullstendig rapport presenteres på våre hjemmesider. På våre hjemmesider finnes også mer utfyllende informasjon om styringsdokumenter og bankens arbeid med Åpenhetsloven, <https://www.sor.no/felles/om-sparebanken-sor/samfunnsansvar/apenhetsloven/>

Åpenhetsloven omfatter arbeids- og menneskerettigheter.

Sentrale punkter i Åpenhetsloven er:

- §4 Aktsomhetsvurderinger
- § 5 Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger
- § 6 Informasjonsplikt

Banken gjennomfører årlig risikoanalyse (aktsomhetsvurderinger) av utvalgte konvensjoner knyttet til arbeids- og menneskerettigheter.

Risikoanalyse arbeids- og menneskerettigheter					
Risiko- og fokusområder	Vurderingstema	RISIKO			Risiko
		Konsekvens	Sannsynlighet	Risikofaktor	
Risiko for brudd på likestilling mellom kjønn, herunder lik lønn for arbeid av lik verdi.	Kfr bla FN konvensjon nr. 100 om lik lønn for mannlige og kvinnelige arbeidere av lik verdi og FN konvensjon nr. 156 om like muligheter og lik behandling for kvinner og menn 1. Tall for kvinners lønn i forhold til menn i kr og % 2. Tall for andel kvinner/kvinner i ledelse/kvinner i styre	2	2	2,0	Lav risiko
Risiko for diskriminering uansett grunnlag.	Kfr bla FN konvensjon nr. 111 om diskriminering i sysselsetting og yrke. 1. Antall hendelser/varslinger om diskriminering 2. Har selskapet policy knyttet til diskriminering	2	2	2,0	Lav risiko
Risiko for brudd på rett til sosial sikkerhet	Kfr bla FN konvensjon nr. 102 om minstestandard for sosial sikkerhet	1	1	1,0	Lav risiko
Risiko for ikke tilfredsstillende antall kvinnelige ledere	1. Andel kvinnelige ledere på ulike nivåer	2	3	2,4	Middels risiko
Risiko ift brudd på rett til foreningsfrihet og organisere seg.	Kfr ba FN konvensjon nr. 87 om foreningsfrihet og vern av organisasjonsretten 1. Er ansatte fagorganiserte, hvilken organisasjon 2. Rett og frihet til organisering	1	1	1,0	Lav risiko
Gode muligheter for faglig og personlig utvikling	Kfr bla Arbeidsmiljøloven kapittel 4 om arbeidsgivers plikt til å legge til rette for faglig og personlig utvikling gjennom arbeidet, jf. § 4-2 (2) a), og FN konvensjon 195 om utvikling av menneskelige ressurser, utdanning, opplæring og livslang læring 1. Kompetanseutviklingsprogrammer 2. Antall timer opplæring i snitt pr år	2	2	2,0	Lav risiko
Risiko for brudd på gode og trygge arbeidsforhold, helse, miljø og sikkerhet på arbeidsplassen	Kfr bla FN konvensjon nr. 155 om sikkerhet og helse i arbeidsmiljøet 1. Har virksomheten HMS håndbøker eller rutiner 2. Antall hendelser for manglende sikkerhet mm	2	2	2,0	Lav risiko
Risiko for brudd på rimelige begrensninger i arbeidstid	Kfr bla FN konvensjon nr. 47 om 40 timers uke. 1. Arbeidstid og overtid	1	1	1,0	Lav risiko
Risiko for ikke tilfredsstillende mangfold i banken	1. Program for mangfold 3. Rekrutteringsstrategi. 4. Trainee/praksisordning	2	3	2,4	Middels risiko
Risiko brudd på rettferdig lønn	Kfr bla FN konvensjon nr. 26 om ordning til å sette minstelønn, FN konvensjon nr. 95 om sikring av arbeidstakeres lønn. 1. Lønnstatistikk	1	1	1,0	Lav risiko
Akkumulert risiko				1,7	

Resultatene fra analysen viser at Sparebanken Sør har lav risiko for brudd på arbeids- og menneskerettigheter. På et par områder, andel kvinnelige ledere, og mangfold, har banken middels risiko. På begge disse områdene er det iverksatt tiltak, og det er positiv utvikling. Akkumulert risiko er lav risiko.

Det har ikke vært brudd på arbeids- og menneskerettigheter.

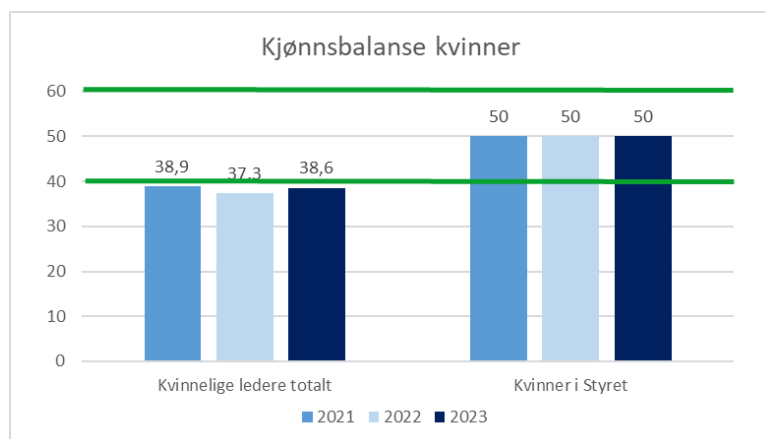
Selv om bankens risiko for brudd på arbeids- og menneskerettigheter er lav, har banken allikevel fokus på utvikling og forbedring på flere områder. Vi har etablert felles handlingsplan for tiltak knyttet til arbeids- og menneskerettigheter, og til tiltak knyttet til Aktivitet- og redegjørelsesplikten, ARP, kfr. vedlegg 3.

4.3 Likestilling og mangfold

For oss betyr likestilling og mangfold like rettigheter og like muligheter for alle. Det innebærer at banken skaper trygghet og et inkluderende arbeidsmiljø, der alle verdsettes for sine egenskaper og talenter og der alle kan være seg selv. Vi har tilsvarende fokus på likestilling og mangfold i arbeid med kunder og ulike arrangementer som banken gjennomfører.

Aktivitet- og redegjørelsesplikten (ARP) innebærer at arbeidsgiver skal rapportere på den faktiske tilstanden, men også iverksette tiltak for å fremme likestilling og hindre diskriminering. Det er opprettet et eget likestillings- og mangfoldsutvalg i banken og vi arbeider målrettet for å fremme mangfold, hindre forskjellsbehandling og diskriminering.

Det er et langsiktig mål å få relativ lik fordeling av kjønn innenfor alle stillingsnivåer og forretningsområder.

Mål til kvinnelige ledere skal ligge i intervallet 40-60 %

Antall kvinnelige ledere har hatt en liten oppgang fra 2022 til 2023 til 38,6 %, men ligger fortsatt litt under målet som er minimum 40 %.

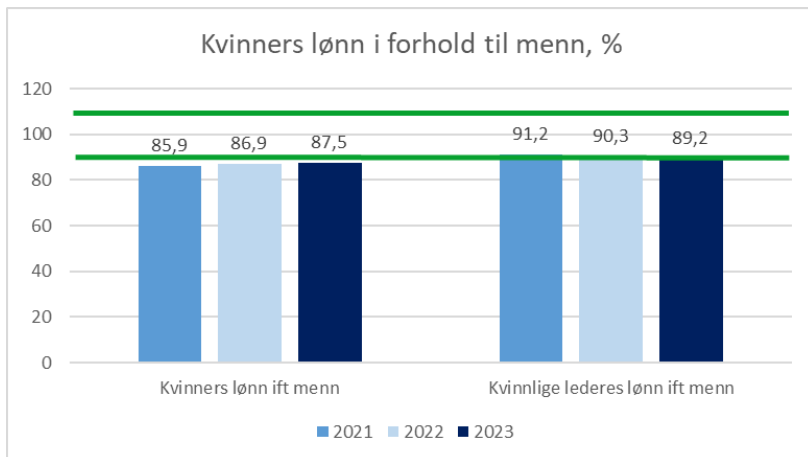
Det jobbes aktivt med likestilling og mangfold i alle deler av virksomheten, og bankens regelverk ivaretar blant annet dette i rekrutterings- og utvelgelsesprosesser. I tillegg til målsettinger om likestilling har også banken målsetting å øke andel ansatte med annen etnisk bakgrunn.

Sparebanken Sør er sertifisert innen likestilling og mangfold gjennom Likestilt Arbeidsliv. Likestilt Arbeidsliv er en regional sertifiseringsordning, for virksomheter som skal bidra til likestilling og mangfold i arbeidslivet. Banken skal resertifiseres i løpet av 2024.

Sertifiseringsordningen omfatter følgende innsatsområder:

Vi har som mål å betale lik lønn for arbeid av lik verdi uavhengig av kjønn, og tallene viser en positiv utvikling. Banken har gjennom flere år hatt en likelønnsrett ved lokale lønnsvurderinger. Denne retten brukes til å rette opp eventuelle lønnskjevheter knyttet til likelønn.

Mål til at kvinners lønn i forhold til menn skal ligge i intervallet 90 - 110 %

Det har vært en positiv utvikling i kvinners lønn i forhold til menn, mens det har vært en liten negativ utvikling i snittlønn for kvinnelige ledere i forhold til menn. Dette er noe banken vil rette fokus på i 2024.

4.4 Arbeidsmiljø og utvikling av ansatte

4.4.1 Arbeidsmiljø og HMS

Vi skal være en attraktiv og inkluderende arbeidsplass for alle medarbeidere, og vi legger til rette for at balansen mellom jobb, hjem og fritid skal oppleves som god. Det er etablert fleksitidsordninger samt policy for bruk av hjemmekontor som en del av bankens livsfasepolitikk.

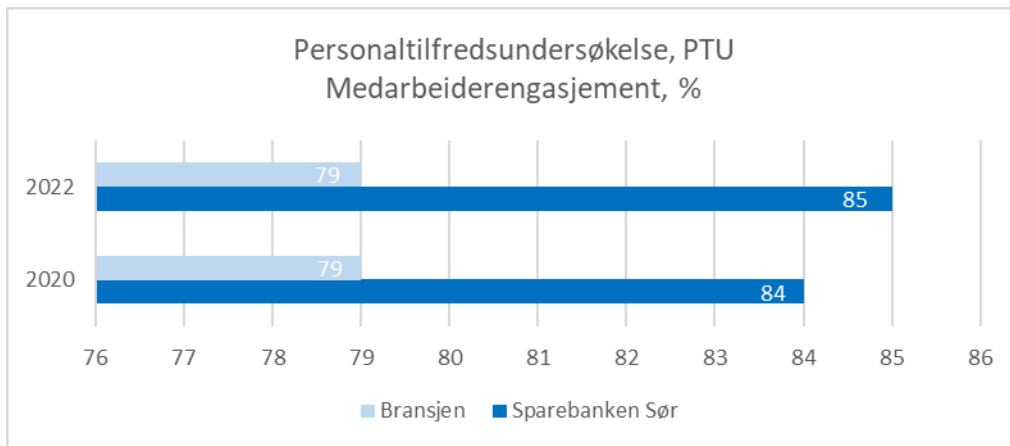
Vi har ulike goder for ansatte som innskuddspensjon, bonusordninger, subsidierte låneordninger, personalforsikring, reiseforsikring, konto med gebyrfrihet, bedriftshytter og tilbud om kjøp av Egenkapitalbevis til rabatterte pris. I 2023 ble reglene for bonusordningen endret slik at også ansatte som er sykmeldt og ansatte som er i lovbestemt permisjon får bonus.

Systematisk Helse-, Miljø- og Sikkerhetsarbeid (HMS) har høy prioritet for oss. Banken har etablert et godt rammeverk, som blant annet inkluderer personalhåndbok, HMS-håndbok, og flere interne avtalefestede utvalg. Vi er tilsluttet bedriftshelsetjeneste, har helseforsikring for alle ansatte, og har samarbeid med bedriftspsykologtjeneste. Det arbeides kontinuerlig med å legge til rette for et godt arbeidsmiljø, og det benyttes betydelige ressurser for å stimulere ansatte til å opprettholde god helse, gjennom gode arbeidsplasser, fysisk aktivitet og trening bl.a. gjennom økonomisk støtte til bankens bedriftsidrettslag. Verneunder gjennomføres årlig.

Arbeidet med HMS følges opp gjennom revisjoner av medarbeidere med særskilt ansvar for HMS. Vi har gode rutiner for en tett oppfølging av sykmeldte arbeidstakere.

4.4.2 Personaltilfredshet

Vi måler personaltilfredshet hvert andre år ved hjelp av Kantars personaltilfredshetsundersøkelse. I 2022 gjennomførte vi en ny undersøkelse og resultatet viser en liten fremgang fra 84 til 85. Resultatet betegnes av Kantar som meget godt og vi scorer fortsatt over bransjesnittet. Det vil bli gjennomført ny personaltilfredshetsundersøkelse første kvartal i 2024.

Det gjennomføres årlige medarbeidersamtaler med alle ansatte, med tiltak og videre oppfølging av forbedrings- og utviklingsområder.

4.4.3 Kompetanse- og organisasjonsutvikling

For banken er det viktig å kunne tiltrekke seg, beholde og utvikle medarbeidere som innehar den kompetansen som banken trenger i fremtiden. Kompetanse handler om omstilling og å bygge opp en mangfoldig og kompetent arbeidsstyrke. Kundeadferd, regulatoriske krav og ny teknologi, er drivere for endringene vi ser rundt oss, og som gjør at banken må tilpasse seg. Det betyr at vi trenger en annen kompetansesammensetning enn før. Vi ser stor verdi i å utvikle egne ansatte til å møte morgendagens krav og muligheter. Alle trenger kompetanseløft, og banken investerer derfor mye i læring og utviklingstilbud for våre medarbeidere.

Den teknologiske utviklingen og fokuset på å være en datadrevet bank, skyter stadig større fart.

Vi er opptatt av å tilrettelegge for at alle medarbeidere får mulighet til faglig utvikling, og at de gis muligheter til å tilegne seg riktig kompetanse i forhold til det arbeidet de skal utføre. Opplæring og utdanning skjer i samarbeid med både interne og eksterne samarbeidspartnere. Nye og digitale løsninger er tatt i bruk.

Alle ansatte i banken har gjennom tilgang til bankens digitale læringsplattformer E-guiden, NanoLearning og Workplace muligheter for å hente spesialtilpasset kompetanse fra mer enn 100 kurs.

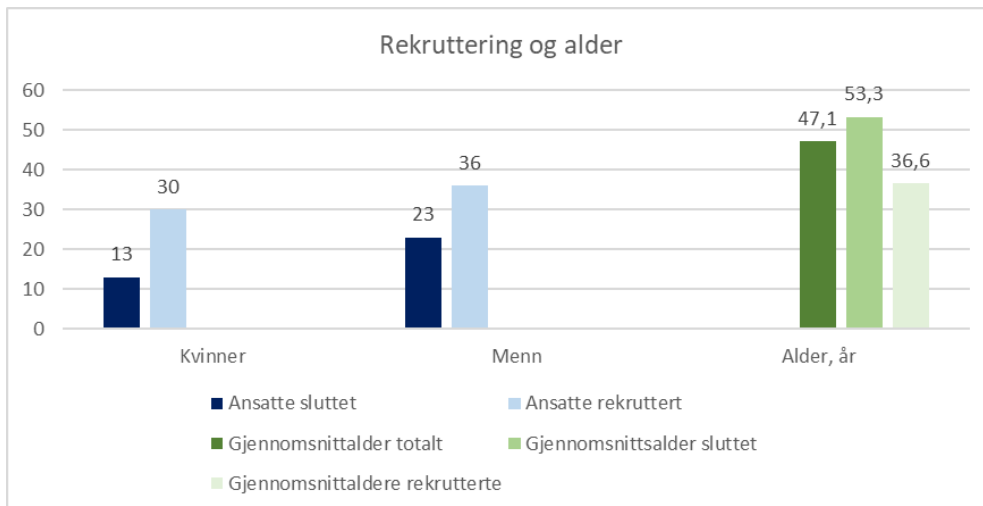
I tillegg er det årlig obligatorisk kurs for opplæring og oppdatering i sentrale tema som etikk, hvitvasking, personvern og informasjonssikkerhet.

222 t SNITT OPPLÆRING PR ANSATT I 2023

Opplæringen omfatter opplæring i blant annet ledelse, fag, produkter, men også i spesielle tema. Mer detaljer om opplæring fremgår av Scorekort, se seksjon 1.2.

Ansatte deltar også i digitale kurs og seminarer i eksternt regi for å bygge kompetanse i ulike tema.

Omstilling, medarbeiderutvikling og rekruttering av ny kompetanse for å bygge en bank for fremtiden, har høy prioritet hos oss.

Av de 66 som ble rekruttert i 2022, har ca. 81,8 % høyere utdanning.

Vi er en aktiv bruker og bidragsyter i Trainee Sør som er en lokal trainee-ordning i Agder. I 2023 har banken hatt inne 4 traineér.

Sparebanken Sør skal være en attraktiv arbeidsplass og tiltrekke oss framtidsrettet kompetanse. I 2024 lanserer vi nå Sør Talenter – et initiativ som tar sikte på å styrke vår posisjon som den ledende finansorganisasjonen i landsdelen. SørTalenter er et satsingsprogram for studenter som snart er ferdig med studiene. Studentene starter i en deltidsstilling og går over til en fast stilling etter endt periode. Fra september til juni jobber studentene i en deltidsstilling i våre kundesentre, og med mulighet for å hospitere i ulike avdelinger i banken. De vil også få tilbud om faglig påfyll og en egen mentor i banken. Målet er at studentene i august starter i en relevant fast stilling hos oss.

5 PERSONVERN OG INFORMASJONSSIKKERHET

5.1 Faktainformasjon

Som bank behandler og forvalter vi store mengder persondata, noe som stiller krav til vår håndtering av kundeinformasjon og ivaretagelse av sentrale personvernprinsipper. Personvern handler om å sikre konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet til alle personopplysninger som eies, behandles eller forvaltes av oss. For å skape trygghet, er det viktig for oss å behandle personopplysninger på en trygg og forsvarlig måte og ivareta regulatoriske krav.

Vi er en viktig samfunnsaktør, og det betyr av vi må ha sikre, stabile og brukervennlige løsninger til våre kunder og samfunn. Gode, stabile systemer og sikkerhet er avgjørende for at kunder og samfunn skal ha tillit til oss, og for å opprettholde vår konkurransevne. Hurtig teknologisk utvikling forutsetter at banken kontinuerlig må arbeide med tiltak for å hindre cyberangrep og andre uønskede hendelser.

Personvern og informasjonssikkerhet er avgjørende for både kunder og samfunnet generelt, så dette temaet er vesentlig for oss. Vi har positiv faktisk og potensiell påvirkning på personvern og informasjonssikkerhet gjennom å sikre gode systemer, rutiner, opplæring, og ved å sikre at interne rutiner og regulatoriske krav til disse temaene blir ivare tatt på en betryggende måte. Tilsvarende kan vi ha en negativ påvirkning på personvern og informasjonssikkerhet dersom disse områdene ikke blir ivare tatt på en forsvarlig måte. Den største positive og negative påvirkningen berører kunder.

Vi følger opp disse temaer med konkrete og relevante tiltak, for å forsterke den positive påvirkningen og redusere den negative påvirkningen. Det er etablert KPIer for å kunne følge opp og måle resultater og utvikling av tiltak for sentrale indikatorer.

Faktatabell

Tema	Kommentar
	<p>Viktige fokusområder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Personvern • Informasjonssikkerhet • Stabile IT systemer
Styringsdokumenter	Policy behandling av personopplysninger, Behandling av personopplysninger, Retningslinjer for personvern, Policy ledelsessystem og informasjonssikkerhet, ISMS.
FN Global Compact Prinsipp	10: Vi skal bekjempe korrupsjon, utpressing og bestikkelser
UNEP PRB Prinsipp	5. For å nå sine mål for ansvarlig og bærekraftig bankdrift, må banker implementere styringsverktøy og en ansvarlig bankkultur som viser våre ambisjoner og ansvarlighet ved å sette offentlige mål som er relatert til områder der vi har størst innvirkning
Finans Norge Prinsipp	1: Tilpasse forretningsstrategien til FN bærekraftsmål og Parisavtalen
GRI indikator	418-1
Sør indikator	KPI B1, KPI B2, KPI B3
Gjennomførte tiltak	<p>Personvernombudet sørger for at bankens medarbeidere får tilbud om eller blir pålagt å delta på GDPR-kurs med bakgrunn i bankens opplæringsplan. I 2023 har det vært fokus på følgende områder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alle nyansatte har gjennomgått introduksjonskurset «Grunnleggende kunnskap personvern og sikker kommunikasjon» • Alle ansatte gjennomført «Repetisjonskurs Personvern». • Nye regler for overføring av personopplysninger til USA trådte i kraft 10. juli 2023. Personvernet har gjennomgått det nye regelverket for relevante avdelinger i banken. <p>Videreføre implementering og operasjonalisering av ISMS, risikovurderinger, og videreutvikling av rammeverket. Innføring av IAM-løsning (Identity Access Management) som er et styringssystem for informasjonssikkerhet, for å tilpasse tilganger basert på brukernes behov og ansvarsområder, opprettholde kontroll og oversikt over tilgangen til sensitive deler, samt sikre automatisert og regelstyrt kontroll av brukere og rettigheter. Gjennomført Cyber TIBER-NO test.</p>
Resultat av tiltak	Ingen pålegg fra datatilsynet eller digitale alvorlige bedragerisaker. SLA bedre enn krav. Ingen alvorlige bedragerisaker.
Planlagte tiltak	Videreføre opplæring for alle ansatte i personvern og informasjonssikkerhet Videreutvikling av SOC verktøy (sikkerhetsoperasjonssenter) for å forebygge cybertrusler og andre uønskede hendelser. Videre vil banken ha fokus på etterlevelse og compliance knyttet til informasjonssikkerhet. Videreutvikling av bankens løsninger for å ivareta personvern og informasjonssikkerhet, herunder også KPI for informasjonssikkerhet.
Ansvarlig	Divisjon Konsernstab (Personvern) Divisjon Forretningsutvikling (Informasjonssikkerhet og IT systemer)

KPI og måloppnåelse

KPI	Beskrivelse	Enhet	Mål	Tid	2021	2022	2023	Måloppnåelse
KPI B1	Pålegg, gebyrer vedr personvern fra Datatilsynet	Antall	0		0	0	0	V
KPI B2	Oppetid kundeløsninger SLA, %	%	≥ 99,70		99,97	99,64	99,9	V
KPI B3	Digitale alvorlige bedragerisaker mot banken				0	0	0	V

5.2 Personvern

Vi behandler personopplysninger i overensstemmelse med Personopplysningsloven herunder Personvernforordningen (GDPR). Regelverket regulerer blant annet hvordan vi innhenter, lagrer, bruker og sletter slike opplysninger. Våre medarbeidere har lovpålagt taushetsplikt om alle forhold som angår våre kunder. Det er kun medarbeidere med tjenstlig behov som skal ha tilgang til personopplysninger om kunder. Vi skal ikke innhente andre personopplysninger enn de som er nødvendige for å betjene den enkelte kunde. Kunden kan til enhver tid be om innsyn i opplysninger som er lagret om dem, og videre kreve utlevering av personopplysninger, og rette opplysninger som ikke er korrekte. Samtykke til innsamling, bruk og deling av data, er ivaretatt i bankens rutiner og retningslinjer for personopplysningsloven, herunder GDPR.

19 MELDTE SAKER TIL DATATILSYNET VEDR. BRUDD PÅ PERSONVERN 0 PÅLEGG FRA DATATILSYNET

Vi behandler og forvalter store mengder persondata og dette stiller store krav til vår håndtering av kundeinformasjon og ivaretagelse av sentrale personvernprinsipper. Vi har utpekt et personvernombud som skal bistå med å ivareta bankens krav til behandling av personopplysninger.

5.3 Informasjonssikkerhet

Våre systemer og løsninger må være velfungerende, både direkte for bankens kunder, men også for samfunnet som helhet.

Våre rutiner og infrastruktur beskytter både bankens og kundenes personopplysninger herunder også sensitiv informasjon mot cyberangrep. Tjenestene våresom betalingsinfrastruktur (kortbetaling, mobilbank, nettbank og nettbedrift), er en del av bankens kritiske infrastruktur.

Sikringstiltakene som beskytter kundenes personopplysninger og betalingsinfrastruktur, består av solide rutiner, døgkontinuerlig overvåkning og moderne sikkerhetsmekanismer. Sentralt i dette arbeidet er «Policy Ledelsessystem for informasjonssikkerhet, ISMS», basert på ISO/IEC 27001.

6 ØKONOMISK KRIMINALITET

6.1 Faktainformasjon

Økonomisk kriminalitet er et alvorlig samfunnsproblem og en trussel mot enkeltpersoner, næringsliv og samfunnet som helhet. Bank og finans er viktige bidragsytere i arbeidet med å bekjempe økonomisk kriminalitet som eksempelvis hvitvasking, terrorfinansiering og korrupsjon. Omfang av økonomisk kriminalitet som rammer finanssektoren eller hvor tilbydere av finansielle tjenester utnyttes, øker og blir stadig mer kompleks. Vårt arbeid med å forebygge og avdekke økonomisk kriminalitet er derfor viktig i et nasjonalt og globalt perspektiv.

Vi har som overordnet mål å bekjempe økonomisk kriminalitet for å redusere økonomiske tap for samfunnet, kundene og banken, samt for å opprettholde tilliten til oss som bank og det finansielle systemet. Derfor er dette et vesentlig tema for oss.

Vi har positiv faktisk og potensiell påvirkning på dette området ved å avdekke og redusere økonomisk kriminalitet gjennom kontinuerlig og systematisk arbeid med hvitvasking, terrorfinansiering, korrupsjon og bestikkelser. Tilsvarende kan vi ha en negativ påvirkning ved å ikke ivareta disse områdene på en forsvarlig måte. Den største positive og negative påvirkningen berører samfunnet, men også enkeltindivider som er utsatt for økonomisk kriminalitet.

Faktatabell

Tema	Kommentarer
 	<p>Viktige fokusområder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Økonomisk kriminalitet • Terrorfinansiering • Hvitvasking • Korrupsjon
Styringsdokumenter	Hvitvaskings-dokument, Policy Antikorrupsjon og bestikkelse, Policy antihvitvask og terrorfinansiering,
FN Global Compact Prinsipp	10: Vi skal bekjempe korrupsjon, utpressing og bestikkelser
UNEP PRB Prinsipp	1: Banker må tilpasse forretningsstrategien sin slik at den er i samsvar med og bidrar til enkeltmenneskers behov og samfunnets overordnede mål, slik det kommer til uttrykk i FNs mål for bærekraftig utvikling, Parisavtalen og i relevante nasjonale og regionale rammeverk.
GRI indikator	205-3
Sør indikator	KPI C3, KPI C4
Gjennomførte tiltak	<p>Oppdaterte styringsdokumenter. Policy, rutiner, retningslinjer og arbeidsbeskrivelser revidert og oppdatert i 2023. Kompetansebehov og opplæringsplan for alle stillingskategorier er kartlagt og kompetanseprogrammer gjennomført, herunder obligatorisk E-læring for alle ansatte og tillitsvalgte. Omorganisering og økte ressurser, har styrket arbeidet med økonomisk kriminalitet vesentlig, herunder rekruttering av medarbeidere med erfaring fra politi og arbeidstilsyn med lang etterforskningserfaring.. Risikoscoringsmodell er revidert for å gi mer risikobasert håndtering og mer solid grunnlag for transaksjonsovervåking. Det er gjennomført informasjonsarbeid rettet mot kunder og allmenheten for å redusere antall svindeltifeller. Elektronisk støtteverktøy for å avdekke svindler er tatt i bruk.</p> <p>Aktiv deltagelse i nasjonale bransjefora for bekjempelse av økonomisk kriminalitet, utstrakt samarbeid med andre banker og systemleverandører for å styrke innsatsen og kvalitet i systemer for avverging.</p>
Resultater av tiltak	Antall svindelsaker har mer enn doblet seg de siste to årene. Gjennomførte tiltak har bidratt til at reelt tap for banken, kundene og tredjepartsaktører likevel er redusert dramatisk.
Planlagte tiltak	Duplisere kompetanse og utvide vaktordning for å sørge for enda bedre beredskap. Videreføre tilpasset opplæring i tema for alle ansatte. Videreutvikle KPI og mål. Fortløpende overvåke etterlevelsen gjennom internkontroll og utvikling i risikoeksponering for å identifisere ytterligere forbedringer og tiltak.
Ansvarlig	Divisjon Konsernstab (Juridisk/Antihvitvask)

KPI og måloppnåelse

KPI	Beskrivelse	Enhet	Mål	Tid	2021	2022	2023	Måloppnåelse
KPI C1	Korrupsjonssaker internt	Antall	0		0	0	0	V
KPI C2	Bedragerisaker internt	Antall	0		0	0	0	V
KPI C3	Mistenkelige saker hvitvasking flagget	Antall			18.933	20.878	17.092	
KPI C4	Mistenkelige saker hvitvasking meldt Økokrim	Antall			102	161	311	

6.2 Generelt om arbeidet med økonomisk kriminalitet

Som bank har vi nulltoleranse for alle former for økonomisk kriminalitet, og vi vil medvirke til et næringsliv bygget på rettferdig konkurranse og lovlig virksomhet. Vi benytter store ressurser for å bekjempe økonomisk kriminalitet.

Vårt arbeid med økonomisk kriminalitet er forankret i de lover og forskrifter som gjelder, og vi har et omfattende rammeverk av styringsdokumenter, policyer og retningslinjer som skal sikre at vi som bank etterlever lovkrav, og forhindrer økonomisk kriminalitet som hvitvasking, svindel og terrorfinansiering.

Bankens «Policy Antikorrupsjon og bestikkelse» gir føringer for våre holdninger til samt vårt arbeid for å hindre korrupsjon, påvirkningshandel, bestikkelser og bruk av tilretteleggelsespenger.

Transaksjonskontroll er en av hovedoppgavene for å avdekke og analysere mistenkelige transaksjoner som har hatt indikasjoner på mulig hvitvasking/terrorfinansiering. Gjennom 2022 har banken kontrollert et betydelig antall transaksjoner som har blitt flagget i den elektroniske transaksjonsovervåkingen eller som på annet grunnlag har hatt indikasjoner på økonomisk kriminalitet. For de fleste har mistanken blitt avkreftet. De transaksjoner hvor mistanken ikke har latt seg avkrefte er rapportert til Økokrim som forutsatt i hvitvaskingsloven.

Vi har robuste kontroll- og kundetiltak samt gode interne styrings- og kontrollfunksjoner. Gode rutiner, god opplæring og nødvendige ressurser bidrar til å forhindre at banken benyttes i økonomisk kriminalitet. Arbeidet med økonomisk kriminalitet er krevende, og vi har gjennom det siste året økt ressursene og kompetanse på området.

Som et element i operasjonalisering av ESG i forretningsområdene, er økonomisk kriminalitet integrert i policyer og systemer for oppfølging innenfor områdene kredittprosesser, investering/finansiering og innkjøp.

7 ANSVARLIGE PRODUKTER OG TJENESTER

7.1 Faktainformasjon

Vi tilbyr produkter og tjenester som har stor påvirkning på privatpersoner og bedrifters økonomi. For at våre kunder skal kunne gjøre gode valg, er det viktig å gi god, etterrettelig, og forståelig informasjon og markedsføring av alle våre produkter og tjenester

Bærekraftige produkter og tjenester i henhold til anerkjente klassifikasjonskriterier, er bankens mest sentrale virkemiddel for å oppfylle FNs bærekraftsmål, Parisavtalen, Naturavtalen og det grønne skiftet. Dette representerer også nye forretnings- og produktområder. Derfor er ansvarlige produkter og tjenester et viktig tema for oss og vi har positiv faktisk og potensiell påvirkning på at våre kunder gjør riktige valg gjennom god og etterrettelig produktinformasjon

Tilsvarende kan vi også ha en negativ påvirkning ved å ikke ivareta disse områdene på en forsvarlig måte. Den største positive og negative påvirkningen berører enkeltkunder.

Vi har stor positiv faktisk og potensiell påvirkning på samfunn, klima og natur gjennom å tilby bærekraftige produkter og tjenester, og tilsvarende negativ påvirkning dersom slike produkter ikke tilbys kundene. Påvirkningen berører både banken, kunder og samfunnet lokalt, nasjonalt og globalt.

Faktatabell

Tema	Kommentarer
  	<p>Viktige fokusområder:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bærekraftige produkter og tjenester Etisk markedsføring og produktinformasjon Ingen grønnvasking
Styringsdokumenter	Green & Sustainability Bond Framework, Grønt, sosialt og bærekraftig Produktrammeverk, Policy nye og endrede produkter og systemer, Risikovurdering av produkter, tjenester, rutiner, prosesser og systemer, Rutine kundeklager. Produktstyringsrutine fondsprodukter. Policy markedsføring og produktinformasjon
FN Global Compact Prinsipp	8: Vi skal ta initiativ til å fremme av økt miljøansvar 9: Vi oppmuntrer til utvikling av miljøvennlig teknologi
UNEP PRB Prinsipp	2: Øke positiv påvirkning, og redusere negativ påvirkning på ESG som følge av sine aktiviteter, produkter og tjenester. Etablere og publisere konkrete mål på områder som har størst effekt
Finans Norge Prinsipp	2: Anvende digitaliseringskompetanse til å skalere markedet for klimasmarte løsninger og klimasmarte løsninger
GRI indikator	417-2, 417-3
Sør indikator	KPI D1, KPI D2.
Gjennomførte tiltak	Banken har i 2023 oppdatert Grønt, sosialt og bærekraftig Produktrammeverk. Revidert rutine risikovurdering produkter, tjenester, prosesser og systemer. Prosess startet med utvidelse av produktspekteret for grønne lån bolig og næringseiendom.
Resultater av tiltak	Ingen brudd på produkt- og tjenesteinformasjon og markedskommunikasjon. Økt digitalisering personmarked.
Planlagte tiltak	Videreutvikle nye bærekraftige produkter innen personmarked og bedriftsmarked. Øke andelen av bærekraftige lån og obligasjoner. Videreutvikle digitale tjenester.
Ansvarlig	Divisjon Forretningsutvikling, Divisjon Personmarked (PM) og Divisjon Bedriftsmarked (BM), Divisjon Kapitalmarked (KM)

KPI og måloppnåelse

KPI	Beskrivelse	Enhet	Mål	Tid	2021	2022	2023	Måloppnåelse
KPI D1	Tapte saker brudd på produkt-, tjenesteinformasjon	Antall	0		0	0	0	✓
KPI D2	Tapte saker brudd på markedskommunikasjon	Antall	0		0	0	0	✓

For mer informasjon om bærekraftige produkter henvises til kapittel 8 Ansvarlig kredittgivning, og kapittel 9 Ansvarlig investering og kapitalformidling.

7.2 Produktinformasjon og markedsføring

Vi er opptatt av å ha transparente og forståelige produkter og tjenester og vi er opptatt av å markedsføre disse på en etisk måte slik at våre kunder skal kunne ta gode økonomiske valg. Det er strenge krav til produktmerking, tjenesteinformasjon og markedsføring. Det legges derfor stor vekt på rådgivning, kunne tilby kunden trygge og gode produkter, og at salg og markedsføring av produktene gjennomføres på en ansvarlig måte iht. lovgivning. Alle rådgivere har godkjente sertifiseringsordninger i henhold til krav fra

Finansnæringsens autorisasjonsordninger (FINAUT), og har gjennomført kompetanseoppdateringer som følger av sertifiseringsordningene. Vi har etablert retningslinjer for kvalitetssikring og risikovurderinger av produkter, systemer og tjenester, og at krav til informasjon, merking og markedsføring etterleves.

Bærekraftige produkter og tjenester er et viktig virkemiddel for å bidra til å oppfylle FNs bærekraftsmål, Parisavtalen og det grønne skiftet. Vi arbeider aktivt med bærekraftige produkter, og har mål om å øke andelen av bærekraftige aktiviteter i alle forretningsområder.

Bruk av anerkjente rammeverk, etisk produktinformasjon og markedsføring skal sikre at produktene tilfredsstiller klassifikasjonskriterier for bærekraftige produkter og tjenester og for å unngå grønnvasking.

Det er etablert retningslinjer og systemer for registrering, behandling og oppfølging av klager knyttet til brudd på lover og retningslinjer for produkter, tjenesteinformasjon, merking og markedsføring.

7.3 Rammeverk for grønne, sosiale og bærekraftige produkter

Vi har etablert «Rammeverk for grønne, sosiale og bærekraftige produkter» som er basert på internasjonale anerkjente prinsipper. Formålet med rammeverket er å utvikle og formidle bærekraftige produkter som et viktig bidrag til det grønne skiftet. Vi vil utvide spekteret av bærekraftige produkter med utgangspunkt i dette rammeverket, og de til enhver tid gjeldende klassifikasjonskriterier.

7.4 Green & Sustainability Bond Framework

Vi har etablert to obligasjonsrammeverk (2019 og 2022). Rammeverkene er etablert i henhold til ICMA (International Capital Market Association) standardprinsipper for grønne, sosiale og bærekraftige obligasjoner. I rammeverket som ble oppdatert i 2022, er det i tillegg forutsatt at provenyet fra obligasjonsutstedelsene skal allokere til prosjekter som er definert som grønne og bærekraftige i henhold til EU taksonomien. Grønn og bærekraftig finansiering gjør banken i stand til å bidra til realisering av kundenes grønne og bærekraftige prosjekter.

7.5 Digitalisering

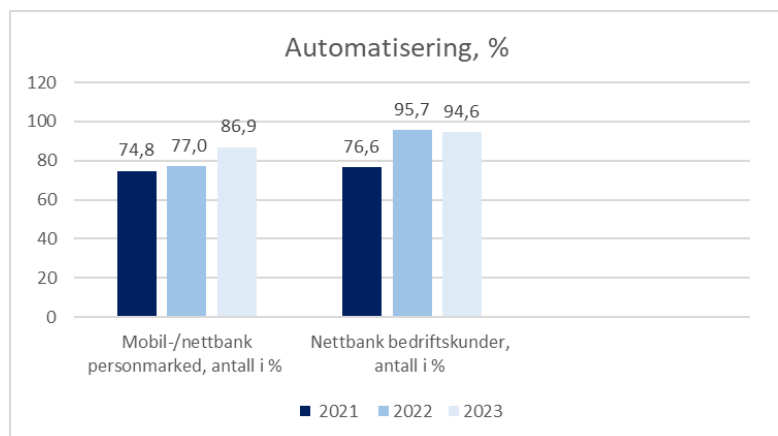
Digitalisering av prosesser og distribusjon av produkter og tjenester er viktige virkemidler for å bidra til bærekraftig omstilling. Digitale løsninger medfører mer selvbetjening av finansielle produkter og tjenester, og redusert reiseaktivitet. Vi har jobbet målrettet med å løfte kundeopplevelsen i vår mest besøkte kanal, nemlig mobilbank-appen for privatkunder. Navigasjonen i appen er forbedret, det er blitt enklere å øke sparing og kunder kan enkelt få generert forslag til skadeforsikringer. Bruken av mobilbanken øker jevnt og antall personkunder som ikke lenger bruker nettbank, men kun mobilbanken, er nær doblet siden 2020.

For bedriftskundene ser vi også en sterk vekst i bruk av mobilbank bedrift. God tilgjengelighet for de viktigste tjenestene er viktig også for bedriftskundene, selv om nettbedrift på desktop har de største besøkstallene for denne gruppen. Med nesten alle bedriftskunder på den nettbedrift får vi blant annet enkel digital kommunikasjon med våre kunder og fysisk post - som kontoutskrifter i postkassen – er redusert til et minimumsnivå.

Bærekraftige produkter og aktiviteter vil bidra til å redusere de negative, og øke de positive påvirkningene på ESG - området. Vi skal videreføre arbeidet med å tilrettelegge løsninger som kan bidra til en mer bærekraftig utvikling.

Vi er medlem i Digital Samhandling Offentlig og Privat (DSOP), som er et samarbeid om å digitalisere og effektivisere viktige prosesser i samfunnet. Dette samarbeidet bidrar til å realisere flere av FNs bærekraftsmål.

Vi er langt fremme når det gjelder automatisering av finansielle produkter og tjenester.

Mobil- og nettbank tall reflekterer aktive brukere av mobil- og nettbank som prosent av aktive kunder, (engasjement over kr 1000).

8 ANSVARLIG FORRETNINGSVIRKSOMHET

8.1 Faktainformasjon

Bank og finans har en sentral rolle i økonomisk utvikling og er en forutsetning for verdiskapingen i samfunnet. Vår rolle er primært å forvalte innskudd og finansiere personkunder, bedriftskunder og offentlig sektor. Kundernes behov skal alltid være utgangspunktet for vår forretningsvirksomhet, og kundene skal ha tillit til at vi vil de vel.

For å være en trygg og langsiktig forretningspartner må vi opptre ærlig og transparent, ha en høy etisk standard og til enhver tid utøve vår virksomhet innenfor gjeldende lover og forskrifter. Virksomhetsstyringen skal utøves slik at vi ikke medvirker til krenkelse av menneske- og arbeidstakerrettigheter, korrupsjon, uakseptable klimagassutslipp, alvorlig skade på natur eller andre handlinger som kan oppfattes som uetiske og uansvarlige. Gjennom gode og trygge banktjenester bidrar vi til økonomisk trygghet for kundene, og kundenes behov for finansielle tjenester skal være basert på et langsiktig og tillitskapende perspektiv. Derfor er dette tema så grunnleggende viktig for oss.

Vi har stor positiv faktisk og potensiell påvirkning på kunder og samfunn ved å opptre som en ansvarlig samfunnsaktør, og tilsvarende negativ påvirkning dersom ikke så skjer. Påvirkningen berører både banken, kunder og samfunnet.

Faktatabell

Tema	Kommentarer
<div style="display: flex; flex-wrap: wrap;"> <div style="width: 50%;"> </div> <div style="width: 50%;"> </div> <div style="width: 50%;"> </div> <div style="width: 50%;"> </div> </div>	<p>Viktige fokusområder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Virksomhetsstyring • Etikk • Samarbeid om å nå mål • Ivareta krav til reguleringer • Compliance
Styringsdokumenter	Eierstyring og selskapsledelse, Etikk- dokument, Strategi bærekraft, Rutine varsling internt og eksternt, Rutine kundeklager, Policy interessekonflikt, Rutine

	varsling internt og eksternt, Compliance dokument, Organisering av risiko og kapitalstyring.
FN Global Compact Prinsipp	2: Vi skal påse at vi ikke medvirker til brudd på anerkjente arbeids- og menneskerettigheter 10: Vi skal bekjempe enhver form for korrupsjon, herunder utpressing og bestikkelser
UNEP PRB Prinsipp	1: Tilpasse forretningsstrategien til FNs bærekraftsmål og Parisavtalen 4: Proaktivt vis konsultere, involvere og inngå samarbeidsavtaler med relevante interessenter for å oppnå samfunnets mål 5: Implementere styringsverktøy og ansvarlig bankkultur og sette mål som er relatert til områder der vi har størst innvirkning
Finans Norge Prinsipp	3: Forsterke samspillet mellom finansnæring og offentlige virkemidler 6: Ta i bruk et felles begrepsrammeverk for bærekraftig finans
GRI indikator	201-1, 201-2
Sør indikator	KPI E1, KPI E2, KPI E3, KPI E4, KPI E5
Gjennomførte tiltak	Økte ressurser og bygging av kompetanse både i Bærekraftsavdelingen og i forretningsområdene. Ny ESG Rating meg godt resultat, Low Risk. Etablert og implementert flere policydokumenter og retningslinjer innenfor ESG. Det er gjennomført GAP analyse og arbeid med ESG reguleringer herunder EU taksonomi, og Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD. Påbegynt arbeidet med transisjonsplaner.
Resultater av tiltak	God ESG risk. Operasjonalisering av ESG i forretningsområdene. Kontroll på ESG reguleringer.
Planlagte tiltak	Videreføre arbeidet med å implementere UN Global Compact, UNEP PRB og Finans Norges prinsipper. Videreføre arbeidet med ESG reguleringer, herunder EU taksonomi og CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directiv). Kundetilfredshetsmålinger i regi av EPSI. Forprosjekt, data, systemer og rapporteringsløsninger for ESG reguleringer og ESG området generelt. Videreføre arbeidet med operasjonalisering av ESG i forretningsområdene, spesielt med fokus på utlån, investering og finansiering. Videreutvikle styringssystemer, mål og metoder for relevante ESG temaer.
Ansvarlig	Divisjon Konsernstab

KPI og måloppnåelse

KPI	Beskrivelse	Enhet	Mål	Tid	2021	2022	2023	Måloppnåelse
KPI E1	Kundetilfredshetindikator personmarked	Plass nr	≤ 3		11	6	10	X
KPI E2	Kundetilfredshetindikator bedriftsmarked	Plass nr	≤ 3		7	7	7	X
KPI E3	Klagesaker tapt i Finansklagenemda	Antall	0		0	2	1	X
KPI E4	Varslingsaker interne og eksterne	Antall	0		4	2	4	X
KPI E5	ESG Rating Sustainalytics, Lav risiko 10 ≥ 20 poeng	Poeng	20		11,7	9,7	10,8	V

8.2 Etikk

Vi har etiske retningslinjer som skal sikre at alle deler av organisasjonen forstår og tar hensyn til den etiske standarden. De etiske retningslinjene gjelder for alle ansatte, og beskriver blant annet hvordan ansatte skal håndtere utfordringer knyttet til inhabilitet og interessekonflikter, deltakelse i annen næringsvirksomhet, samt handel med finansielle instrumenter. De etiske retningslinjene gjennomgås årlig av alle ansatte. Gjennom autorisasjonsordningene for bankens rådgivere gjennomføres det også årlig oppdatering på etikk. Det har vært holdt oppdateringskurs i bankens etiske retningslinjer i alle avdelinger.

8.3 Kundeklager

Vi har gode systemer og rutiner for håndtering av kundeklager, kfr. Bærekraftsbibliotek.

Klager kan komme gjennom flere kanaler og det er etablert gode løsninger for å motta, registrere, håndtere og rapportere klager samt iverksette eventuelle tiltak. I 2023 er det rapportert totalt 16 klagesaker til Finansklagenemda, hvorav banken har tapt 1 av klagesakene. Disse er løst.

8.4 Varsling

Vi skal være en trygg og god arbeidsplass og vi ønsker å legge til rette for en åpen ytringskultur. Vi har etablert egne varslingsrutiner for å forebygge, avdekke og rette opp i kritikkverdige forhold. Ansatte oppfordres til å varsle dersom de blir kjent med, eller selv opplever kritikkverdige forhold. Det er også etablert en rutine for at eksterne tredjeparter kan varsle.

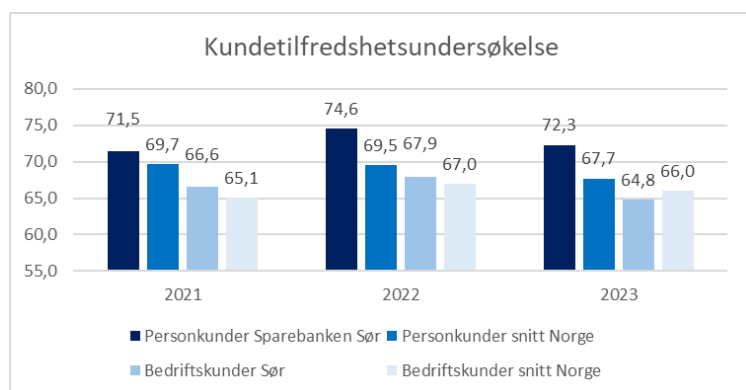
Varsling kan skje gjennom flere kanaler og de kan skje anonymt. Anonyme varsler går direkte til en uavhengig ekstern tredjepart, BDO AS. Det er etablert gode rutiner for rapportering, oppfølging og tiltak. Det er i 2023 i registrert fire eksterne varslingssaker, tre interne og en ekstern. Det har vært gjennomført tiltak på alle 4 varslene med ulik alvorlighetsgrad. Alle varslene er håndtert i henhold til varslingsrutinen og løst. Fagpersoner fra HR avdelingen har vært involvert ved 2 av varslene.

Våre varslingsrutiner sees her: <https://www.sor.no/felles/om-sparebanken-sor/samfunnsansvar/barekraftsrapporter/>

8.5 Kundetilfredshet

Ansvarlig og etisk forretningsvirksomhet i alle ledd er viktig for tillit og gode kunderelasjoner.

Selv om vi i 2023 ikke oppnår ambisjonen om å være blant de tre bankene som scorer høyest, scorer banken høyt på kundetilfredshet i EPSI Norges årlige bankundersøkelse. Vi har hatt en negativ utvikling det siste året, noe som også gjelder hele bransjen.

8.6 ESG reguleringer (Taksonomi og utfyllende informasjon om reguleringer)

I 2019 la EU frem sin grønne vekststrategi «EUs Green Deal» med en målsetning om å sikre mer bærekraftig økonomisk utvikling med mindre forurensning og lavere klimagassutslipp, bedre helse, økt livskvalitet og nye arbeidsplasser. I kjølvannet av Green Deal har EU etablert en rekke tiltak og regelverk som treffer finanssektoren. Som medlem av EØS-avtalen er det naturlig at det norske markedet følger tett med på hva som skjer i EU. Vi vil bli truffet av en rekke kommende tiltak for bærekraftig finans i den nærmeste tiden, og vi har gjennomført og er også i prosess med tverrfaglige prosjekter for å imøtekomme de nye regulatoriske

kravene og etablere eierskap til det videre arbeidet. Vi har i 2023 arbeidet med å rapportere på EU taksonomi i henhold til de to første miljømålene, se punkt 8.7.

Videre har vi arbeidet med å kartlegge GAP ift. Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD. Arbeidet med reguleringer, herunder data, systemer og rapporteringsløsninger for å håndtere både reguleringer og arbeidet med ESG generelt vil bli videreført i 2024.

8.7 EU taksonomi

Gjennom European Green Deal har EU satt ambisiøse mål for å nå Parisavtalens mål om et netto nullutslipp av klimagasser i 2050. For å nå disse målene er EU avhengig av å omdirigere kapital til å investere i grønn omstilling.

Hensikten er at kapitalen skal styres mot bærekraftige grønne investeringer, for å redusere klimautslipp og skade på natur, og sørge for en rettferdig omstilling.

EU har derfor lansert en egen handlingsplan for bærekraftig finans som inkluderer flere omfattende nye regelverk, og EU-taksonomien for bærekraftige aktiviteter er selve grunnmuren i dette arbeidet.

Regelverket inneholder rapporteringskrav for store børsnoterte selskaper og finansinstitusjoner.

Sparebanken Sør er i dag underlagt krav til offentliggjøring av ikke-finansiell informasjon etter regnskapsloven. I henhold til loven om bærekraftig finans som trådte i kraft i Norge 1. januar 2023, vil Sparebanken Sør være pålagt å rapportere taksonomiinformasjon for regnskapsåret 2023. Gjennom bærekraftige produkter bidrar Sparebanken Sør til å kanalisere kapital inn i bærekraftige aktiviteter.

EU taksonomien er et klassifiseringssystem som definerer hvilke aktiviteter som er bærekraftige. EU taksonomiene omfatter finansielle produkter som lån og investeringer.

Taksonomien omfatter foreløpig to av seks miljømål, og rapporteringen i 2023 vil derfor være noe begrenset i omfang. Taksonomien vil videreutvikles og utvides i årene framover. Mer informasjon om våre bærekraftige produkter finnes på bankens hjemmesider.

<https://www.sor.no/felles/om-sparebanken-sor/samfunnsansvar/barekraftsrapporter/>

<https://www.sor.no/felles/om-sparebanken-sor/about/investor-relations/green-and-sustainability-bond-framework/>

Taksonomien inneholder rapporteringskrav, nøkkelindikatorer og maler for både finansielle og ikke-finansielle selskaper. Den mest sentrale nøkkelindikatoren er «den grønne brøken» (Green Asset Ratio, GAR). Denne viser hvor stor andel av bankens utlån og investeringer som er gitt til aktiviteter som defineres som grønne etter taksonomien. Taksonomien legger opp til en stegvis utvidelse av rapporteringskravene knyttet til GAR. Detaljgraden, og dermed omfanget av plikten til å innhente informasjon, vil gradvis øke fram mot 2026. For 2023 er det kun krav til rapportering av utlån, men for regnskapsåret 2024 må det også rapporteres på investeringer.

Tabellen under viser EU taksonomiens 6 miljømål:

EUs seks miljømål

Begrensning av klimautslipp

Bærekraftig bruk og beskyttelse av vann- og havressurser

Forebygging og bekjempelse av forurensning

Klimatilpasning

Omstilling til sirkulær økonomi

Beskyttelse og gjenopprettelse av biologisk mangfold og økosystemer

Rapporteringen for 2023 omfatter to av de seks miljømålene, «Begrensning av klimautslipp» og «Klimatilpasning». Rapporteringen for 2024 vil omfatte alle seks miljømålene.

For å oppfylle krav til taksonomiregelverket, (Alignment), må følgende tre kriterier oppfylles:

1. Tekniske kriterier i EU taksonomien må oppfylles
2. Aktiviteten må ikke skade noen av de andre miljømålene, «Do no significant harm».
3. Oppfylle minstekravene til sosiale og styringsmessige forhold, «Minimum social safeguards».

Taksonomiregelverket stiller krav til omfattende rapportering.

Den mest sentrale informasjonen er:

1. Hvor stor andel av bankens utlån som er omfattet (Eligible) av taksonomiregelverket
2. Hvor stor andel av bankens utlån som oppfyller krav (Alignment) til taksonomiregelverket
3. Green Assets ratio (GAR) – det vil si hvor stor andel av bankens balanse som oppfyller krav til taksonomiregelverket.

Bærekraftige eiendeler iht. EU taksonomien (Taxonomy Aligned) per 31.12.23	NOK million
Utlån til husholdninger med pant i bolig	14.400
Obligasjoner med fortrinnsrett (med sikkerhet i boliglån)	N/A*
Utlån til ikke-finansielle foretak (omfattet av NFRD)	70
Bærekraftig økonomisk aktivitet iht. EU taksonomien (Taxonomy Aligned)	14.470

*) Sparebanken Sør har en likviditetsportefølje som blant annet består av obligasjoner med fortrinnsrett, som har sikkerhet i boliglån. Deler av denne porteføljen er definert som grønne obligasjoner, men det er ikke kjent hvor stor andel av denne porteføljen som er iht. EU taksonomiens kriterier.

Eiendeler omfattet av EU taksonomien (Taxonomy Eligible) per 31.12.23	NOK million
Utlån til husholdninger med pant i bolig	79.723
Obligasjoner med fortrinnsrett (med sikkerhet i boliglån)	13.018
Utlån til ikke-finansielle foretak (omfattet av NFRD)	184
Økonomisk aktivitet omfattet av taksonomien (Taxonomy Eligible)	92.925
Økonomisk aktivitet ikke omfattet av taksonomien (Taxonomy Non-Eligible), men inkludert i nevner for beregning av GAR	54.723
Totale eiendeler medregnet i beregning av GAR	147.648
Eiendeler ikke inkludert i beregning av GAR	9.728

Green Asset Ratio (GAR)	9,80 %
Green Asset Ratio Flow (GAR FLOW)**	31 %

**) Green Asset Ratio Flow (GAR FLOW) er beregnet som økningen i bærekraftig økonomisk aktivitet iht. EU taksonomien (Taxonomy Aligned) fra 2022 til 2023.

For ytterligere detaljer kfr vedlegg 4 kapittel 16 «EU Taxonomy Green Asset Ratio Template».

9 ANSVARLIG KREDITTGIVNING

9.1 Faktainformasjon

Utlån til personkunder og bedriftskunder er vår kjernevirksomhet og utlån er det området hvor vi i størst grad kan påvirke kundenes klimautslipp.

Den positive påvirkningen i vår utlånsvirksomhet kan skje gjennom en omlegging til bærekraftige produkter, og gjennom at vi gjennom utlånsvirksomheten har fokus på reduksjon av kundenes klimautslipp.

Både den positive og negative påvirkningen er størst hos samfunnet, men representerer også mulighet og risiko for kunder og banken. Derfor er dette et av de viktigste temaene for oss.

Faktatabell

Tema	Kommentarer
 	<p>Viktige fokusområder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ivareta risiko og muligheter knyttet til ESG i kredittgivningen • Tilby bærekraftige produkter og tjenester • Hensynta ESG risiko i kredittgivningen • Redusere negativ påvirkning på klima og natur gjennom bankens utlånsvirksomhet
Styringsdokumenter	Kredittstrategi og kredittpolicy PM, Kredittstrategi og kredittpolicy BM, Bevilgningsreglement, Policy ansvarlig kredittgivning, Risiko- og kapitalstrategi, Organisering av risiko og kapitalstyring
FN Global Compact Prinsipp	<p>2: Vi skal støtte og respektere anerkjente arbeids- og menneskerettigheter</p> <p>7: Vi skal støtte en føre-var tilnærming til miljøutfordringer</p> <p>8: Vi skal ta initiativ til fremme av økt miljøansvar</p> <p>9: Vi skal oppmuntre til utvikling av miljøvennlig teknologi</p> <p>10: Vi skal bekjempe enhver form for korrupsjon</p>
UNEP PRB Prinsipp	<p>1: Tilpasse forretningsstrategien til FNs bærekraftsmål og Parisavtalen</p> <p>2: Øke positiv påvirkning, og redusere negativ påvirkning på ESG som følge av sine aktiviteter, produkter og tjenester</p> <p>3. Jobbe proaktivt med kunder for å skape bærekraftig virksomhet</p> <p>4: På proaktivt vis konsultere, involvere og inngå samarbeidsavtaler med relevante interessenter for å oppnå samfunnets mål</p> <p>5: Implementere styringsverktøy og ansvarlig bankkultur og sette mål som er relatert til områder der vi har størst innvirkning</p>
Finans Norge Prinsipp	<p>3: Forsterke samspillet mellom finansnæring og offentlige virkemidler</p> <p>6: Ta i bruk et felles begrepsrammeverk for bærekraftig finans</p>
GRI indikator	FS8
Sør indikator	KPI F1, KPI F2, KPI F3, KPI F4
Gjennomførte tiltak	Økte ressurser og bygging av kompetanse på ESG i kredittområdet. Påbegynt arbeid med transisjonsplaner BM og PM. Rapportering EU taksonomi.
Resultater av tiltak	ESG analyse og kundedialog i kredittprosesser bidrar til at å bygge kompetanse hos kunde og bank om bærekraft og tiltak til forbedringer.
Planlagte tiltak	<p>Forbedre ESG modul i kredittprosesser BM.</p> <p>Implementering av nye grønne produkter for boligeiendom og næringseiendom. Videreføre arbeidet med transisjonsplaner og operasjonalisering, herunder opplæring av rådgivere på ESG og grønne lån, inkludert bevisstgjøring på vårt ansvar som bank til å bidra til det grønne skiftet. Synliggjøre bankens mål på området av denne.</p> <p>Økt kunnskap om ESG risiko hos alle medarbeidere gjennom opplæring.</p> <p>Økt tilgang og automatisering av ESG data gjennom dialog med TietoEvery og Eiendomsverdi</p>
Ansvarlig	Divisjon Personmarked (PM), Divisjon Bedriftsmarked (BM) og Divisjon Risikostyring (PM og BM)

KPI og måloppnåelse

KPI	Beskrivelse	Enhet	Mål	Tid	2021 Base line	2022	2023	Måloppnåelse
KPI F1	Grønne boliglån, vekst,	%	≥ 10	Årlig		24,5*	30,4	V
KPI F2	Grønne boliglån, %	%	≥ 50	2030	NA	NA	18,1	
KPI F3	Grønne lån næringsseiendom, vekst	%	≥ 10	Årlig	NA	NA	0,4	
KPI F4	Grønne lån næringsseiendom	%	≥ 50	2030	NA	NA	21,3	

Kriteriene og grunnlaget er endret for grønn andel boliglån. Det er derfor ikke mulig å sammenligne mot tidligere år.

9.2 Strategiske føringer

Ansvarlig kredittgivning innebærer å ivareta sosiale forhold, god virksomhetsstyring og klima og natur i kredittgivningen og forvaltningen. Hovedformålet er å oppnå god langsiktig avkastning med et akseptabelt risikonivå, samt å bidra til bærekraftig utvikling.

ESG representerer både risiko og muligheter. Risiko først og fremst gjennom svekket inntjening og/eller økte tap som følge av manglende evne eller vilje til omstilling for å ivareta klima og natur. Muligheter representert ved nye forretninger gjennom tilgang til ny teknologi, markeder, bransjer, kunder og produkter. Gjennom å stille krav til våre kunder gjennom utlånsvirksomheten, samt å øke andelen bærekraftige produkter, kan banken redusere og styre ESG-risiko.

Globale og nasjonale reguleringer og initiativer herunder EUs Green Deal og EUs taksonomi, vil føre til en sterk vridning mot mer bærekraftige finansielle aktiviteter, produkter og tjenester i tiden fremover.

Strategiske føringer for arbeidet med utlånsporteføljen:

- Redusere negative påvirkninger som utlånsporteføljen har på klimautslipp, natur, sosiale forhold og virksomhetsstyring, primært gjennom tiltak til forbedringer og bærekraftige produkter, men også gjennom eksklusjonskriterier til bransjer og kunder.
- Bidra til å øke kunnskap om ESG og til at kunder tar mer bærekraftige valg.
- Styre bankens ESG-risiko iht. risikomål og risikotoleranse.
- Øke andelen av bærekraftige produkter og tjenester
- Utnytte muligheter til økt inntjening gjennom nye produkter, tjenester, bransjer og markeder som følge av det grønne skiftet.

9.3 Klimautslipp i utlånsporteføljen

Vi har benyttet veiledningen fra Finans Norge for beregning av klimautslipp for boliglån, samt kategorien «omsetning og drift av fast eiendom» på bedriftsmarkedet. Vi har benyttet PCAF (Partnership for Carbon Accounting Financials) data og metode basert på balanse, for beregning av klimautslipp fra øvrige kunder på bedriftsmarkedet.

Næring	Sum Utlån	Scope 1 Tonn CO2	Scope 2 Tonn CO2	Scope 3 Tonn CO2	Scope 1 og 2 Tonn CO1	Tonn CO2 pr MNOK Utlån	Utslipp KG CO2 per kvm
Personkunder							
Boliglån*	79.723,5				11.454,5	0,14	3,71
Øvrige lån*	2.448,1				351,7	0,14	
	82.171,6				11.806,2	0,14	
Næring	Sum UtlånDVH	Scope 1 Tonn CO2	Scope 2 Tonn CO2	Scope 3 Tonn CO2	Scope 1 og 2 Tonn CO2	Tonn CO2 pr MNOK Utlån	Utslipp KG CO2 per kvm
Jordbruk og tilknyttede tjenester	992,0	132.970,9	103,9	31.916,3	133.074,8	134,15	
Skogbruk og tilknyttede tjenester	183,9	2.406,4	12,9	2.958,2	2.419,3	13,16	
Fiske, fangst og akvakultur	501,2	5.796,2	46,8	11.519,6	5.843,0	11,66	
Bergverksdrift og utvinning	75,6	2.535,2	6,9	2.874,9	2.542,1	33,61	
Industri	815,8	4.752,0	127,8	25.018,0	4.879,8	5,98	
Energiproduksjon og forsyning	79,7	41,7	0,9	181,6	42,6	0,53	
Vann- avløp og renovasjon	90,8	4.906,6	13,4	4.901,0	4.920,0	54,19	
Utvikling eiendom, bygg og anlegg	7.043,8	14.527,7	317,7	322.517,6	14.845,4	2,11	
Varehandel	1.490,7	15.339,7	43,2	24.630,6	15.382,9	10,32	
Transport	641,8	9.170,8	59,4	31.619,3	9.230,3	14,38	
Hotell, restaurant og reiseliv	421,6	4.303,4	134,3	9.972,0	4.437,6	10,53	
Informasjon og kommunikasjon	197,9	249,1	14,3	1.955,0	263,4	1,33	
Finansiering og forsikring	212,6	247,4	1,4	444,8	248,8	1,17	
Omsetning og drift av fast eiendom*	25.059,8		6.655,8	76.937,2	6.655,8	0,27	4,44
Faglig tjenesteyting	753,4	5.246,9	27,7	9.067,5	5.274,6	7,00	
Forretningsmessig tjenesteyting	423,8	8.243,9	47,1	12.294,2	8.291,0	19,56	
Offentlig forvaltning	7,6	5,2	2,5	86,4	7,7	1,02	
Undervisning	1.739,2	1.215,6	607,9	15.248,8	1.823,5	1,05	
Helse og sosialtjenester	2.115,9	2.120,3	2.170,1	39.280,2	4.290,4	2,03	
Kulturell virksomhet	2.305,9	861,6	248,6	19.851,5	1.110,2	0,48	
Annen tjenesteyting	197,4	699,3	125,7	4.906,3	825,0	4,18	
Bedriftskunder	45.350,4	215.640	10.768	648.181	226.408	5,0	
Sum total	127.521,9				238.214	1,9	

Scope 1: Direkte utslipp (driftsmidler virksomheten har operasjonell kontroll over, f. eks bruk av fossilt brensel).

Scope 2: Indirekte utslipp fra innkjøpt energi – elektrisitet og fjernvarme/-kjøling.

Scope 3: Indirekte utslipp fra innsatsfaktorer (Oppstrøms: Klimautslipp av innkjøpte varer eller tjenester eks flyreiser), Nedstrøms: Klimautslipp av varer og tjenester som tilbys andre).

*) Klimautslipp beregnet basert på veiledningen fra Finans Norge. Øvrige lån til personkunder er estimert med samme CO2 utslipp per utlånt million som boliglån.

Vår utlånsportefølje består hovedsakelig av kunder med lave klimautslipp. Det er lite tallgrunnlag tilgjengelig for å benchmarke klimautslipp fra utlånsporteføljen. Tidligere beregninger basert på data om klimautslipp fra SSB, indikerer at vårt klimautslipp fra utlån ligger vesentlig lavere enn snittet av finansbransjen, noe bransjesammensetningen også indikerer.

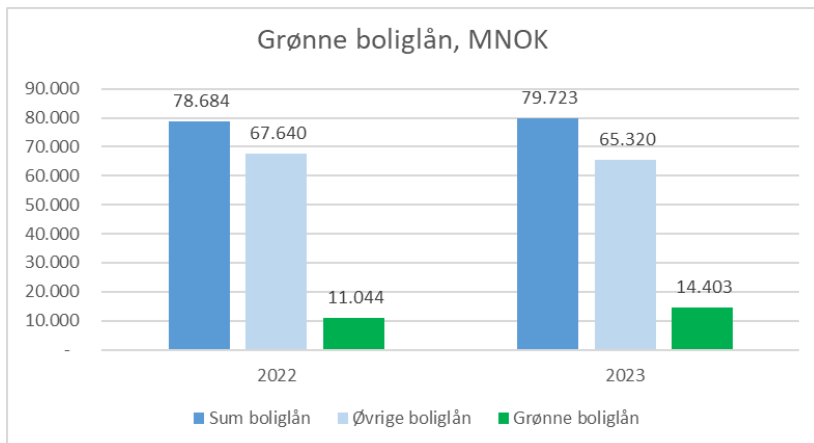
Vi vil videreføre arbeidet med å forbedre data og metoder for beregning av klimautslipp fra utlånsporteføljen.

9.4 Ansvarlig kredittgivning i personmarked

Det vesentlige av utlån i personmarkedet er lån til bolig. ESG-risikoen i personmarkedet er primært knyttet til klima og natur, dvs. klimaendringer og naturkatastrofers påvirkning på verdien av våre pantobjekter i tilknytting til boligfinansiering.

Personmarkedets negative påvirkning på ESG-området er relativt begrenset og i det vesentlige knyttet til klimautslipp fra energiforbruk til boliger, adferd og forbruksmønster samt bruk av naturarealer og naturressurser ifm. nybygging.

Det er viktig å ha gode retningslinjer og løsninger både for å håndtere risiko, og for å redusere den negative og øke den positive påvirkningen på ESG. Som et ledd i dette tilbyr vi «Grønne boliglån».

Grønne lån er lån som kvalifiserer i henhold til Green & Sustainability Bond Framework/EU taksonomi.

Vi har i dag en portefølje av «Grønne boliglån» som kvalifiserer iht. bankens rammeverk på ca. 14.403 MNOK.

9.5 Ansvarlig kredittgivning i bedriftsmarked

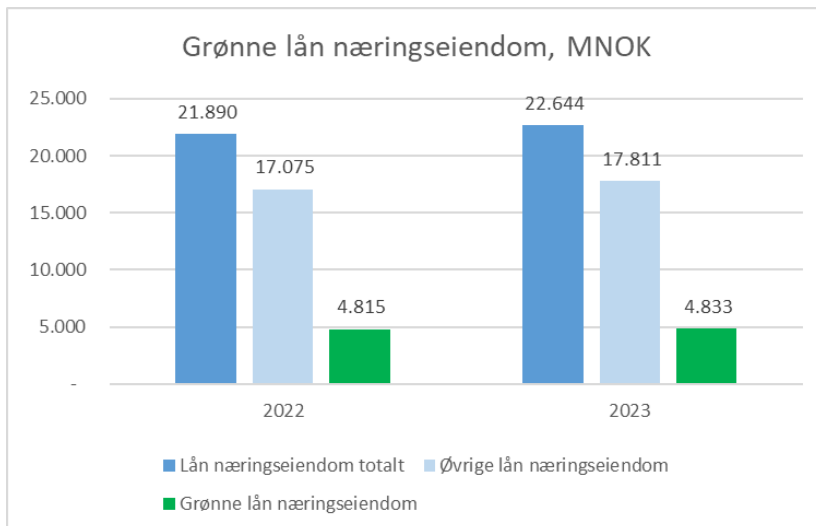
Vår portefølje innen bedriftsmarkedet består av ulike bransjer hovedsakelig innen SMB-segmentet. Den største bransjen målt i utlånsvolum er næringseiendom.

ESG-risikoen i bedriftsmarkedet er primært knyttet til økte tap og redusert inntjening for oss som følge av klima- og naturrelaterte forhold. Slike forhold vil kunne ha stor påvirkning på både oss, kunder og bransjer når det gjelder fysisk risiko og omstillingsrisiko. Dette kan medføre endringer i tilgang og pris på klimautslipp, innsatsfaktorer som naturarealer og naturressurser, samt markeder samt etterspørsel etter produkter og tjenester.

Vi har integrert en ESG-modul med spesielt fokus på klima i bankens kredittprosesser. Modulen er obligatorisk for alle lånesaker på kunder med engasjement > 8 MNOK. Modulen gir en risikoklasse for ESG-risiko, basert på en vektet score av klima, natur, sosiale forhold og virksomhetsstyring. ESG-risikoklasse danner grunnlag for styring av prosess, fullmakter og pris. Hensikten er å kartlegge kundene og lånesøknadens ESG-risiko, samt å kunne iverksette tiltak for å redusere kundens ESG risiko.

Resultatene indikerer at det er relativt lav ESG-risiko i de saker som er analysert, noe som samsvarer godt med vår bransjesammensetning, og analyser av klimautslipp.

Det arbeides kontinuerlig med videreutvikling av ESG-modulen.

Grønne lån er lån som kvalifiserer i henhold til EU taksonomi.

10 ANSVARLIG INVESTERING

10.1 Faktainformasjon

Hovedmålsettingen med vår investeringsaktivitet er å styre konsernets likviditetsrisiko samt å ivareta myndighetskrav for å håndtere denne typen risiko gjennom etablering av en rentebærende likviditetsportefølje. Aktiviteten skal i tillegg tilrettelegge for strategisk forretningsutvikling gjennom egenkapitalinvesteringer i utvalgte selskaper. Vi har ikke en handelsportefølje i egenkapitalinstrumenter.

Ansvarlig investering i Sparebanken Sør innebærer at vi skal ivareta klima og natur, sosiale forhold og god virksomhetsstyring i forvaltningen. Investering skal gjøres slik at banken ikke medvirker til krenkelse av menneske- og arbeidstakerrettigheter, korrupsjon, uakseptable klimagassutslipp, alvorlig skade på natur, eller andre handlinger som kan oppfattes som uetiske og uansvarlige.

Vi har som målsetting å oppnå bærekraftig lønnsomhet i våre investeringer og skal ha et konkurransedyktig tilbud av finansielle instrumenter til våre kunder samtidig som vi oppfyller våre ESG ambisjoner.

I tillegg til utlånsvirksomheten er investering det området som anses å være det virksomhetsområdet der vi kan ha størst faktisk og potensiell positiv ESG påvirkning både hos kunder, samfunnet og i egen virksomhet. Den positive påvirkningen skjer gjennom investeringer i bærekraftige obligasjoner i likviditetsporteføljen, og finansiering gjennom utstedelse av bærekraftige obligasjoner under Green & Sustainability Bond Framework. Dersom vi ikke har fokus på bærekraft, vil

vi ha en negativ påvirkning. Den samfunnsmessige påvirkningen er størst, men representerer også både en mulighet og en risiko for både kundene og oss som bank.

Derfor er dette et viktig tema for oss.

Faktatabell

Tema	Kommentarer
	<p>Viktige fokusområder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ivareta risiko og muligheter knyttet til ESG i investeringer og finansiering • Tilby bærekraftige produkter og tjenester • Redusere negativ påvirkning på klima og natur i investering • Finansiering under Green & Sustainability Bond Framework
Styringsdokumenter	Finanspolicydokument, Policy ansvarlige investeringer og ansvarlig verdipapirvirksomhet, Green & Sustainability Framework
FN Global Compact Prinsipp	<p>2: Vi skal støtte og respektere anerkjente arbeids- og menneskerettigheter</p> <p>7: Vi skal støtte en føre-var tilnærming til miljøutfordringer</p> <p>8: Vi skal ta initiativ til fremme av økt miljøansvar</p> <p>9: Vi skal oppmuntre til utvikling av miljøvennlig teknologi</p> <p>10: Vi skal bekjempe enhver form for korrupsjon</p>
UNEP PRB Prinsipp	<p>1: Tilpasse forretningsstrategien til FNs bærekraftsmål og Parisavtalen</p> <p>2: Øke positiv påvirkning, og redusere negativ påvirkning på ESG som følge av sine aktiviteter, produkter og tjenester</p> <p>3. Jobbe proaktivt med kunder for å skape bærekraftig virksomhet</p> <p>4: På proaktivt vis å konsultere, involvere og inngå samarbeidsavtaler med relevante interessenter for å oppnå samfunnets mål</p> <p>5: Implementere styringsverktøy og ansvarlig bankkultur og sette mål som er relatert til områder der vi har størst innvirkning</p>
Finans Norge Prinsipp	<p>1: Medvirke til innovasjon og omstilling i andre næringer</p> <p>7. Gjøre obligasjonsmarkedet grønnere</p>
GRI indikator	
Sør indikator	KPI G1, KPI G2
Gjennomførte tiltak	Innført utdypning av kunders bærekraftsprefranser både i støtteverktøy for Investeringsrådgivning mot større kunder og i sparerobot; PAI, Taksonomi, SFDR, CO2- utslipp. Opplæring på rådgivernivå. Økte volum grønne obligasjoner i likviditetsportefølje.
Resultater av tiltak	Økt fokus på og forståelse for bærekraft i finans.
Planlagte tiltak	Utvidelse av tilgjengelige bærekraftsdata på fondsnivå i portal; PAI, utslipp, Bygge kompetanse og rapportering EU Taksonomi. Beregne klimautslipp fra investeringsporteføljen herunder Base line.
Ansvarlig	Divisjon Økonomi, Divisjon Personmarked (PM), Divisjon Konsernstab

KPI og måloppnåelse

KPI	Beskrivelse	Enhet	Mål	Tid	2021	2022	2023	Måloppnåelse
KPI G1	Bærekraftige obligasjoner Likviditetsporteføljen	MNOK	5.000	2023	1.495	3.178	5.619	V
KPI G2	Obl.finansiering under Green&Sustainability Bond Framework	MNOK			5.102	12.231	12.231	

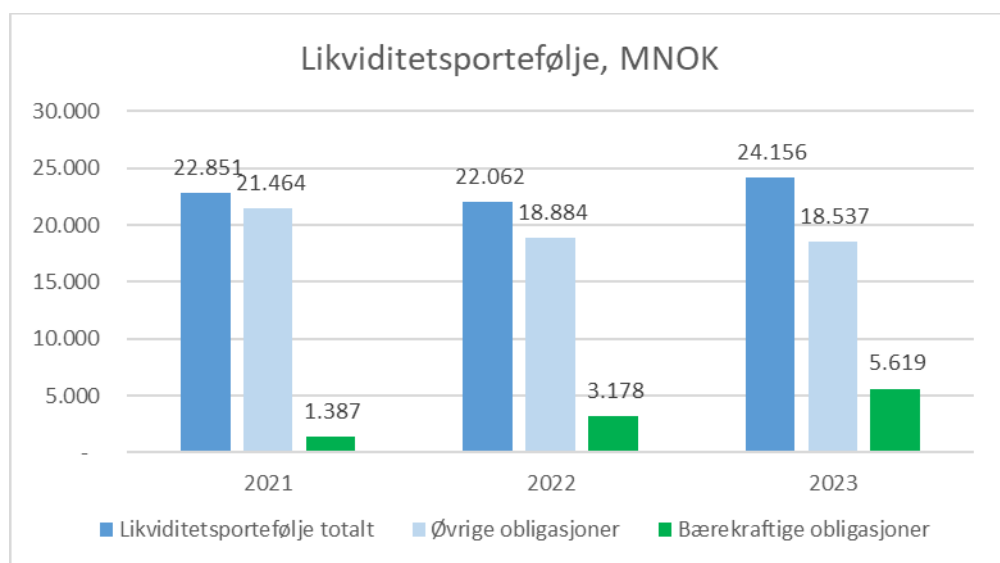
10.2 Investeringer i likviditetsporteføljen

For å kunne styre konsernets likviditetsrisiko i henhold til styrevedtatte målsettinger, har vi etablert en likviditetsportefølje bestående av særskilt likvide rentebærende verdipapirer med høy kredittkvalitet. Sammensetningen av porteføljen følger av lovpålagte krav og av styrevedtatte retningslinjer. Investeringene gjennomføres i verdipapirer som handles i etablerte markeder, hvor obligasjonsutstederne opererer i tråd med retningslinjer for ESG gitt av myndigheter, børser og i henhold til forventninger fra institusjonelle

investorer. Dette omfatter retningslinjer knyttet til økonomisk kriminalitet og terrorfinansiering, og til menneske- og arbeidstakerrettigheter. Utstederne som det investeres i er i tillegg hjemmehørende i regioner hvor miljø-, natur- og klimarisiko vektlegges.

Vi ønsker å bidra til at finansmarkedet kanalisere investeringer til bærekraftig virksomhet. Porteføljens ESG-risiko skal vurderes periodisk, og minst en gang pr. år. Dersom kontrollen avdekker brudd på våre retningslinjer, skal bakgrunnen for og alvorlighetsgraden på bruddet vurderes. Grundig vurdering av underliggende forhold og bakgrunnen for ESG-brudd skal nøye vurderes før eventuell realisasjon iverksettes.

Vår likviditetsportefølje vurderes å innebære lav risiko for brudd på bankens ESG-retningslinjer.

Det er en målsetting om å øke den bærekraftige delen av likviditetsporteføljen til kr. 5,5 mrd. i løpet av 2024, hensyntatt retningslinjer for likviditetsrisiko og tilgjengeligheten i markedet.

10.3 Investeringer i datterselskaper og selskaper hvor banken har eierposisjoner i

I vårt konsern inngår bankens hel- og deleide selskaper. Vårt heleide boligkredittforetak, Sparebanken Sør Boligkreditt AS, er tett integrert med vår finansvirksomhet. I tillegg har vi eierposter i Sørmeglere AS, Frende Holding AS, og Brage Finans AS, som konsolideres inn i resultat- og balanseregnskapet.

Vi har andre eierposisjoner i selskaper som er av strategisk betydning for bankens forretningsvirksomhet, hvor posisjoner i Vipps Holding AS er en av de viktigste.

Vi vektlegger at selskaper som vi har vesentlige eierposisjoner i, skal etterleve våre retningslinjer for bærekraftig virksomhet. Vi har som målsetting å være en positiv bidragsyter til å øke selskapenes bærekraftfokus og ønsker å stimulere til bærekraftig utvikling gjennom investeringsbeslutninger. ESG skal derfor vektlegges når vi har mulighet for aktiv eierskapsutøvelse, og eierpostens størrelse og viktighet for oss tilsier det.

Av våre retningslinjer fremgår det hvordan vår eierskapsutøvelse i selskaper hvor vi har reell innflytelse skal følges opp, og hvordan eventuelle brudd på disse skal håndteres.

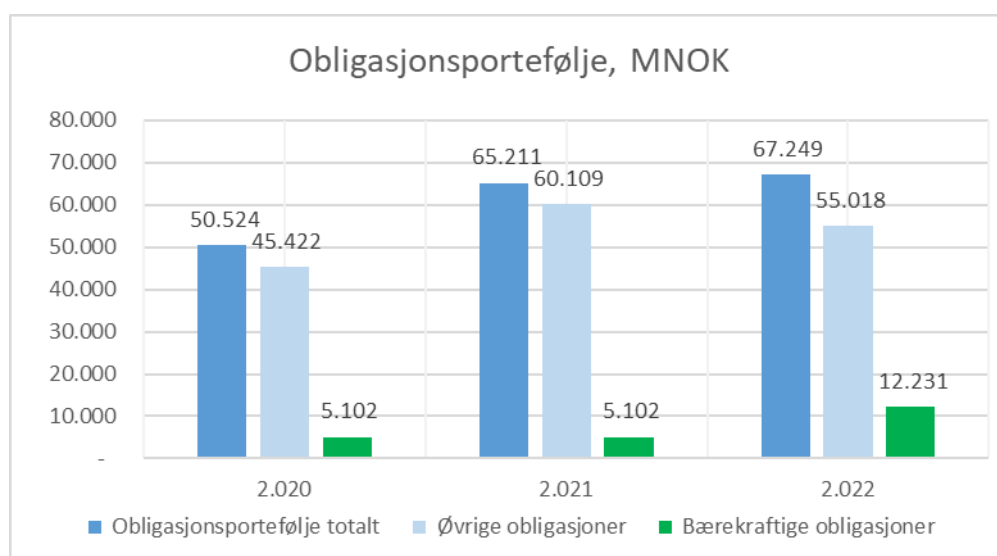
10.4 Finansiering under Green & Sustainability Bond Framework

Vi har etablert et særskilt obligasjonsrammeverk, «Green & Sustainability Bond Framework», som angir konsernets forpliktelser overfor norske og internasjonale investorer i bankens eller boligkredittforetakets utstedte obligasjoner definert som grønne, sosiale og bærekraftige.

Retningslinjene i rammeverket følger finansmarkedets etablerte standarder for slike obligasjonsutstedelser. Ved bruk av rammeverket forplikter vi oss overfor obligasjonsinvestorene til å benytte provenyet fra obligasjonsfinansieringen til grønne og bærekraftige formål. Rammeverket definerer med utgangspunkt i EUs bærekraftstaksonomi, hvilke bærekraftige virksomheter, kapitalen kan kanaliseres til. Rammeverket gir i tillegg føringer for interne godkjennelsesprosesser når finansieringen skal allokere, og for tilgjengeliggjøring av informasjon om allokeringen som har funnet sted. Green Bond Committee er konsernets organ for allokeringsbeslutninger og investorinformasjon gjøres tilgjengelig på våre nettsider.

Gjennom utstedelse av bærekraftige obligasjoner mot en stor investorbase i inn- og utland, bidrar vi til det grønne skiftet gjennom at finansieringen kanaliseres til bærekraftig virksomhet.

Konsernets Green & Sustainability Bond Framework ble etablert i 2019, og Sparebanken Sør Boligkreditt AS gjennomførte sin første grønne obligasjonsfinansiering på grønt format høsten samme år. I ettertid har vi også utstedt seniorgjeld under rammeverket. Obligasjonsrammeverket ble revidert i 1. kvartal 2022, og EU taksonomiens definisjon av bærekraftige bolig- og næringseiendommer er i stor utstrekning ivaretatt i denne reviderte versjonen.

*Obligasjoner under Green & Sustainability Bond Framework fordeler seg på Covered bond med MNOK 10.231, og seniorgjeld med MNOK 2.000.

Konsernets langsiktige finansieringsplan innebærer at det skal tilrettelegges for ytterligere emisjoner under konsernets Green & Sustainability Bond Framework

10.5 Investeringer gjort av fondsforvaltere i fondsprodukter banken formidler

Vi driver ikke fondsforvaltning i egen regi, men formidler fondsprodukter gjennom Norne Securities. Gjennom det deleide produktselskapet Norne Securities, formidler vi fond fra anerkjente fondsforvaltere som er tilsluttet UNEP FI PRI (FN Principles for Responsible Investment) og forholder oss til investeringsprinsippene i UNEP FI PRI.

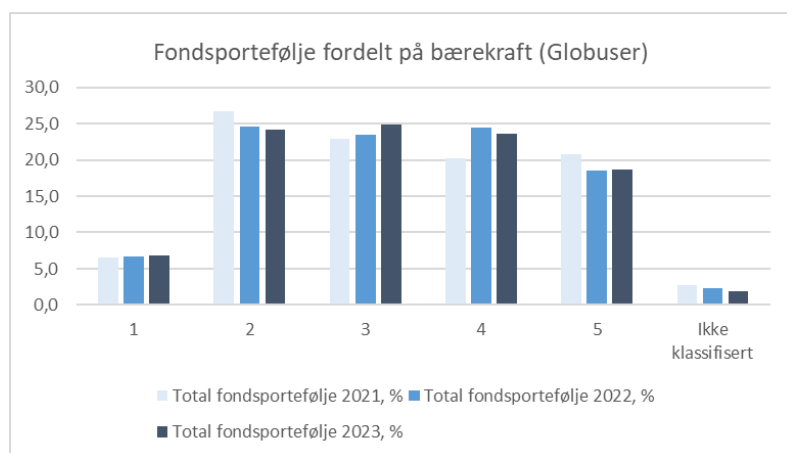
Vi stiller krav til at Norne Securities formidler fond som etterlever krav i bankens «Policy til ansvarlige investeringer og ansvarlig verdipapirvirksomhet». Norne Securities har bekreftet at alle fond de formidler etterlever vår policy. Vi har «Produktstyringsrutine» for håndtering og godkjenning av fondsprodukter. Ved endringer i tjenestetilbud vektlegges i økt grad prinsipper for bærekraftige investeringer og i 2020 ble ESG lagt til i bankens produktgodkjenningsrutine. Ved utvidelser av eksterne fond er det stort fokus på bærekraftige alternativer.

Fondsproduktene som vi formidler gjennom Norne Securities, har pr. 31.12.2023 følgende klassifisering mht. bærekraft:

Fond fordelt på bærekraft						
Fond, antall	Antall globuser					Ikke klassifisert
	1	2	3	4	5	
	17	25	35	34	7	22

* 5 globuser gis til fond som er blant de 10 % beste i sin fondskategori, og 1 globus gis til fond som er blant de 10 % svakeste i sin fondskategori, basert på Morningstar sin definisjon.

Porteføljen, (MNOK), av fond i % som vi har formidlet pr. 31.12.2023, fordelt på bærekraft basert på antall globuser, (klassifisering av bærekraft), fremgår av figuren under.

* 5 globuser gis til fond som er blant de 10 % beste i sin fondskategori, og 1 globus gis til fond som er blant de 10 % svakeste i sin fondskategori basert på Morningstar sin definisjon.

Det har vært en stabil utvikling i andel bærekraftige fond (med mest globuser).

11 ANSVARLIGE INNKJØP

11.1 Faktainformasjon

Ansvarlige innkjøp innebærer å ivareta sosiale forhold, god virksomhetsstyring og klima og natur i innkjøp og valg av leverandører og samarbeidspartnere.

Kravene til å ivareta arbeids- og menneskerettigheter (sosiale forhold) er ytterligere styrket gjennom Åpenhetsloven som trådte i kraft 1.juli 2022. Loven pålegger banken å gjøre aktsomhetsvurderinger hos sine leverandørkjeder og samarbeidspartnere.

Bankens policy er å samhandle med de leverandører og samarbeidspartnere som ivaretar ESG på en god måte. Innkjøp av produkter, tjenester og varer er en viktig og nødvendig del av bankens virksomhet.

Sparebanken Sør har som målsetting å inngå samarbeid med leverandører og samarbeidspartnere som har konkurransedyktige priser, men som samtidig oppfyller krav til ESG, og i samarbeid med banken kan utvikle seg i positiv retning når det gjelder ESG.

Ansvarlige innkjøp er et område hvor banken kan ha positiv faktisk og potensiell påvirkning på både i forhold til kunde, bank og samfunn. Den positive påvirkningen vil først og fremst skje gjennom å ivareta krav til ESG og samtidig videreutvikle den positive påvirkningen innenfor viktige ESG-områder. Dersom banken ikke har

fokus på ESG i innkjøpene, vil banken ha negativ påvirkning. Både den positive og negative påvirkningen er størst hos samfunnet, men representerer også risiko og mulighet for leverandører, samarbeidspartnere og banken.

Faktatabell

Tema	Kommentarer
	<p>Viktige fokusområder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ivareta og ikke bryte anerkjente arbeids- og menneskerettigheter • Redusere risiko mht. virksomhetsstyring • Redusere negativ påvirkning på klima og natur • Stimulere til klima- og naturvennlige produkter, gjenbruk og resirkulering • Samarbeide om å nå mål
Styringsdokumenter	Policy ansvarlige innkjøp, Retningslinjer for ansvarlige innkjøp, Rutine risikovurdering ved innkjøp av nye produkter og systemer, Innkjøpsrutine
FN Global Compact Prinsipp	2: Vi skal støtte og respektere anerkjente arbeids- og menneskerettigheter 7: Vi skal støtte en føre-var tilnærming til miljøutfordringer 8: Vi skal ta initiativ til fremme av økt miljøansvar 9: Vi skal oppmuntre til utvikling av miljøvennlig teknologi 10: Vi skal bekjempe enhver form for korrupsjon
UNEP PRB Prinsipp	2: Øke positiv påvirkning, og redusere negativ påvirkning på ESG som følge av aktiviteter, produkter og tjenester 3. Jobbe proaktivt med kunder for å skape bærekraftig virksomhet 4: På proaktivt vis konsultere, involvere og inngå samarbeidsavtaler med relevante interessenter for å oppnå samfunnets mål 5: Implementere styringsverktøy og ansvarlig bankkultur og sette mål som er relatert til områder der vi har størst innvirkning
Finans Norge Prinsipp	1: Medvirke til innovasjon og omstilling i andre næringer
GRI indikator	308-1, 308-2, 414-1, 414-2
Sør indikator	KPI H1, KPI H2, KPI H3, KPI H4, KPI H5, KPI H6, KPI H7, KPI H8, KPI H9, KPI H10
Gjennomførte tiltak	Videreført arbeidet med Åpenhetsloven, herunder integrert arbeid- og menneskerettigheter i bankens risikokartleggingssystem for nye leverandører.
Resultater av tiltak	Mer fokus og kompetanse på arbeids- og menneskerettigheter i innkjøpsprosesser.
Planlagte tiltak	Videreføre operasjonalisering av ESG og Åpenhetsloven i innkjøpsprosesser og oppfølging.
Ansvarlig	Divisjon Konsernstab, Divisjon Forretningsutvikling (KM)

KPI og måloppnåelse

KPI	Beskrivelse	Enhet	Mål	Tid	2021	2022	2023	Måloppnåelse
KPI H1	Leverandører > 1 MNOK som er risikovurdert mht ESG	% volum				78,3	80,7	
KPI H2	Har gode styringssystem for Arbeids- og menneskerettigheter	% volum				79,8	77,5	
KPI H3	Lav risiko mht brudd på Arbeids- og menneskerett.	% volum				39,5	37,0	
KPI H4	Middels risiko mht brudd på Arbeids- og menneskerett.	% volum				59,4	60,3	
KPI H5	Høy risiko mht brudd på Arbeids- og menneskerett.	% volum				1,1	2,6	
KPI H6	Leverandører rapportert brudd på Arbeids- og menneskerettigh.	Antall	0			2	0	V
KPI H7	Har gode styringssystem for Virksomhetsstyring	% volum				85,8	85,7	
KPI H8	Lav risiko mht Virksomhetsstyring	% volum				94,3	94,0	
KPI H9	Har gode styringssystem for Klima og natur	% volum				91,0	90,7	
KPI H10	Lav risiko mht Klima og natur	% volum				37,9	35,2	

* Enhet % volum er å forstå som % av Leverandører > 1 MNOK som er risikovurdert innenfor den enkelte kategori

11.2 Leverandører og samarbeidspartner

11.2.1 Innledning

Banken har kartlagt risiko for arbeids- og menneskerettigheter (Åpenhetsloven), virksomhetsstyring og klima og natur hos bankens leverandører og samarbeidspartnere.

Tabellen under viser omfanget av innkjøp fra leverandører og samarbeidspartnere:

Innkjøp fra Leverandører og samarbeidspartnere	Mill kr	%	Antall
Årlige innkjøp, mill	553	100	1.400
Leverandører med årlige innkjøp > 1 mill kr	446	80,7	51
Leverandører med årlige innkjøp < 1 mill kr	107	19,3	1.341

Leverandørene er hovedsakelig norske leverandører innenfor bransjene:

- IT, data, kommunikasjon og datasystemer
- Forsikring
- Energi
- Banksystemer
- Konsulenter og advokater
- Produkt- og systemleverandører

Disse utgjør ca. 80 % av bankens samlede innkjøp, hvorav kategorien IT, data, kommunikasjon og datasystemer er den desidert største bransjen. Våre leverandører og samarbeidspartnere er i stor grad store profesjonelle nasjonale og noen globale selskaper som har gode systemer og begrenset risiko. Den største risikoen er underleverandører.

Risikoanalyse leverandører	Mill kr	%	Antall
Leverandører med årlige innkjøp > 1 mill kr	446	100	51
Risikoanalyse leverandører > 1 mill kr	446	100	51
Ikke risikoanalyserte leverandører > 1 mill kr	0	0	
Risikoanalyserte leverandører > 1 mill, i % av årlige innkjøp		100	

Analysen av leverandører omfatter ca. 80 % av bankens samlede innkjøp.

Risikoen hos leverandører med innkjøp mindre enn kr. 1. mill., vurderes som lav.

Risikovurderingene er basert på dialog med leverandører og samarbeidspartnere, spørreskjema, kunnskap og øvrig informasjon om leverandører og samarbeidspartnere

Resultater fra risikoanalysen fremgår av punktene under.

11.3 Arbeids- og menneskerettigheter (Åpenhetsloven)

11.3.1 Innledning

Dette punkt omhandler hvordan banken håndterer arbeids- og menneskerettigheter hos leverandører og samarbeidspartnere.

Vi har i bærekraftsrapporten tatt med et kort konsentrat av arbeidet med Åpenhetsloven. En fullstendig rapport fremgår på våre hjemmesider, <https://www.sor.no/felles/om-sparebanken-sor/samfunnsansvar/apenhetsloven/>

På våre hjemmesider finnes også mer utfyllende informasjon om styringsdokumenter og bankens arbeid med Åpenhetsloven.

De mest sentrale elementene i Åpenhetsloven er:

- §4 Aktsomhetsvurderinger

- § 5 Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger
- § 6 Informasjonsplikt

11.3.2 Risikoanalyse og aktsomhetsvurderinger

Banken har gjennomført risikoanalyse (aktsomhetsvurderinger) av utvalgte konvensjoner knyttet til arbeids- og menneskerettigheter.

Tabellen under viser resultater fra analysen.

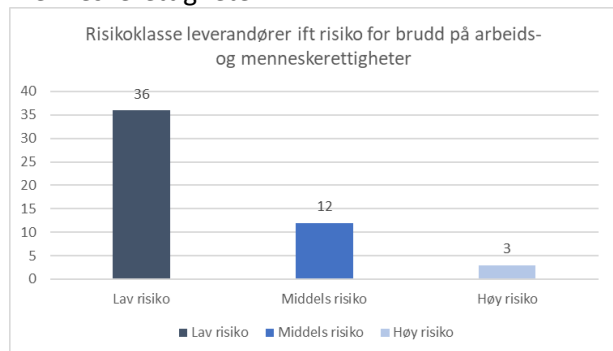
Diverse informasjon fra risikoanalysen for arbeids- og menneskerettigheter, (forkortet til A&M)	Antall leverandører		
	Ja	Delvis	Nei
Leverandøren har styringsdokumenter for A&M	45	2	4
Leverandøren har styringssystemer for A&M, eks ISO 45001	29		22
Leverandøren har styringsmål for A&M	34		17
Leverandøren oppgir at de har hatt brudd på A&M	0	0	51
Leverandøren har utenlandske underleverandører	30		21
Leverandøre oppgir at de har kartlagt A&M risiko hos underleverandører	5	15	10
Leverandøren oppgir at underleverandører som har hatt brudd på A&M	0		51

Resultatene bekrefter at våre leverandører i stor grad har gode systemer og rutiner for oppfølging av arbeids- og menneskerettigheter. De store leverandørene er også omfattet av Åpenhetsloven.

Det er ingen leverandører som oppgir at de eller deres underleverandører har hatt brudd på arbeids- og menneskerettigheter i 2023.

Den største risikoen for brudd på arbeids- og menneskerettighetene vurderes å ligge hos underleverandører i risikoutsatte land.

Figuren under viser leverandører og samarbeidspartneres vurderte risiko ift. brudd på arbeids- og menneskerettigheter.

* Antall leverandører med leveranser > 1 MNOK

Ut fra en totalvurdering har våre leverandører og samarbeidspartnere lav eller middels risiko for brudd på arbeids- og menneskerettigheter.

Det er to leverandører som vi har vurdert til høy risiko. Denne risikoen er primært knyttet til produkter og underleverandørers geografiske lokalisering.

I arbeidet arbeids- og menneskerettigheter legges det til grunn en risikobasert tilnærming. Det må også påpekes at det er en del leverandører hvor våre innkjøp er så små i forhold til nasjonale og/eller spesielt globale innkjøp, at vi har svært liten eller ingen påvirkningskraft. Det er derfor viktig å rette fokus i arbeidet mot på leverandører og samarbeidspartnere som vi har mulighet til å påvirke i positiv retning.

11.3.3 Oppfølging og tiltak

Det er så langt ikke avdekket brudd på arbeids- og menneskerettigheter som krever spesiell oppfølging og tiltak i 2023. og tiltak.

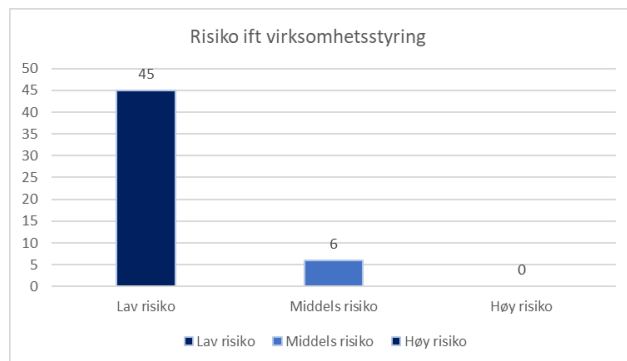
Arbeid med Åpenhetsloven er et kontinuerlig arbeid, og oppfølging og tiltak vil bli løpende vurdere, bla etter gjennomgang av grundige analyser, se punkt 10.3.3.

11.4 Virksomhetsstyring

Resultater fra risikoanalysen.

Virksomhetsstyring	Antall leverandører		
	Ja	Delvis	Nei
Leverandøren har styringsdokumenter	35	10	6
Leverandøren har styringssystemer, eks ISO 9001	30		13
Leverandøren har styringsmål	34		17
Leverandøren har utenlandske underleverandører	30		21

De fleste av de større leverandørene har på plass styringssystemer, styringsdokumenter og mål.

* Antall leverandører med leveranser > 1 MNOK

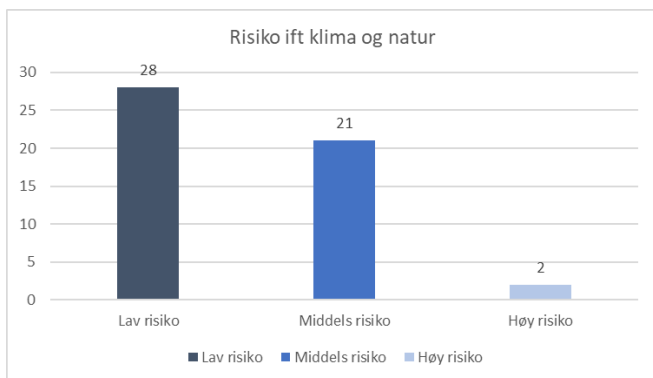
Risiko knyttet til virksomhetsstyring vurderes som lav risiko.

11.5 Klima og natur

Resultater fra risikoanalysen.

Klima og natur	Antall leverandører		
	Ja	Delvis	Nei
Leverandøren har styringsdokumenter	41	2	8
Leverandøren har styringssystemer eks Miljøfyrtårn, ISO 14001	38	0	13
Leverandøren har styringsmål	38		13
Leverandøren har utenlandske underleverandører	30		21

De fleste av de større leverandørene har på plass styringssystemer, styringsdokumenter og mål. Det er grunn til å anta at mål først og fremst er knyttet til reduksjon av egne klimautslipp, og i mindre grad indirekte klimautslipp samt natur.

* Antall leverandører med leveranser > 1 MNOK

Risiko knyttet til klima og natur vurderes til lav/middels risiko.

Kvantifisering av risiko, spesielt hos underleverandører relatert til geografi, produktspekter og bruk av råvarer er imidlertid beheftet med stor usikkerhet. Den reelle risikoen kan være større enn det som blir oppgitt av leverandører. Et tiltak fremover blir å forsøke å kartlegge risikoen relatert til klima og natur bedre i samarbeid med leverandører og samarbeidspartnere, samt å følge opp relevante og spesifikke mål.

Risikoanalysene for klima og natur må betraktes som overordnede, da de er basert på begrenset informasjon.

12 KLIMA OG NATUR

12.1 Faktainformasjon

Klima- og naturrelaterte utfordringer representerer en av de største risikoer for samfunnet og for oss som bank. Samtidig representerer disse utfordringer også store muligheter. Klima og natur er det tema som vi gjennom vår forretningsvirksomhet påvirker mest negativt, men også kan påvirke mest positivt. Det er spesielt i forretningsområdene utlån, investeringer og finansiering samt innkjøp, at vi har stor indirekte både negativ og positiv påvirkning på klimautslipp og natur i form av biomangfold, bruk av naturressurser og naturarealer.

Vi følger opp disse temaer med relevante tiltak for å forsterke den positive påvirkningen og redusere den negative påvirkningen. Det er etablert korte og langsiktige KPIer for å kunne følge opp og måle resultater og utvikling av tiltak for sentrale indikatorer.

Vi har styringsdokumenter, policyer og retningslinjer som viser hvilke krav vi stiller, og hvordan vi jobber med dette temaet i relevante forretningsområdene.

Faktatabell

Tema	Kommentarer
	Viktige fokusområder: <ul style="list-style-type: none"> • Klimagassutslipp • Biomangfold • Bruk av naturressurser • Forurensning luft, vann og sjø • Sirkulærøkonomi
Styringsdokumenter	Strategi Bærekraft, Policy klima og natur, Miljøfyrtårnsertifisering retningslinjer, TCFD rapport.
FN Global Compact Prinsipp	7: Vi skal støtte en føre-var tilnærming til miljøutfordringer 8: Vi skal ta initiativ til å fremme økt miljøansvar
UNEP PRB Prinsipp	7: Vi skal støtte en føre-var tilnærming til miljøutfordring

Finans Norge Prinsipp	1: Tilpasse forretningsstrategien til FN bærekraftsmål og Parisavtalen 2: Øke positiv påvirkning, og redusere negativ påvirkning på ESG som følge av sine aktiviteter, produkter og tjenester. Etablere og publisere konkrete mål på områder som har størst effekt
GRI indikator	302-1, 305-1, 305-2, 305-3
Sør indikator	KPI I1, KPI I2, KPI I3, KPI I4, KPI I5, KPI I6, KPI I7, KPI I8, KPI I9, KPI I10, KPI I11
Gjennomførte tiltak (bedre beskrivelse)	Deltatt i prosjekt i regi av Finans Norge for å etablere metodikk for beregning av klimautslipp fra utlån basert på PCAF. Deltatt i prosjekt Sirkulærøkonomi i regi av Finansforbundet og CircularNorway. Utarbeidet TNFD rapport. Videreført kompetansebygging om ESG herunder klima og natur i organisasjonen. Resertifisering av hovedkontoret iht. Miljøfyrtårn.
Resultater av tiltak	Deltatt i prosesser og arbeidsgrupper for å etablere retningslinjer for måling av klimautslipp og arbeid med sirkulærøkonomi i forretningsområdene, utlån og investeringer.
Planlagte tiltak	Videreutvikle KPI, mål og målemetoder for klima og natur. Videreføre arbeidet med TCFD og TNFD. Transisjonsplaner klima. Kompetansebygging. Arbeide videre med Base line og utslippsbaner klimautslipp utlån og investeringer.
Ansvarlig	Divisjon Konsernstab

KPI og måloppnåelse

KPI	Beskrivelse	Enhet	Mål	Tid	2021	2022	2023	Måloppnåelse
KPI I1	Klimautslipp egen virksomhet	tonn CO2			254,4	232,2	253,5	
KPI I2	Reduksjon i klimautslipp egen virksomhet	%	55	2030	50,4	54,7	50,6	
KPI E3	Eneigintensitet egen virksomhet	kWh/m2	0 (NZE)	2050	233	203	213	
KPI I4	Totale klimautslipp utlån	tonn CO2	0 (NZE)	2050			238.214	
KPI I5	Reduksjon i klimautslipp utlån	%	40	2030	NA	NA	0 %	
KPI I6	Reduksjon i klimautslipp utlån	tonn CO2	238.214	2050	NA	NA	0	
KPI I7	Totale klimautslipp investering	tonn CO2	0 (NZE)	2050	NA	NA	NA	
KPI I8	Reduksjon i klimautslipp investeringer	%	40	2030	NA	NA	NA	
KPI I9	Reduksjon i klimautslipp investeringer	tonn CO2	0 (NZE)	2050	NA	NA	NA	

*Tall for klimautslipp investeringer er ikke oppgitt, da det arbeides videre med å etablere Base line.

12.2 Klima

12.2.1 Klima – påvirkning fra egen virksomhet

Vårt klimautslipp og vår negative påvirkning på naturen fra egen virksomhet, er svært begrenset.

Vi følger opp klima og natur gjennom miljøledelsessystemet Miljøfyrtårn, og er sertifisert etter hovedkontormodellen og de nye kriteriene for finansbransjen.

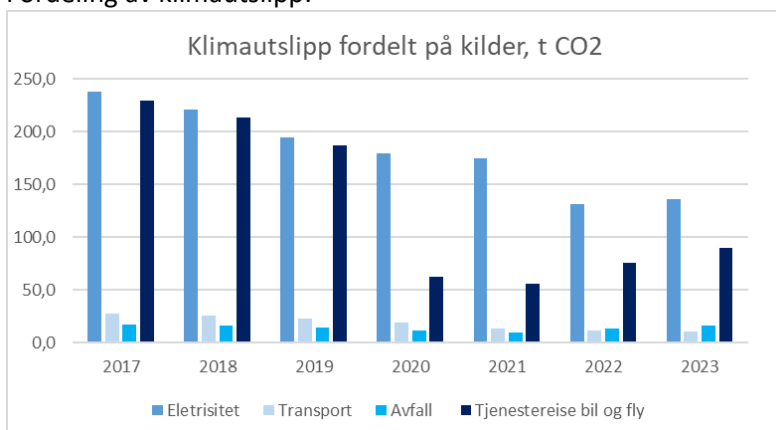
Tabellen viser vår status og vår utvikling med hensyn til ressursforbruk og klimautslipp basert på GHG protokollen:

Klimautslipp	2021	2022	2023
Klimautslipp Scope 1, tonn CO2 ekvivalenter	13,6	11,3	10,9
Klimautslipp Scope 2, tonn CO2 ekvivalenter	174,8	131,8	136,0
Klimautslipp Scope 3, tonn CO2 ekvivalenter	66,0	89,1	106,6
Sum klimautslipp, tonn CO2 ekvivalenter	254,4	232,2	253,5
Årsverk	597	601	621
Klimautslipp pr ansatt	0,43	0,39	0,41
Oppvarmet areal, m2	26.769	26.564	24.539
Energiforbruk, 1000 kWh pr år	6.250	5.384	5.218
Energiintensitet, kWh pr m2	233	203	213

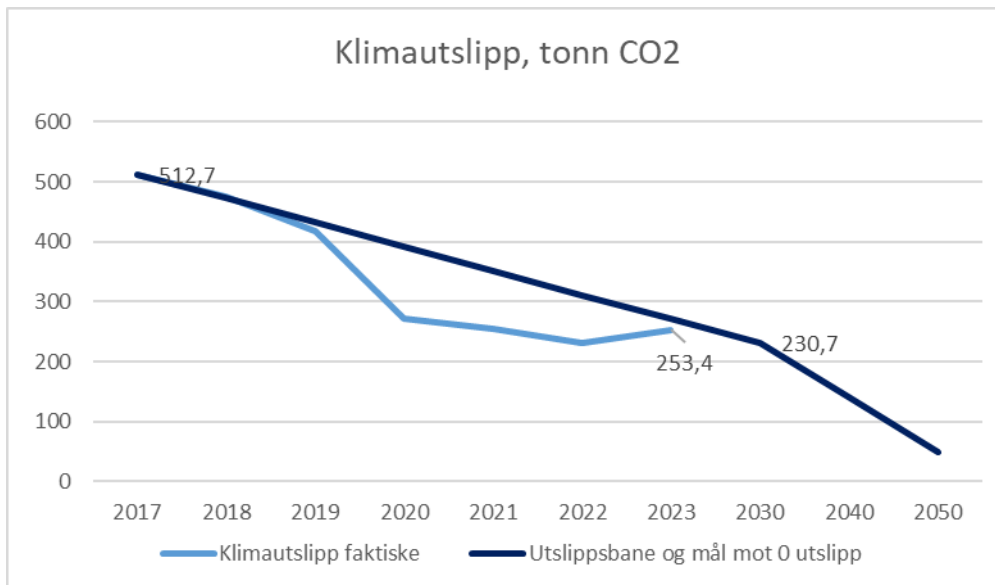
* Alle datterselskaper og selskaper som Sparebanken Sør har dominerende eierinteresser i inngår i klimaregnskapet.

Vårt klimautslipp viser en marginal økning fra 2022 til 2023.

Fordeling av klimautslipp:

Vårt klimautslipp er primært knyttet til energiforbruk og reisevirksomhet. Fra 2022 til 2023 har utslipp knyttet til energiforbruk og reisevirksomhet økt noe. Vi har satt oss mål til å redusere klimautslippene i 2030 med 55 % og netto nullutslipp i 2050. Figuren under viser utvikling i klimautslipp, samt illustrasjon på utslippsbane.

Base line i 2017

Resultatene viser at vi er nær målet om reduserte utslipp på 55 %, (tilsvarende 230,7 tonn CO2), i 2030.

For mer informasjon om klimaregnskap,

<https://www.sor.no/felles/om-sparebanken-sor/samfunnsansvar/barekraftsrapporter/>

12.2.2 Klima – påvirkning fra forretningsområdene

Vi skal arbeide for å bidra til at kunder, leverandører og samarbeidspartneres belastninger på klima reduseres.

Det er spesielt innenfor følgende forretningsområder vi har mulighet for størst positiv påvirkning:

- Utlån: Øke andelen bærekraftige utlån og redusere andel utlån som har stor negativ påvirkning på klima. Spesielt gjelder dette bedriftskunder.
- Investering: Øke andelen investeringer i bærekraftige aktiviteter og virksomheter og redusere andelen investeringer i virksomheter med negativ påvirkning på klima.
- Videre vil banken gjøre bruk av Green & Sustainability Bond Framework for utstedelse av bærekraftige obligasjoner.

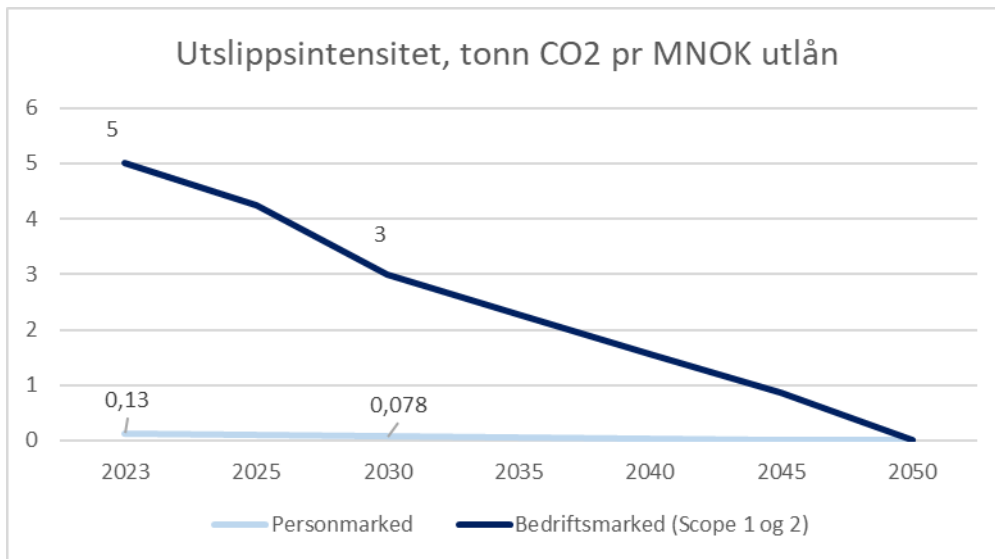
Bruk av teknologi, digitalisering og bærekraftige produkter som er tett knyttet opp mot forretningsområdene nevnt over, er de mest sentrale virkemidlene for oss til å bidra til bærekraftig utvikling.

Når det gjelder tiltak og retningslinjer for å operasjonalisere klimarelaterte risikoer og muligheter i forretningsområdene, er disse nærmere beskrevet under tema i denne rapporten, samt i TCFD rapporten.

For utlånsporteføljen har vi satt som mål å redusere klimagassutslipp med 40 % innen 2030, og netto 0 utslipp i 2050. Med utgangspunkt i 2022 betyr det en årlig reduksjon i klimagassutslipp på 5 % pr år for å oppnå en reduksjon på 40 % i 2030.

Metoden for å måle reduksjon av klimautslipp i utlånsporteføljen baserer seg på Science Based Target Initiativ, SBTi der vi setter krav til reduksjon i utslippintensiteten til de ulike porteføljene med korte- og langsiktige mål.

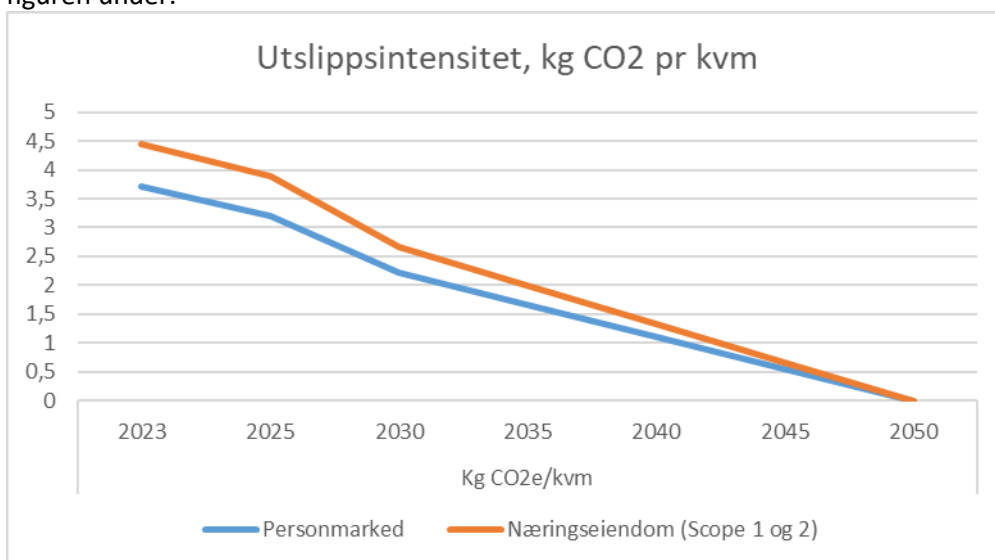
Figuren nedenfor illustrerer utslippsbane for å oppnå mål:

Estimert bane for reduksjon i utslippsintensitet utlån

Beregningene av klimagassutslipp er basert på veiledningen fra Finans Norge for boliglån, samt kategorien «omsetning og drift av fast eiendom» på bedriftsmarkedet. Vi har benyttet PCAF (Partnership for Carbon Accounting Financials) data og metode basert på balanse, for beregning av klimautslipp fra øvrige kunder på bedriftsmarkedet (se kapittel 9.3). Det er knyttet stor usikkerhet til å etablere et riktig referansepunkt for klimautslipp (såkalt base line). Base line i 2023 kan derfor måtte justeres, blant annet som konsekvens av bedring i data og metoder.

Basert på veiledningen fra Finans Norge for boliglån og næringseiendom («omsetning og drift av fast eiendom») har vi beregnet klimaintensiteten i kg CO2 ekvivalenter pr m2 finansiert areal, som følger i figuren under.

12.2.3 TCFD – Task Force on Climate-related Financial Disclosures

TCFD er en anerkjent metode for klimarapportering. Det er nedenfor kort informert om struktur og sentrale punkter i TCFD rapporten.

Klima handler om risiko, men også om hvilke forretningsmessige muligheter klimarelaterte utfordringer representerer.

De mest sentrale klimarisikoene for banken er:

Overgangsrisiko:

Det er risiko ved å gå mot et nullutslippssamfunn og omfatter politiske og regulatoriske forhold, teknologi, marked og omdømme. Overgangsrisiko handler om hvordan klimarelaterte forhold vil påvirke forretningsområdene våre.

Fysisk risiko:

Akutt risiko på grunn av ekstremvær som fører til orkaner, oversvømmelser mv. Kronisk risiko er langsiktige klimaendringer som påvirker temperatur, havnivå mv. Fysisk risiko handler om hvordan klimarelaterte forhold som ekstremvær vil påvirke forretningsområdene våre. Klimarelaterte risikoer og muligheter vil påvirke bankens strategi, forretningsområder og økonomisk utvikling både i et kort og et langsiktig perspektiv.

De fire sentrale hovedpunktene er kort belyst i tabellen under:

TCFD	
Virksomhets styring	De viktigste forretningsområdene er utlån, investeringer og finansiering. ESG operasjonaliseres i forretningsområdene. Tiltak, risikorammer og styringsmål for klimarelaterte risikoer og muligheter integreres i bankens rammeverk og rapportering. Fokus på å utnytte muligheter som det grønne skiftet representerer. Det viktigste virkemiddel er å tilrettelegge for bærekraftig produkter, tjenester, og distribusjonsløsninger, for å imøtekomme kundenes behov, redusere kostnader og øke inntekter, og å redusere klimautslipp.
Strategi	Styret har ESG og klima som et prioritert område i strategisk plan. Klima handler om risiko, men også om forretningsmessige muligheter. Viktige tiltak er å bygge kompetanse, dialog og samarbeid med kunder, leverandører og samarbeidspartnere om gode løsninger for å redusere klimautslipp De største klimarelaterte risikofaktorer: 1. Risiko for økt mislighold og tap, øke kapitalkrav, dyrere finansiering som følge av klimarisiko. 2. Risiko for tapt omdømme og reduserte markedsandeler og inntjening ved manglende omstilling til lavutslipp samfunn. De største klimarelaterte mulighetene: 1. Økt inntjening og kostnadsreduksjoner gjennom bærekraftige produkter, digitalisering og distribusjonsløsninger. 2. 4. Bedre tilgang til og billigere pris på finansiering og egenkapital, samt reduserte kapitalkrav av bærekraftig virksomhet (EU taksonomi). Lavere risiko i porteføljene.
Risikostyring	Risikoen er størst i forretningsområdet utlån, hvor bolig- og næringseiendom utgjør ca. 80 % av den totale porteføljene. Klimarelaterte risikoer i forretningsområdene investeringer og finansiering er også viktige. Spesielt gjelder dette tilgang og pris på finansiering. Banken har policyer med krav og eksklusjonskriterier i disse forretningsområdene. Videre har banken integrert ESG modul med spesiell fokus på klima i kredittprosesser BM. Banken har rammeverk for grønne lån og obligasjoner. Prosess med å etablere risikorammer og overordnede styringsmål for ESG og klimarisiko integrert i vårt risikostyringsrammeverk.
Mål og metoder	Sparebanken Sør har etablert kort og langsiktige mål til klimareduksjon i egen virksomhet såvel som for utlån og investeringer i tråd med Parisavtalen. Banken er i prosess med å etablere metoder og data for beregning av klimautslipp fra utlån og investeringer. Det vesentligste av klimautslipp i scope 3 er knyttet til klimautslipp fra utlån. Banken skal utarbeide stresstester og scenarioanalyser for å vurdere om klimarelaterte risikoer og muligheter er i tråd med bankens strategi og risikorammer. Styringsmål og indikatorer for klimarisiko vil bli videreutviklet løpende.

Vi vil i 2024 videreføre arbeidene med operasjonalisering og videreutvikling av TCFD rammeverket.

12.3 Natur

12.3.1 Generelt

Naturen skaper livsgrunnlaget for menneskeheten og våre samfunn, men også for den globale økonomien. Den gir oss mat, vann, fristeder for rekreasjon og en tilhørighet og forbindelse til planeten og verden rundt oss. I tillegg er store deler av økonomien vår basert på ressurser som naturen skaper og gir oss. Tap av natur og biologisk mangfold vil derfor ha store og alvorlige konsekvenser, både for våre daglige liv, ressurser vi er avhengige av for å overleve, og for verdiskapingen i økonomien.

Hvordan vi bruker naturen påvirker klimaet, samtidig som klimaendringene påvirker naturen. Klima og natur er nært knyttet sammen. Å fremme naturmangfold er derfor en viktig del av løsningen på klimautfordringene, og en forutsetning for å oppnå FNs bærekraftsmål.

«Naturavtalen» som ble vedtatt 19. Desember 2022 som har satt globale mål for å bevare naturen, oppnå bærekraftig forvaltning og bruk og bekjempe årsakene til nedbygging og forringelse av økosystemer.

Økosystemene har gått ned i størrelse, og tilstanden til økosystemene er forringet med 47 % globalt sammenlignet med estimert base line.

Den globale økonomien er avhengig av velfungerende natur og økosystemer. I dag påvirker verdens økonomi alle deler av økosystemene. Når økosystemer forringes eller i ytterste konsekvens kollapser, kan grunnleggende økologiske prosesser falle bort, noe som igjen kan medføre vesentlig økonomisk risiko. Rundt 60 prosent av global økonomisk vekst er avhengig av leveranser fra økosystemene.

De viktigste driverne for tap av natur, er ifølge det internasjonale naturpanelet Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES):

	Driverne for tap av natur	Økosystem		
		Land	Vann	Hav
Press på naturen	Bruk av arealer land, vann og hav	Omfang av bruk og reduksjon av landarealer og avskoging	Omfang av bruk og reduksjon av ferskvannsystemer	Omfang av bruk og reduksjon av marint areal
	Bruk av naturressurser	Jordforringelse (reduert produksjon)	Vannforbruk (overforbruk)	Overforbruk av marine ressurser eks fisk
		Overutnyttelse av landressurser eks, mineraler, ikke bærekraftig hogst		
	Spredning av fremmede arter	Ikke naturlige arter	Ikke naturlige arter	Ikke naturlige arter
	Forurensning	Forurensning jord	Forurensning ferskvann	Forurensning og plast i havet
	Klimaendringer	Klimautslipp		

Viktige virkemidler for å redusere tap av natur er regulatoriske krav, samt gjenbruk, delings- og sirkulasjonsøkonomi. For oss betyr dette at det må stilles krav til natur i forhold til utlån, investeringer og innkjøp, samt å utvikle bærekraftige produkter innenfor EU taksonomiens miljømål, som eksempelvis sirkulasjonsøkonomi.

12.3.2 TNFD, Task Force on Nature-related Financial Disclosures

TNFD	
Virksomhetsstyring	De viktigste forretningsområdene er utlån og investeringer. Tiltak i forhold til risiko og muligheter må operasjonaliseres i forretningsområdene. Policy og retningslinjer må videreutvikles. Det viktigste virkemiddel er å tilrettelegge for bærekraftig produkter og tjenester, for å imøtekomme kundenes og samfunnets behov, redusere risiko i forhold til kunders påvirkning og avhengighet av natur. Sirkulærøkonomi, gjenbruk og deling vil være viktige virkemidler for naturpositiv påvirkning.

Strategi	<p>Styret har ESG og natur som et prioritert område i strategisk plan. Natur handler om risiko, men også om forretningsmessige muligheter. Viktige tiltak er å bygge kompetanse, dialog og samarbeid med kunder, leverandører og samarbeidspartnere om gode løsninger for å redusere negativ påvirkning på natur</p> <p>De største klimarelaterte risikofaktorer:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Risiko for økt mislighold og tap, øke kapitalkrav, dyrere finansiering som følge av avhengighet og påvirkning på natur. 2. Risiko for tapt omdømme og reduserte markedsandeler og inntjening ved manglende grønnomstilling. <p>De største klimarelaterte mulighetene:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Økt inntjening gjennom bærekraftige produkter. 2. Bedre tilgang til og billigere pris på finansiering og egenkapital, samt reduserte kapitalkrav av bærekraftig virksomhet (EU taksonomi). 3. Lavere risiko i porteføljene.
Risikostyring	<p>De mest sentrale naturrisikoene er arealbruk, bruk av naturressurser og klimaendringer. Risikoen er størst i forretningsområdet utlån, innenfor bransjene landbruk, eiendom, bygg og anlegg, som utgjør ca. 80 % av den totale porteføljen. Klimarelaterte risikoer i forretningsområdene investeringer og finansiering er også viktige. Spesielt gjelder dette tilgang og pris på finansiering gjennom bærekraftige produkter.</p> <p>Banken har policyer med krav og eksklusjonskriterier i disse forretningsområdene. Videre har banken integrert ESG modul med spesielt fokus på klima i kredittprosesser BM. Banken har rammeverk for grønne lån og obligasjoner. Det vil bli arbeidet videre med å etablere risikorammer og overordnede styringsmål for ESG og klimarisiko integrert i vårt risikostyringsrammeverk.</p>
Mål og metoder	<p>Natur er et relativt nytt og komplekst fagområde. Banken vil etablere bærekraftige produkter innenfor relevante miljømål og aktiviteter iht. EU taksonomien.</p> <p>Videre vil banken gjennom prosesser med CSRD arbeide videre med hvordan banken skal integrere natur i forretningsområdene.</p> <p>Tiltak, risikorammer, KPI er og styringsmål for naturrelaterte risikoer må integreres i bankens rammeverk og rapportering.</p>

I vår TNFD rapport fremgår mer detaljer om hvordan natur berører våre forretningsområder, <https://www.sor.no/felles/om-sparebanken-sor/samfunnsansvar/barekraftsrapporter/>
Vi vil i 2024 videreføre arbeidene med operasjonalisering og videreutvikling av TNFD rammeverket.

13 VEDLEGG 1: GRI Indeks

GRI 2021 - Generell informasjon			
GRI	Indikator	Beskrivelse	Kilde
Organisasjonen og praksis for rapportering			
2-1	Organisasjonens navn, eierskap og juridisk form, plassering av hovedkontor, land virksomheten opererer i.	a. Sparebanken Sør c. Kristiansand d. Norge	b. https://www.sor.no/globalasset/s/organisasjon/eierstyring-og-selskapsledelse-sparebanken-sor.pdf Årsrapport 2023, Note 35
2-2	Oversikt over alle enhetene som inngår i organisasjonens bærekraftsrapportering. a. liste over alle enheter som inngår i organisasjonens bærekraftsrapportering b. hvis organisasjonen har revidert konsolidert regnskap eller finansiell informasjon arkivert i offentlig register, spesifiser forskjeller i listen over enheter som er inkludert i finansiell rapportering og listen over enheter som er inkludert i bærekraftsrapportering c. om organisasjonen består av flere enheter, forklar tilnærmingen som er brukt for å konsolidere informasjonen i. rapporter om tilnærmingen innebærer justeringer av informasjon for minoritetsinteresser ii. hvordan tilnærmingen tar hensyn til fusjoner, oppkjøp og avhending av enheter eller deler av enheter iii. om og hvordan tilnærmingen er forskjellig på tvers av opplysningene i denne standarden og på tvers av materielle tema.	a. I Bærekraftsrapporten inngår Sparebanken Sør (morbank) og alle datterselskaper, eksklusive Sørmeglere Holding AS og Sørlandets Forsikringscenter AS, hvor banken alene eller sammen med datterselskaper har bestemmende innflytelse, normalt som følge av eierandel på mer enn 50 %, b. Konsernregnskapet omfatter morbanken og datterselskaper, (inklusive Sørmeglere Holding AS og Sørlandets Forsikringscenter AS) hvor banken alene eller sammen med datterselskaper har bestemmende innflytelse, normalt som følge av eierandel på mer enn 50 %, c. Konsernregnskapet omfatter morbanken og datterselskaper, hvor banken alene eller sammen med datterselskaper har bestemmende innflytelse, normalt som følge av eierandel på mer enn 50 %. Bærekraftsrapporten omfatter morbanken og datterselskaper, men Sørmeglere Holding AS og Sørlandets Forsikringscenter AS er kun inkludert i Klimaregnskapet. i. Ingenjusteringer ift minoritetsinteresser ii. Ingen fusjon eller oppkjøp i 2023 iii. Ingen forskjeller.	Årsrapport 2023, Note 26
2-3	Rapporteringsperiode, Rapporteringsfrekvens og Kontaktperson for spørsmål vedrørende rapporten eller innholdet. a. spesifiser rapporteringsperiode og rapporteringsfrekvens for bærekraftsrapportering b. spesifiser rapporteringsperiode for finansiell rapportering, hvis denne er forskjellig fra rapporteringsperioden for bærekraftsrapporteringen forklar hvorfor c. rapporter publiseringsdato for rapporten/innholdet d. kontaktperson for spørsmål vedrørende rapporten/innholdet.	a. 01.01.2023 - 31.12.2023, årlig frekvens b. 01.01.2023 - 31.12.2023, årlig frekvens, pluss kvartalsvis regnskapsrapportering c. 22.03.2024 d. Even Brage Hardeland, (even.brage.hardeland@sor.no)	
2-4	Rapporter på eventuelle omformuleringer fra tidligere rapporter og årsaker til endringer. a. rapporter på eventuelle omformuleringer fra tidligere rapporteringsperioder og forklar: i. årsak til omformuleringer ii. Effekten av omformuleringer.	a. Ingen omformuleringer fra tidligere rapporter.	
2-5	Praksis for ekstern verifikasjon av rapporten. a. beskriv policy og praksis for ekstern verifikasjon av rapporten, om og hvordan øverste myndighetsorgan og topledere er involvert b. om bærekraftsrapporten har blitt eksternt verifisert i. link eller referanse til rapport/erklæring fra ekstern verifisør ii. beskriv hva som har blitt eksternt verifisert inkludert standarder som er brukt, nivå oppnådd på verifikasjon, og begrensninger i prosessen iii. beskriv forholdet mellom organisasjonen og verifisøren.	a. Bærekraftsrapporten blir attestert av revisor. Rapporten blir behandlet og godkjent sammen med årsrapporten av styret og forstanderskapet. b. Attestert av ekstern revisor ii. Fremgår av revisjonsrapport, revisjonsstandard ISA E3000 iii. PWC er Sparebanken Sør sin revisor.	b.i. og b.ii. Link til revisjonsrapport
Aktiviteter og arbeidere			
2-6	Aktiviteter, verdikjede, og andre forretningsforhold. a. rapporter hvilke sektorer organisasjonen er aktiv b. beskrive verdikjeden, inkludert: i. organisasjonens aktiviteter, produkter, tjenester og markeder ii. Organisasjonens oppstrøms verdikjede iii. Organisasjonens nedstrøms verdikjede og deres aktiviteter c. rapporter andre relevante forretningsforbindelser d. beskriv vesentlige endringer i a, b og c sammenlignet med tidligere rapporteringsperioder.	a. Bank og finans b. ii. Leverandører er i det vesentlig norske leverandører, hvorav mange lokale, innen IT, konsulenter, kontorrekvisita og leveranser i tilknytning til bankens kontorbygg. b.iii. Nedstrøms verdikjede består i det vesentligste av personkunder og bedriftskunder innen forretningsområdene innskudd, utlån og andre finansielle produkter og tjenester. c. De vesentligst forretningsforbindelser er knyttet til IT tjenester og produktleverandører av finansielle produkter og tjenester d. Det er ingen vesentlige endringer sammenlignet med tidligere rapporteringsperioder.	b. Bærekraftsrapport kap. 1 b.i. Årsrapport 2023

2-7	<p>Antall ansatte fordelt på kjønn, region, ansettelsestype.</p> <p>a. totalt antall ansatte fordelt på kjønn og region</p> <p>b. rapporter totalt antall:</p> <p>i. faste ansatte fordelt på kjønn og region</p> <p>ii. Midlertidig ansatte fordelt på kjønn og region</p> <p>iii. Tilkallingsvikarer fordelt på kjønn og region</p> <p>iv. Fulltidsansatte fordelt på kjønn og region</p> <p>v. deltidsansatte fordelt på kjønn og region</p> <p>c. beskriv metode og antakelser brukt for å samle dataene, inkludert om tallene er rapportert:</p> <p>i. i antall personer eller årsverk eller annet.</p> <p>ii. på slutten av rapporteringsperiode eller et gjennomsnitt over rapporteringsperioden eller annet</p> <p>d. rapporter kontekstuell informasjon nødvendig for å forstå informasjonen i a og b.</p> <p>e. beskriv vesentlige endringer i antall ansatte i løpet av rapporteringsperioden og mellom rapporteringsperioder.</p>	<p>Alle bankens kontorer ligger i et relativt lite geografisk område i Norge, og er av hensyn til størrelse og geografisk beliggenhet definert som en region.</p> <p>b.iii. 0</p> <p>c. Data er samlet inn fra bankens lønnsystem, Sinployer, og tall er basert på data pr. 31.12</p> <p>i. Årsverk</p> <p>ii. Pr. 31.12, dvs på slutten av rapporteringsperioden</p> <p>d. Tallgrunnlaget er basert på fast ansatte og midlertidig ansatte, dvs eksklusive vikarer. Midlertidig ansatte og vikarer er ikke med i årsverkstallene og lønnsammenligninger. Alle tall er basert på 31.12. tall.</p> <p>e. Det er ingen vesentlige endringer i antall ansatte i løpet av eller mellom rapporteringsperiodene.</p>	a., b., b.i., b.ii, b.iv., v. Scorekort seksjon 1.2
2-8	<p>Arbeidere som ikke er ansatt.</p> <p>a. rapporter totalt antall arbeidere som ikke er ansatt hvor arbeidet kontrolleres av organisasjonen og beskriv:</p> <p>i. vanligste typer arbeidere og deres kontraktsforhold med organisasjonen</p> <p>ii. Type arbeid de gjør</p> <p>b. beskriv metode og antakelser brukt for å samle dataene, inkludert om tallene er rapportert:</p> <p>i. i antall personer eller årsverk eller annet.</p> <p>ii. på slutten av rapporteringsperiode eller et gjennomsnitt over rapporteringsperioden eller annet</p> <p>c. beskriv vesentlige endringer i antall arbeidere som ikke er ansatte i løpet av rapporteringsperioden og mellom rapporteringsperioder.</p>	<p>a. 0</p> <p>Sparebanken Sør har ingen arbeidere som ikke er ansatte i henhold til definisjonen i GRI.</p>	
Governance			
2-9	<p>Organisasjonens styringsstruktur, herunder øverste myndighet, komiteer som er ansvarlige for beslutninger om finansielle, miljømessige og sosiale temaer.</p> <p>a. beskriv organisasjonens styringsstruktur inkludert komiteer i øverste myndighetsorgan</p> <p>b. list opp komiteer i øverste myndighetsorgan som er ansvarlige for beslutningstaking på og føre tilsyn med håndtering av organisasjonens påvirkning på økonomi, miljø og samfunn.</p> <p>c. beskriv sammensetningen av øverste myndighetsorgan og dens komiteer</p> <p>i. utøvende og ikke-utøvende medlemmer</p> <p>ii. uavhengighet</p> <p>iii. funksjonstid for medlemmer i styringsorganet</p> <p>iv. antall andre betydelige verv og forpliktelser som hvert medlem har, og arten av forpliktelsene</p> <p>v. kjønnsbalanse</p> <p>vi. underrepresenterte sosiale grupper</p> <p>vii. kompetanse som er relevant for påvirkningen til organisasjonen</p> <p>viii. representasjon av interessenter.</p>	<p>a. Banken har følgende styrevalg: Revisjonsutvalg, Risikoutvalg (inkl ESG), Godtgjørelsesutvalg, Teknologitvalg</p> <p>b. Risikoutvalget og Revisjonsutvalget har ansvar for å forberede ESG saker for Styret</p> <p>c.iii. Maksimal funksjonstid i styret iht vedtekter er 8 år</p> <p>c.vi. Ikke relevant for 2023</p> <p>c.viii. Det er to ansatte representanter i styret.</p>	<p>a. https://www.sor.no/globalasset/s/organisasjon/eierstyring-og-selskapsledelse-sparebanken-sor.pdf, side 5 - 8</p> <p>c. https://www.sor.no/felles/om-sparebanken-sor/styre-ledelse-og-organisasjon/</p> <p>i. https://www.sor.no/felles/om-sparebanken-sor/styre-ledelse-og-organisasjon/styret/</p> <p>ii. https://www.sor.no/globalasset/s/organisasjon/eierstyring-og-selskapsledelse-sparebanken-sor.pdf, side 6</p> <p>iv. https://www.sor.no/felles/om-sparebanken-sor/styre-ledelse-og-organisasjon/mer-om-styret/</p> <p>v. Scorekort, seksjon 1.2</p> <p>vii. https://www.sor.no/felles/om-sparebanken-sor/styre-ledelse-og-organisasjon/mer-om-styret/</p>
2-10	<p>Nominasjon og utvelgelse av øverste myndighet.</p> <p>a. beskriv prosesser for nominasjon og utvelgelse av øverste myndighet og dens komiteer</p> <p>b. beskriv kriterier brukt i nominasjon og utvelgelse av medlemmer i øverste myndighet, inkludert om og hvordan punktene under er tatt med i betraktning:</p> <p>i. interessenters synspunkt</p> <p>ii. mangfold</p> <p>iii. uavhengighet</p> <p>iv. kompetanse som er relevant for påvirkning organisasjonen har.</p>	<p>b.iv. Ved vurdering av styrets kompetanse, vektlegges det at styret har en samlet komplementær kompetanse som dekker alle sentrale aspekter av konsernets virksomhet og geografi.</p>	<p>a., b., b.i.,</p> <p>https://www.sor.no/globalassets/organisasjon/vedtekter-sparebanken-sor.pdf</p> <p>b.ii. https://www.sor.no/globalassets/organisasjon/barekraft/policy-styrets-mangfold-sparebanken-sor.pdf</p> <p>b.iii. https://www.sor.no/globalassets/organisasjon/eierstyring-og-selskapsledelse-sparebanken-sor.pdf side 6</p>
2-11	<p>Leder av øverste myndighet.</p> <p>a. rapporter om leder av øverste myndighet også er toppler i organisasjonen</p> <p>b. hvis leder av øverste myndighet også er toppler i organisasjonen, forklar funksjonen personen har i styring av organisasjonen, hvorfor dette er tilfellet, og hvordan interessekonflikter unngås eller reduseres.</p>	<p>a. Leder øverste myndighet (StyreformannKnut Sætre) er ikke samme person som CEO (Geir Bergskaug)</p> <p>b. Ikke relevant</p>	<p>a. https://www.sor.no/felles/om-sparebanken-sor/styre-ledelse-og-organisasjon/</p>
2-12	<p>Rolle øverste myndighet har med å føre tilsyn med håndtering av ESG-påvirkning.</p> <p>a. beskriv rollen til øverste myndighet og toppler i utvikling, godkjenning og oppdatering av organisasjonens verdi-/misionserklæringer, strategier, policies, og mål relatert til bærekraftig utvikling</p> <p>b. beskriv rollen øverste myndighet har i å føre tilsyn med organisasjonens due diligence og andre prosesser for å identifisere og håndtere organisasjonens påvirkning på økonomi, miljø og samfunn, inkludert: i om og hvordan øverste myndighet engasjerer seg med interessenter for å støtte disse prosessene</p> <p>ii. hvordan øverste myndighet vurderer utfallet av disse prosessene</p> <p>c. beskriv rollen øverste myndighet har i å revidere effektiviteten av organisasjonens prosesser som beskrevet i b., og rapporter hvor ofte en slik revidering gjennomføres.</p>	<p>a. Styret og ledelsen har ansvar for Sparebanken Sør sine styringsdokumenter og mål, samt ansvar for å operasjonalisere og føre tilsyn med bærekraftstrategiene i banken</p> <p>b. Styret og ledelsen har ansvar for å identifisere og håndterer konsernets påvirkning på ESG områder, herunder engasjement med interessenter</p> <p>i. Styret behandler og godkjenner interessentkartlegging og vesentlige tema. For øvrig har styret og konsernledelsen diao med flere interessentgrupper, men ingen faste agendaer og møteplasser.</p> <p>ii. Kartlegging av interessenters synspunkter er viktig bla i forbindelse med valg av vesentlige tema.</p> <p>c. Status og utvikling følges opp gjennom ulike styresaker samt kvartalsvise risikoreporter, årlig bærekraftsrapport, samt årlig revisjon av styringsdokumenter</p>	<p>a., b.</p> <p>https://www.sor.no/globalassets/organisasjon/barekraft/styringsdokument-strategi-barekraft-sparebanken-sor.pdf, punkt 3</p>

2-13	<p>Delegering av ansvar for håndtering av ESG-påvirkning.</p> <p>a. beskriv hvordan øverste myndighet delegerer ansvar for håndtering av organisasjonens påvirkning på økonomi, miljø og samfunn, inkludert:</p> <p>i. om det er utnevnt noen topledere med ansvar for håndtering av påvirkning</p> <p>ii. Om det er delegert ansvar for håndteringen av påvirkning til andre ansatte</p> <p>b. beskriv prosessen og hvor ofte topledere eller andre ansatte rapporterer tilbake til øverste myndighet om håndteringen av organisasjonens påvirkning på økonomi, miljø og samfunn.</p>	<p>i. Div.direktør konsernstab, Rolf Søraker har ansvar for ESG området i Sparebanken Sør</p> <p>ii. Ansvar for håndtering av påvirkning av relevante vesentlige tema er delegert til divisjonsledere.</p> <p>b. Kvartalsvise Risikoreporter, Compliancerapporter og Hvitvaskingsrapporter, samt årlig Bærekraftsrapport.</p>	<p>a. https://www.sor.no/globalasset/s/organisasjon/barekraft/styringsdokument-strategi-barekraft-sparebanken-sor.pdf, punkt 3</p>
2-14	<p>Øverste myndighets rolle i bærekraftsrapportering.</p> <p>a. om øverste myndighet er ansvarlig for å revidere og godkjenne den rapporterte informasjonen, inkludert organisasjonens vesentlige tema, hvis det, beskriv prosessen for å revidere og godkjenne informasjonen</p> <p>b. om øverste myndighet ikke er ansvarlig for å revidere og godkjenne den rapporterte informasjonen, inkludert vesentlige tema, beskriv grunnen for dette.</p>	<p>a. Styret har ansvar for å godkjenne Risikoreport, Bærekraftsrapport herunder vesentlige tema. Behandlingsprosess er at CEO innstiller til Risikoutvalget som innstiller ovenfor styret som godkjenner.</p> <p>b. ikke relevant</p>	
2-15	<p>Interessekonflikter.</p> <p>a. beskriv prosessene øverste myndighet har for å sikre at interessekonflikter unngås eller reduseres</p> <p>b. rapporter om interessekonflikter rapporteres til interessenter, inkludert minimum interessekonflikter relatert til:</p> <p>i. medlemskap på tvers av styret</p> <p>ii. aksjonærer på tvers av leverandører og andre interessenter</p> <p>iii. tilfelle av controlling shareholders</p> <p>iv. relaterte parter, deres forhold, transaksjoner og utestående saldoer.</p>	<p>a. Interessekonflikter håndteres av Divisjon konsernstab v/HR. HR sin målsetning er å avdekke og kartlegge interessekonflikter, samt behandle disse og eventuelt iverksette tiltak for å eliminere, redusere eller minimere interessekonfliktene.</p> <p>b. i., ii., iii., iv., HR har ansvar for å følger opp interessekonflikter og vurderer hvordan disse skal rapporteres og håndteres ut fra sak til sak. Av hensyn til konfidensialitet, må eventuell involvering og rapportering vurderes løpende.</p> <p>Det har vært fire tilfeller av interessekonflikter (varslinger) i 2023, som har vært av mindre vesentlig karakter og som er løst.</p>	<p>a. https://www.sor.no/globalasset/s/organisasjon/barekraft/policy-interessekonflikt-sparebanken-sor.pdf</p>
2-16	<p>Kommunikasjon av kritiske bekymringer.</p> <p>a. beskriv om og hvordan kritiske bekymringer kommuniseres til øverste myndighet</p> <p>b. rapporter totalt antall og karakteren av kritiske bekymringer som ble kommunisert til øverste myndighet i rapporteringsperioden.</p>	<p>a. Kritiske bekymringer i form av klager, eksterne og interne varslinger rapporteres til styret i kvartalsvis Risikoreport.</p> <p>b. Ingen bekymringsmeldinger av kritisk karakter ble rapportert.</p>	<p>a. https://www.sor.no/globalasset/s/organisasjon/barekraft/rutine-kundeklager-sparebanken-sor.pdf</p> <p>https://www.sor.no/globalasset/s/organisasjon/barekraft/varslingsrutine-ekstern-sparebanken-sor.pdf</p> <p>https://www.sor.no/globalasset/s/organisasjon/barekraft/varslingsrutine-intern-sparebanken-sor.pdf</p>
2-17	<p>Øverste myndighets kunnskap, ferdigheter og erfaring innen bærekraft.</p> <p>a. rapporter tiltak for å øke øverste myndighets kunnskap, ferdigheter og erfaring med bærekraftig utvikling.</p>	<p>a. Gjennomgang av ulike bærekraftstemaer, policydokumenter mm i Styret. Styresamlinger med bærekraftstema på agendaen.</p>	
2-18	<p>Evaluerings av øverste myndighets ytelse.</p> <p>a. beskriv prosessene for å evaluere øverste myndighets ytelse i å føre tilsyn med håndtering av organisasjonens påvirkning på økonomi, miljø og samfunn</p> <p>b. rapporter om evalueringene er uavhengige eller ikke, og hvor ofte de gjøres</p> <p>c. beskriv tiltak gjort basert på evalueringene, inkludert endringer i sammensetningen av øverste myndighetsorgan og organisasjonens praksis.</p>	<p>a. Styret har en årlig egenevaluering inkl kompetansekartlegging, hvor det også inkluderes en egenevaluering knyttet til bærekraft</p> <p>b. Rapporteringen er en egenevaluering som gjennomføres årlig</p> <p>c. Det er ikke gjennomført spesielle tiltak, eller endring i sammensetning av øverste styreorgan og organisasjonens praksis som følge av evalueringene.</p>	
2-19	<p>Lønn og godtgjørelse.</p> <p>a. beskriv policy for lønn og godtgjørelse for medlemmer av øverste myndighetsorgan og topledere, inkludert:</p> <p>i. fastsatt lønn og variabel lønn</p> <p>ii. Signeringsbonus eller betalinger som insentiv for rekruttering</p> <p>iii. Sluttpakker</p> <p>iv. clawbacks</p> <p>v. pensjonsfordeler</p> <p>b. beskriv hvordan policy for lønn og godtgjørelse for medlemmer av øverste myndighetsorgan og topledere henger sammen med mål og ytelse relatert til håndtering av organisasjonens påvirkning på økonomi, miljø og samfunn.</p>	<p>a.</p> <p>i. Det er kun fast lønn og bonusordning, ingen variable lønn</p> <p>ii. Ingen avtaler om signeringbonus</p> <p>iii. Ingen avtaler om sluttpakker</p> <p>iv. Ingen retningslinjer om clawbacks</p> <p>v. Alle ansatte har en kollektiv innskuddsbasert pensjon for lønn opp til 12 G</p> <p>b. Bonus er påvirket av økonomiske resultater. Forøring ingen kopling mellom lønn og godtgjørelser og miljø og samfunn</p>	<p>a. https://www.sor.no/globalasset/s/organisasjon/barekraft/policy-godtgjorelse-sparebanken-sor.pdf</p> <p>a i. Årsrapport 2023</p>
2-20	<p>Prosess rundt bestemmelse av lønn og godtgjørelse.</p> <p>a. beskriv prosess for å utforme policy for lønn og godtgjørelse og for bestemmelse av lønn og godtgjørelse, inkludert:</p> <p>i. om uavhengige medlemmer av øverste myndighetsorgan eller en uavhengig komité fører tilsyn med prosessen for bestemmelse av lønn og godtgjørelse</p> <p>ii. hvordan interessenters syn på lønn og godtgjørelse hentes inn og tas i betraktning</p> <p>iii. om konsulenter på lønn og godtgjørelse er involvert i bestemmelse av lønn og godtgjørelse og hvis det, om de er uavhengige av organisasjonen, øverste myndighetsorgan og topledere</p> <p>b. rapporter resultater fra interessenters stemming over policy og forslag relatert til lønn og godtgjørelse, hvis aktuelt.</p>	<p>a. Retningslinjer for Fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende personer samt Bonusprogram godkjennes av bankens styre.</p> <p>i. Sparebanken Sør har egen Godtgjørelsesutvalg</p> <p>ii. Retningslinjene for godtgjørelse er utarbeidet av styret i Sparebanken Sør. Retningslinjene er vedtatt av forstandskapet. Eiere av egenkapitalbevis og ansatte er representert i styret og forstandskapet.</p> <p>iii. Konsulenter er ikke involvert i utforming av policy for lønn og godtgjørelse</p> <p>b. Ikke aktuell</p>	<p>a.i. https://www.sor.no/felles/om-sparebanken-sor/styre-ledelse-og-organisasjon/</p>

2-21	<p>Lønnsforskjeller.</p> <p>a. rapporter forholdet mellom total årslønn for organisasjonens høyest betalte person til medianen av total årslønn for alle ansatte (utenom høyest betalte person)</p> <p>b. rapporter forholdet mellom lønnsøkning (i %) til høyest betalte person til median lønnsøkning (i %) for alle ansatte (utenom høyest betalte person)</p> <p>c. rapporter informasjon om konteksten for å forstå dataene og hvordan det er kommet frem til dataene.</p>	<p>a. Årlig kompensasjon for den høyest lønnede i banken i forhold til medianlønn i banken er på 5,89</p> <p>b. Lønnsveksten til høyest betalte person var 36 %, mens median lønnsøkning i banken var 5,9 %, dvs høyest betalte person fikk 610 % av lønnsøkningen til median i banken</p> <p>c. Indikatorer for lønn er basert på følgende data:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fast lønn, dvs eksklusive bonus - Lønn pr. 31.12. - Lønn til deltidsansatte er hensyntatt i beregningene - Lønn til vikarer er ikke hensyntatt i beregningene 	
Strategi, policy og praksis			
2-22	<p>Uttalelse fra administrerende direktør om bærekraftens relevans for organisasjonen og dens strategi for å adressere bærekraft.</p> <p>a. uttalelse fra øverste myndighetsorgan eller CEO om bærekraftens relevant for organisasjonen og dens strategi for å adressere bærekraft.</p>	<p>Bankens misjon er å skape bærekraftig vekst og utvikling for vår landsdel, og bærekraft er forankret og integrert i bankens overordnede strategi. Vi skal bety noe for bærekraftig utvikling i regionen, og være en del av det grønne skiftet. Utfordringen fremover blir å integrere ESG på en god måte i forretningsområdene, utvikle og selge bærekraftige produkter og tjenester, og utstede bærekraftige obligasjoner i takt med forventninger fra marked og kunder. Vi har satt mål om å redusere karbonutslipp fra utlåns- og investeringsporteføljen med 40 prosent innen utgangen av 2030, og full karbonnøytralitet innen 2050. Satsingen på grønn og bærekraftig bankdrift, digitalisering og ny teknologi vil fortsette med uforminsket kraft.</p>	a. Årsrapport 2023
2-23	<p>Policy-forpliktelse innen ansvarlig forretningsførsel og menneskerettigheter.</p> <p>a. beskriv policy-forpliktelser innen ansvarlig forretningsførsel, inkludert:</p> <ol style="list-style-type: none"> i. bindende internasjonale instrumenter som forpliktelsen refererer til ii. Om forpliktelsene fastsetter at due diligence skal følges iii. Om forpliktelsen fastsetter at føre-var-prinsippet skal følges iv. om forpliktelsene fastsetter at menneskerettigheter skal respekteres <p>b. beskriv policy-forpliktelser om menneskerettigheter, inkludert:</p> <ol style="list-style-type: none"> i. internasjonalt anerkjente menneskerettigheter som forpliktelsene dekker ii. kategorier av interessenter, inkludert risikoutsatte eller sårbare grupper, som organisasjonen gir spesiell oppmerksomhet til i forpliktelsene. c. link til policy-forpliktelser om de finnes offentlig tilgjengelig, hvis de ikke er offentlig tilgjengelig, forklar hvorfor d. rapporter hvilke nivå i organisasjonen som har godkjent policy-forpliktelsene, og om dette er øverste nivå e. rapporter i hvilken grad hver policy-forpliktelse gjelder for organisasjonens aktiviteter og forretningsforbindelser f. beskriv hvordan policy-forpliktelsene kommuniseres til ansatte, forretningsforbindelser og andre relevante parter. 	<p>a</p> <ol style="list-style-type: none"> ii. Det er krav til rapportering av status og utvikling for initiativ i tilknytning til FN Global Compact og UNEP PRB, men det er ikke krav til Due Diligence. iii. Banken har tilsluttet seg FN Global Compact "føre var" prinsipper iv. Ja b.ii. Det er valgt ut sentrale FN konvensjoner basert på en vurdering av leverandører og forretningsforbindelser ut fra en risikobetraktning, men vi har ikke definert sårbare grupper utover at disse i stor grad er ivarett av FN konvensjonene ift vårt geografiske nedslagsfelt og forretningsvirksomhet d. Styret e. Gjelder for organisasjonens aktiviteter, leverandører og forretningsforbindelser f. Alle våre policyer ligger offentlig tilgjengelig på våre nettsider. Policiene kommuniseres med relevante brukere internt og eksternt og interessenter gjennom kurs og opplæring internt, og i dialog, møter, foredrag med relevante kunder/kunde grupper og interessenter 	<p>a.</p> <p>https://www.sor.no/globalassets/organisasjon/barekraft/policy-ansvarlig-kredittgivning-sparebanken-sor.pdf</p> <p>https://www.sor.no/globalassets/organisasjon/barekraft/policy-ansvarlige-investeringer-og-ansvarlig-verdipapirvirksomhet-sparebanken-sor.pdf</p> <p>a., b.i., c.</p> <p>https://www.sor.no/globalassets/organisasjon/barekraft/policy-ansvarlige-innkjop-sparebanken-sor.pdf</p> <p>https://www.sor.no/globalassets/organisasjon/barekraft/retningslinjer-arbeidstaker-menneskerettigheter-sparebanken-sor.pdf</p> <p>https://www.sor.no/globalassets/organisasjon/barekraft/styringsdokument-strategi-barekraft-sparebanken-sor.pdf</p> <p>c https://www.sor.no/felles/om-</p>
2-24	<p>Forankring av policy-forpliktelser.</p> <p>a. beskriv hvordan hver policy-forpliktelse for ansvarlig forretningsførsel forankres i organisasjonens aktiviteter og forretningsforbindelser, inkludert:</p> <ol style="list-style-type: none"> i. hvordan ansvar fordeles for å implementere forpliktelsene på tvers av ulike nivå innad i organisasjonen. ii. hvordan forpliktelsene integreres i organisasjonens strategier, operasjonelle policies og prosedyrer iii. hvordan forpliktelsene implementeres i forretningsforbindelser iv. trening organisasjonen gir i implementering av forpliktelsene. 	<p>a. Policydokumenter sammen med operative retningslinjer gjennomgås med respektive ansvarlige organisasjonsheter og forretningsforbindelser. .</p> <ol style="list-style-type: none"> i. Ansvar for de ulike tema og forretningsområder ligger i divisjonene ii. Forpliktelsene integreres i respektive operasjonelle retningslinjer. iii. Forpliktelsene implementeres gjennom kundemøter, spørreskjema og dialog iv. Interne og eksterne kurs, opplæring og digitale møter vedrørende ESG. Work Shops og temabasert opplæring. 	<p>ii. https://www.sor.no/globalassets/organisasjon/barekraft/retningslinjer-for-innkjop-sparebanken-sor.pdf</p> <p>iii. https://www.sor.no/globalassets/organisasjon/barekraft/retningslinjer-for-innkjop-sparebanken-sor.pdf</p>
2-25	<p>Prosesser for å redusere negativ påvirkning.</p> <p>a. beskriv forpliktelser i å avhjelpe eller samarbeide om å avhjelpe negativ påvirkning som organisasjonen har identifisert at den har forårsaket eller bidratt til.</p> <p>b. beskriv tilnærmingen for å identifisere og adressere klager, inkludert klagemekanismer som organisasjonen har etablert eller deltar i</p> <p>c. beskriv andre prosesser som organisasjonen sørger for eller samarbeider om for å avhjelpe negativ påvirkning organisasjonen har identifisert at den har forårsaket eller bidratt til.</p> <p>d. beskriv hvordan interessenter som er tiltenkte brukere av klagemekanismene involveres i utforming, revidering, operasjon og forbedring av mekanismene.</p> <p>e. beskriv hvordan organisasjonen følger effektiviteten til klagemekanismene og andre avhjelpingsmekanismer, rapporter eksempler på deres effektivitet, inkludert tilbakemelding fra interessenter.</p>	<p>a. FN Global Compact samt UNEP PRB. Åpenhetsloven stiller forpliktelser ift arbeids- og menneskerettighetene.</p> <p>c. Banken har et etablert system for registrering og håndtering av "uønska hendelser". Alle slike hendelser registreres i bankens Hendelsesdatabase og rapporteres kvartalsvis i risikorapporten til ledelse og styre. Tiltak for å redusere eller unngå uønskede hendelser ivarets i bankens Internkontrollsystem.</p> <p>Klager behandles sentralt i banken og eventuelle tiltak for forbedringer blir vurdert ut fra klagens karakter og betydning. Klager knyttet til regulatoriske forhold eksempelvis databrudd, produktinformasjon mm behandles av offentlige klageinstanser som Datatilsynet, Finansklagenemda el.</p> <p>d. Rutiner knyttet til klager utarbeides av Konsernstab og vedtas av Konsernledelsen. Leder for Operasjonell risiko vurderer kundeklagene og hvordan disse skal behandles videre. Det er ikke andre interessenter som er involvert i rutiner for kundeklager.</p> <p>e. Klagerutinen er intuitive og ligger offentlig tilgjengelig på bankens nettsidene. Ved behov for hjelp kan Kundeservice kontaktes. Innspill på klagerutiner fra interessenter blir vurdert og hensyntatt, men det har vært få innspill. Klager registreres i bankens hendelsesdatabase og er integrert i kvartalsvise risikorapporter som går til ledelsen og styret. Eventuelle sentrale aspekter som det er viktig å følge opp, integreres i bankens internkontrollsystem.</p>	<p>a.</p> <p>https://www.sor.no/globalassets/organisasjon/barekraft/retningslinjer-for-innkjop-sparebanken-sor.pdf</p> <p>b. https://www.sor.no/globalassets/organisasjon/barekraft/rutine-kundeklager-sporebanken-sor.pdf</p>

2-26	<p>Mekanismer for å søke råd og ta opp bekymringer.</p> <p>a. beskriv mekanismer individer har for å:</p> <p>i. søke råd om implementering av organisasjonens policies og praksis for ansvarlig forretningsførsel</p> <p>ii. Ta opp bekymringer om organisasjonens forretningsførsel.</p>	<p>a. Kunder, leverandører og samarbeidspartnere har gjenneom dialog og møter med banken mulighet for å søke råd om implementering av policies og praksis for ansvarlig forretningsførsel. Alle bankens ESG policies ligger offentlig tilgjengelig på bankens hjemmesider.</p> <p>b. Direkte i møter og telefonsamtaler, eller gjennom klage- og/eller varslingsrutiner.</p>	<p>a. https://www.sor.no/felles/om-sparebanken-sor/samfunnsansvar/barekraftsrapporter/</p> <p>ii. https://www.sor.no/globalassets/organisasjon/barekraft/rutine-kundeklager-sparebanken-sor.pdf</p> <p>https://www.sor.no/globalassets/organisasjon/barekraft/varslingsrutine-ekstern-sparebanken-sor.pdf</p> <p>https://www.sor.no/globalassets/organisasjon/barekraft/varslingsrutine-intern-sparebanken-sor.pdf</p>
2-27	<p>Etterlevelse av lover og reguleringer.</p> <p>a. rapporter totalt antall tilfeller av brudd på lover og reguleringer i rapporteringsperioden, og fordelt på:</p> <p>i. tilfeller som innebar bøter</p> <p>ii. Tilfeller som innebar ikke-monetære sanksjoner</p> <p>b. rapporter totalt antall og monetær verdi av bøter for tilfeller av brudd på lover og reguleringer som ble betalt i løpet av rapporteringsperioden, og fordelt på:</p> <p>i. bøter for tilfeller av brudd på lover og reguleringer som skjedde i denne rapporteringsperioden</p> <p>ii. bøter for tilfeller av brudd på lover og reguleringer som skjedde i tidligere rapporteringsperioder</p> <p>c. beskriv de vesentlige tilfellene av brudd</p> <p>d. beskriv hvordan det er bestemt hva som er vesentlige brudd.</p>	<p>a. 0</p> <p>i. 0</p> <p>ii. 0</p> <p>b. 0</p> <p>i. 0</p> <p>ii. 0</p> <p>c. 0</p> <p>d. Pålegg , gebyrer vedr brudd på Personvern fra Datatilsynet. Tapte Klagesaker i Finansklagenemda, Tapte saker brudd på produkt- og tjenesteinformasjon. Tapte saker brudd på markedskommunikasjon. Bøter fra Finanstilsynet vedr Hvitvasking.</p>	
2-28	<p>Medlemskap i bransjeorganisasjoner eller andre sammenslutninger, og nasjonale/internasjonale lobbyorganisasjoner.</p> <p>a. rapporter assosiasjoner med industri, andre medlemskap, nasjonale og internasjonale interesseorganisasjoner som organisasjonen deltar i i en vesentlig rolle.</p>	<p>Sparebanken Sør er medlem i eller har tilsluttet seg bla følgende organisasjoner sine prinsipper mht ESG:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. UN Global Compact 2. UNEP Principle for Responsible Banking 3. FinansNorge Veikart grønn finans 4. Partnership for carbon accounting Financials (PCAF) 	
Interessentdialog			
2-29	<p>Tilnærming til interessentdialog.</p> <p>a. beskriv tilnærming til interessentdialog, inkludert:</p> <p>i. kategorier av interessenter organisasjonen har dialog med og hvordan disse er identifisert</p> <p>ii. Målet med interessentdialogen</p> <p>iii. Hvordan organisasjonen jobber for å sørge for meningsfull interessentdialog.</p>		<p>a.i., ii., iii.</p> <p>Bærekraftsrapport, kap. 3</p>
2-30	<p>Prosentandel av de totale ansatte som er dekket av kollektive tariffavtaler.</p> <p>a. prosentandel av alle ansatte som er dekket av kollektive tariffavtaler</p> <p>b. for ansatte som ikke dekkes av kollektive tariffavtaler, rapporter om organisasjonen bestemmer deres arbeidsforhold og arbeidsbetingelser basert på kollektive tariffavtaler som dekker andre ansatte eller om det er basert på kollektive tariffavtaler fra andre organisasjoner.</p>	<p>a. 100%</p> <p>b. Ikke relevant</p>	

GRI 2021 - Vesentlige tema

GRI	Indikator	Kommentar	Kkilde
3-1	<p>Prosess for å fastsette vesentlige tema.</p> <p>a. beskriv prosessen for å fastsette vesentlige tema, inkludert:</p> <p>i. hvordan organisasjonen har identifisert faktisk og potensiell, negativ og positiv påvirkning på ESG, inkludert påvirkning på menneskerettigheter, på tvers av aktiviteter og forretningsforhold</p> <p>ii. hvordan organisasjonen har prioritert påvirkning basert på significance</p> <p>b. spesifiser interessenter og eksperter som har gitt innspill i prosessen med å fastsette vesentlige tema.</p>	<p>b. Konsulenter, revisor, meglere, analytikere, styre og eiere har gitt nyttige innspill til vesentlige tema.</p>	<p>a. i., ii.</p> <p>Bærekraftsrapport kap. 3</p>
3-2	<p>Liste over vesentlige tema.</p> <p>a. liste over vesentlige tema</p> <p>b. endringer i liste over vesentlige tema fra forrige rapporteringsperiode.</p>	<p>b. Det er ingen endringer i vesentlige tema. Likestilling og mangfold samt Arbeidsmiljø og utvikling av ansatte var egne tema i 2021. Nå inngår de i tema Arbeids- og menneskerettigheter som har fått mer fokus pga Åpenhetsloven.</p>	<p>a. Bærekraftsrapport kap. 3</p>
Arbeids- og menneskerettigheter			
3-3	<p>Styring og håndtering av vesentlige tema.</p> <p>For hvert vesentlige tema:</p> <p>a. beskriv faktisk og potensiell, negativ og positiv påvirkning på ESG, inkludert påvirkning på menneskerettigheter</p> <p>b. rapporter om den negative påvirkningen kommer fra aktiviteter eller forretningsforhold og beskriv aktivitetene eller forretningsforholdene relatert til den negative påvirkningen</p> <p>c. beskriv policies og forpliktelser knyttet til det vesentlige temaet</p> <p>d. beskriv tiltak som er gjort for å håndtere temaet og den relaterte påvirkningen, inkludert:</p> <p>i. tiltak for å unngå eller redusere potensiell negativ påvirkning</p> <p>ii. tiltak for å ta tak i negativ påvirkning, inkludert tiltak for å gi eller samarbeide om avhjelpende tiltak.</p> <p>iii. tiltak for å håndtere faktisk og potensiell positiv påvirkning</p> <p>e. rapporter følgende informasjon om sporing av effektivitet av tiltakene som er gjort:</p> <p>i. prosesser brukt for å spore effektiviteten til tiltakene</p> <p>ii. mål og indikatorer brukt for å evaluere prosessen</p> <p>iii. effektiviteten til tiltakene, inkludert fremskritt mot mål</p> <p>iv. Erfaringer og hvordan disse har blitt inkludert i organisasjonens operasjonelle policies og prosedyrer</p> <p>f. beskriv hvordan interessentdialog har gitt innspill til d og e.</p>	<p>b.</p>	<p>Kfr Bærekraftsrapport punkt 3.1 og 2.3</p> <p>https://www.sor.no/globalassets/organisasjon/barekraft/policy-arbeidstaker-menneskerettigheter-sparebanken-sor.pdf</p>
401-1	Antall nyansettelser og turnover.		Scorekort seksjon 1.2
401-2	Fordele gitt fulltidsansatte og ikke til deltidsansatte.	Deltidsansatte har de samme velferdsordningene som fulltidsansatte.	
401-3	Antall ansatte på foreldrepermisjon.	100 % returnerte til banken etter endt foreldrepermisjon.	Scorekort seksjon 1.2
404-1	Gjennomsnittlig antall timer med opplæring pr ansatt pr år.	Banken har ikke data for gjennomsnittlig opplæring pr stillingskategori	Scorekort seksjon 1.2
404-2	Programmer for videreutdanning og overgang til pensjonsalder.	Banken har ingen program for overgang til pensjonsalder.	Bærekraftsrapport punkt 4.4.3
404-3	Andel av ansatte som har regelmessige medarbeidersamtaler.	Alle medarbeidere har obligatorisk medarbeidersamtale minst en gang	Scorekort seksjon 1.2
405-1	Sammensetning av styrende organer, ledelse og ansatte kategorier.		Scorekort seksjon 1.1
405-2	Lønnsforskjeller mellom kvinner og menn.		Scorekort seksjon 1.1
406-1	Antall tilfeller av diskriminering og gjennomførte tiltak.	Det er ingen tilfeller av diskriminering.	Scorekort seksjon 1.2
Personvern og informasjonssikkerhet			
3-3	Styring og håndtering av vesentlige tema.		<p>Kfr Bærekraftsrapport punkt 3.4</p> <p>https://www.sor.no/felles/om-sparebanken-sor/regelverk/bankens-personvernregler/</p>
418-1	Dokumenterte klager vedrørende brudd på kundens personvern og tap av		Scorekort seksjon 1.3
KPI B1	Pålegg, gebyrer vedr personvern fra Datatilsynet	Ingen bøter eller pålegg fra Datatilsynet	<p>Bærekraftsrapport punkt 5.1</p> <p>Scorekort seksjon 1.3</p>
KPI B2	Service level agreement (SLA), oppetid i % på kundesystemer.		<p>Bærekraftsrapport punkt 5.1</p> <p>Scorekort seksjon 1.3</p>
Økonomisk kriminalitet			
3-3	Styring og håndtering av vesentlige tema.		<p>Kfr Bærekraftsrapport punkt 6.1 og 3.3</p> <p>https://www.sor.no/globalassets/organisasjon/barekraft/policy-antihvitvasking-og-terrorfinansiering-sparebanken-sor.pdf</p>
205-3	Bekreftede tilfeller av korrupsjon og gjennomførte tiltak.	Ingen tilfeller av identifisert korrupsjon.	
KPI C3	Mistenkelige saker hvitvasking flagget.		<p>Bærekraftsrapport punkt 6.1</p> <p>Scorekort seksjon 1.4</p>
KPI C4	Mistenkelige saker hvitvasking meldt økokrim.		<p>Bærekraftsrapport punkt 5.1</p> <p>Scorekort seksjon 1.4</p>

Ansvarlige produkter og tjenester (produktinformasjon og markedsføring)		
3-3	Styring og håndtering av vesentlige tema.	Kfr Bærekraftsrapport punkt 7.1 og 3.3 https://www.sor.no/globalassets/organisasjon/barekraft/markedsforing-produktinformasjon-policy.pdf
417-2	Tilfeller av manglende overholdelse av krav/samsvar angående produkt, og tjeneste, informasjon og merking (Finansklagenemda).	Det er ingen tilfeller av klager, bøter eller advarsler vedr manglende overholdelse av krav/samsvar angående produkter og tjeneste, informasjon og merking.
417-3	Tilfeller av manglende overholdelse av krav/samsvar angående markedskommunikasjon (Finansklagenemda).	Det er ingen tilfeller av klager, bøter eller advarsler vedr manglende overholdelse av krav/samsvar angående markedskommunikasjon
Ansvarylign virksomhet		
3-3	Styring og håndtering av vesentlige tema.	Kfr Bærekraftsrapport punkt 7.1 og 2.3 https://www.sor.no/globalassets/organisasjon/eierstyring-og-selskapsledelse-sparebanken-sor.pdf https://www.sor.no/felles/om-sparebanken-sor/samfunnsansvar/etik-og-apenhet/
201-1	Direkte økonomisk verdi generert og distribuert.	Årsregnskap side 24 og 25, Scorekort, seksjon 2.1
201-2	Økonomiske effekter, risiko og muligheter ved klimaendringer.	TCFD rapport:
KPI E1	Kundetilfredshetindikator Personmarked.	Bærekraftsrapport punkt 8.1 og 8.5 Scorekort seksjon 2.2
KPI E2	Kundetilfredshetindikator Bedriftsmarked.	Bærekraftsrapport punkt 8.1 og 8.5 Scorekort seksjon 2.2
KPI E3	Klagesaker tapt i Finansklagenemda.	Bærekraftsrapport kapittel 8.3
KPI E4	Varslingssaker interne og eksterne.	Bærekraftsrapport kapittel 8.4
KPI E5	ESG rating iht Sustainalytics.	Sparebanken Sør skal ha lav risiko på ESG rating. Dette betyr en score lavere enn 20 poeng på Sustainalytics ratingskala.
KPI E5	ESG rating iht Sustainalytics.	Bærekraftsrapport pkt.2.3.9 og 8.1
Ansvarylign kreditt		
3-3	Styring og håndtering av vesentlige tema.	Kfr Bærekraftsrapport punkt 9.1 og 3.4 https://www.sor.no/globalassets/organisasjon/barekraft/policy-ansvarlig-kredittgivning-sparebanken-sor.pdf
FS8	Pengeverdien av produkter og tjenester utviklet for å levere en miljømessig forskjell.	Pengeverdien av produkter og tjenester er relatert til av grønne boliglån og grønne lån til næringsseidom.
Bærekraftsrapport punkt 9.4 og 9.5 og Scorekort seksjon 2.3		
Ansvarylign investering og finansiering		
3-3	Styring og håndtering av vesentlige tema.	Kfr Bærekraftsrapport punkt 10.1 og 3.3 https://www.sor.no/globalassets/organisasjon/barekraft/policy-ansvarlige-investeringer-og-ansvarlig-verdipapirvirksomhet-sparebanken-sor.pdf
KPI G1	Grønne obligasjoner i Likviditetsporteføljen.	Bærekraftsrapport punkt 10.2 Scorekort seksjon 2.4 og Scorekort Definisjon
KPI G2	Finansiering under Green & Sustainability Bond Framework.	Bærekraftsrapport punkt 10.4 Scorekort seksjon 2.4 og Scorekort Definisjon
Ansvarylign innkjøp (miljøpåvirkning)		
3-3	Styring og håndtering av vesentlige tema.	Kfr Bærekraftsrapport punkt 11.1 og 3.3 https://www.sor.no/globalassets/organisasjon/barekraft/policy-ansvarlige-innkjop-sparebanken-sor.pdf
308-1	Nye leverandører som er vurdert opp mot miljøkriteriene.	Det er 8 nye leverandører med årlige leveranser på MNOK 13,1. Alle disse leverandørene er vurdert opp mot miljøkriteriene.
308-2	Negative miljøpåvirkninger i leverandørkjeden.	Det er tre leverandører som er vurdert å ha høy risiko for negativ påvirkning av klima og natur. Utover det er det ikke identifisert leverandører eller underleverandører som har vesentlig negativ miljøpåvirkning. Det er ingen leverandører som er ekskludert pga negative påvirkninger på klima og natur.

414-1	Nye leverandører som er vurdert opp mot sosiale kriterier.	Det er 8 nye leverandører med årlige leveranser på MNOK 13,1. Alle disse leverandørene er vurdert opp mot sosiale kriterier.	
414-2	Negativ sosial påvirkning i leverandørkjeden.	Det er ingen leverandører som oppgir at de eller deres underleverandører har hatt brudd på arbeids- og menneskerettigheter i 2023.	Bærekraftsrapport punkt 11.3.2
KPI HI	Leverandører > 1 MNOK i årlige leveranser som er risikovurdert mht ESG	80,70 %	Kfr Bærekraftsrapport punkt 11.1
Klima og natur			
3-3	Styring og håndtering av vesentlige tema.		Kfr Bærekraftsrapport punkt 12.1 og 3.3 https://www.sor.no/globalassets/organisasjon/barekraft/policy-klima-miljo-sparebanken-sor.pdf
302-1	Direkte energiforbruk i virksomheten.	Totalt energiforbruk er spesifisert i klimaregnskapet. Sparebanken Sør forbruker energi til egen virksomhet (ingen salg).	Bærekraftsrapport pkt.12.2.1
305-1	Direkte GHG utslipp (Scope 1).	Bakgrunnen for at 2017 er valgt som Base line for mål til klimareduksjon, er at dette er det første året med komplette klimadata. Det er ingen rekalkulering av klimadata siden 2017.	Klimaregnskap Bærekraftsrapport pkt.12.2.1
305-2	Indirekte energi GHG utslipp (Scope 2).		
305-3	Andre indirekte GHG utslipp (Scope 3).		
KPI I2	Reduksjon klimautslipp egen virksomhet, (Base line 2017).		Bærekraftsrapport punkt 12.1
KPI I5	Reduksjon i klimautslipp utlån.	Det arbeides med å etablere Base line.	Bærekraftsrapport punkt 12.1 og 12.2.2
KPI I8	Reduksjon i klimautslipp investeringer.	Det arbeides med å etablere Base line.	Bærekraftsrapport punkt 12.1 og 12.2.2

14 VEDLEGG 2: Scorekort

KPI (mht definisjoner, kfr siste side i Scorekort, Vedlegg 2)	GRI	ENH.	2021	2022	2023	Målsetning		Ambisjon
						Mål	Tid	
1. SOSIALE FORHOLD								
1.1 LIKESTILLING OG MANGFOLD								
Likestillingsrapport								
Antall ansatte totalt	GRI 102-8	Antall	476	502	528			
Antall ansatte kvinner		Antall	230	241	253			
Antall ansatte menn		Antall	246	261	275			
Arsverk		Årsverk	464	485	505			
Kvinneandel		%	48,3	48,0	48			
Mannsandel		%	51,7	52,0	52			
Andel ansatte under 30 år		%	6,1	8,0	10			
Andel ansatte mellom 30 og 50 år		%	42,4	41,6	44			
Andel ansatte over 50 år		%	51,5	50,4	46			
Heltidsansatte kvinner		Anall	194	206	223			
Heltidsansatte menn		Anall	245	252	259			
Deltidsansatte kvinner		Anall	35	35	30			
Deltidsansatte menn		Anall	2	9	16			
Totalt deltidsansatte		Antall	37	44	46			
Deltidsansatte kvinner		%	7,4	7,0	6			
Deltidsansatte menn		%	0,4	1,8	3			
Totalt deltidsansatte		%	7,8	8,8	9			
Midlertidige stillinger kvinner		Anall	3	5	4			
Midlertidige stillinger menn		Anall	3	6	4			
Midlertidige stillinger totalt		Antall	6	11	8			
Andel kvinner fordelt på stillingsnivå og kategori								
Andel kvinnelige ledere totalt		%	38,9	37,3	39	40 - 60	2025	
Kvinnelige ledere nivå 1 (CEO)		%	0	0	0			
Kvinnelige ledere nivå 2 (Konsernledelse - forretningsdivisjonene)		%	0	0	0			
Kvinnelige ledere nivå 2 (Konsernledelse - stab/støtte)	GRI 405-1	%	37,5	33,3	50			
Kvinnelige ledere nivå 3 (Ledergruppene i divisjonene),%		%	21,9	33,3	30			
Kvinnelige ledere nivå 4 og 5 (Banksjef, Ass.Banksjef), %		%	53,5	42,1	44			
Andel kvinner i styret		%	50,0	50,0	50	40 - 60		
Andel kvinner Autoriserte finansielle rådgivere		%	55,0	55,6	55			
Andel kvinner Finansielle rådgivere		%	42,1	33,3	60			
Andel kvinner Bedriftsrådgivere		%	31,4	34,4	50			
Andel kvinner Kundebehandlere		%	80,0	70,3	61			
Andel ansatte på ulike stillingsnivåer etter alder								
Styre under 30		%		0	0			
Styre mellom 30 og 50 år		%		25,0	25			
Styre over 50 år		%		75,0	75			
Ledernivå 2 under 30 år		%	0	0	0			
Ledernivå 2 mellom 30 og 50 år		%	50,0	33,3	50			
Ledernivå 2 over 50 år		%	50,0	66,7	50			
Ledernivå 3 under 30 år		%	0	0	0			
Ledernivå 3 mellom 30 og 50 år		%	44,0	45,7	45			
Ledernivå 3 over 50 år		%	56,0	54,3	56			
Ledernivå 4/5 under 30 år		%	0,0	0,0	0			
Ledernivå 4/5 mellom 30 og 50 år		%	43,0	54,4	43			
Ledernivå 4/5 over 50 år		%	60,0	45,6	57			
Autoriserte finansielle rådgivere under 30 år	GRI 102-8	Antall	2,0	4,0	3			
Autoriserte finansielle rådgivere mellom 30 og 50 år	GRI 405-1	Antall	44,0	45,6	46			
Autoriserte finansielle rådgivere over 50 år		Antall	54,0	50,0	51			
Finansielle rådgivere under 30 år		Antall	32,0	46,7	33			
Finansielle rådgivere mellom 30 og 50 år		Antall	63,0	53,3	60			
Finansielle rådgivere over 50 år		Antall	5,0	0,0	7			
Bedriftsrådgivere under 30 år		Antall	0,0	0,0	3			
Bedriftsrådgivere mellom 30 og 50 år		Antall	60,0	56,3	58			
Bedriftsrådgivere over 50 år		Antall	40,0	40,6	39			
Kundebehandlere under 30 år		Antall	13,0	26,6	43			
Kundebehandlere mellom 30 og 50 år		Antall	13,0	14,1	16			
Kundebehandlere over 50 år		Antall	73,0	59,4	41			

KPI	GRI	ENH.	2021	2022	2023	Målsetning		Ambisjon
						Mål	Tid	
Kvinnerns lønn i forhold til menn								
Kvinner		NOK	638.079	663.673	709086			
Menn		NOK	742.463	763.425	810536			
Kvinnerns snitt lønn i forhold til menn		%	85,9	86,9	88	90 - 110	2025	
Kvinnerns lønn i forhold til menn, median		%	89,2	87,1	89			
Kvinner median lønn kvinner		NOK	616.800	629.800	680000			
Menn median lønn menn		NOK	691.648	722.766	764447			
Median lønn kvinner og menn (Ny krav GRI 21)				675.436	716814			
Median lønn kvinner og menn ekskl CEO (Ny krav GRI 21)				675.436	715201			
Kvinnelige ledere snitt i forhold til menn	GRI 405-2	%	91,2	90,3	89	90 - 110	2025	
Ledernivå 1 (CEO)		%						
Kvinnelige ledere nivå 2 (Konsernledelse - forretningsdivisjonene)					0			
Kvinnelige ledere nivå 2 (Konsernledelse - stab/støtte)		%	87,7	89,8	96			
Ledernivå 3		%	104,4	91,3	96			
Ledernivå 4		%	92,0	101,0	96			
Bedriftsrådgiver		%	95,5	92,0	93			
Autorisert Finansiell Rådgiver		%	99,4	94,3	96			
Kundebehandler		%	101,9	110,0	95			
1.2 ARBEIDSMILJØ OG UTVIKLING AV ANSATTE								
Ansatte								
Gjennomsnittsalder		år	49,1	48,4	47			
Gjennomsnittaldere rekrutterte		år	36,4	35,5	37			
Gjennomsnittsalder sluttet		år	54,2	49,3	53			
Ansatte sluttet kvinner		Antall	17,0	9,0	13			
Ansatte sluttet menn		Antall	12,0	14,0	23			
Rekrutterte kvinner totalt		Antall	20,0	23,0	30			
Andel rekrutterte kvinner totalt		%	42,6	39,0	45			
Andel rekrutterte kvinner under 30 år		%	5,0	34,8	34			
Andel rekrutterte kvinner mellom 30 og 50 år		%	95,0	60,9	53			
Andel rekrutterte kvinner over 50 år		%	0,0	4,3	13			
Rekrutterte menn totalt		Antall	27,0	36,0	36			
Andel rekrutterte menn totalt		%	57,4	61,0	55			
Andel rekrutterte menn under 30 år	GRI 401-1	%	40,7	33,3	27			
Andel rekrutterte menn mellom 30 og 50 år		%	44,5	55,6	64			
Andel rekrutterte menn over 50 år		%	14,8	11,1	9			
Rekrutterte med høyere utdanning.		%	93,7	86,4	82			
Turnover kvinner		%	3,2	1,8	3			
Andel turnover kvinner under 30 år		%	17,6	22,2	0			
Andel turnover kvinner mellom 30 og 50 år		%	29,4	22,2	39			
Andel turnover kvinner over 50 år		%	53,0	55,6	62			
Turnover menn		%	1,7	2,9	5			
Andel turnover menn under 30 år		%	10,0	7,1	4			
Andel turnover menn mellom 30 og 50 år		%	10,0	42,9	39			
Andel turnover menn over 50 år		%	80,0	50,0	57			
Opplæring								
Snitt opplæring pr kvinner		timer/år	65	144	243			
Snitt opplæring pr menn		timer/år	65	144	243			
Snitt opplæring pr. ansatt, (kategorisert fra 2022)		timer/år	65	144	243			
Ansatte som har gjennomgått opplæring i Etikk		Antall	476	502	276			
Ansatte som har gjennomgått opplæring i Etikk		%	100	100	52			
Ansatte som har gjennomgått opplæring i Bærekraft		Antall	476	402	528			
Ansatte som har gjennomgått opplæring i Bærekraft		%	100	80	100			
Ansatte som har gjennomgått opplæring i Personvern, GDPR		Antall	476	502	528			
Ansatte som har gjennomgått opplæring i Personvern, GDPR	GRI 404-1	%	100	100	100			
Ansatte som har gjennomgått opplæring i Informasjonssikkerhet		Antall	476	502	528			
Ansatte som har gjennomgått opplæring i Informasjonssikkerhet		%	100	100	100			
Ansatte som har vært igjennom AHV-opplæring		Antall	386	502	528			
Ansatte som har vært igjennom AHV-opplæring		%	100	100	100			
Ledere som har vært igjennom AHV-opplæring		Antall	90	93	114			
Ledere som har vært igjennom AHV-opplæring		%	100	100	100			
Ledere som fikk opplæring i HMS		Antall	13	13	4			

KPI	GRI	ENH.	2021	2022	2023	Målsetning		Ambisjon
						Mål	Tid	
Arbeidsmiljø								
Diskriminering		Saker	0	0	0			0
Personaltilfredshet		Score	NA	85	NA	≥ 80		
Andel som har medarbeidersamtale		%	100	100	100			100
Sykefravær, sum, %		%	3,72	4,59	4			≤ 4,00
Sykefravær kort, %		%	0,49	0,92	1			
Sykefravær mellomlang, %		%	0,69	0,75	1			
Sykefravær lang, %		%	2,53	2,92	3			
Sykefravær barns sykdom kvinner		Dager	223	215	181			
Sykefravær barns sykdom menn		Dager	119	155	159			
Foreldrepermisjon - gjennomsnitt antall uker kvinner	GRI 401-3	Uker	19	16	17			
Foreldrepermisjon - gjennomsnitt antall uker menn	GRI 404-3 GRI 406-1	Uker	8	8	8			
Antall menn med rett til foreldrepermisjon		Antall	12	11	15			
Antall menn som tok ut foreldrepermisjon		Antall	12	11	15			
Menn returnerte etter permisjon og i arbeid etter 12 mnd.		Antall	12	11	15			
Menn med uttak av sammenhengende foreldrepermisjon		Antall	17	8	7			
Antall kvinner med rett til foreldrepermisjon		Antall	11	14	17			
Kvinner som tok ut foreldrepermisjon		Antall	11	14	17			
Kvinner returnerte etter permisjon og i arbeid etter 12 mnd.		Antall	11	14	17			
1.3 PERSONVERN OG INFORMASJONSSIKKERHET								
Saker meldt til Datatilsynet vedr. brudd på personvern		Antall	9	7	19			
Pålegg, gebyrer vedr personvern fra Datatilsynet		Antall	0	0	0			0
Klagesaker personvern fra eksterne parter		Antall	0	0	0			
Klagesaker personvern fra tilsynsmyndigheter	GRI 418-1	Antall	0	0	0			
Identitetslekkasjer, tyveri og tap av kundedata		Antall	0	0	0			
Oppetid kundeløsninger, SLA		%	99,77	99,64	100	≥ 99,70		
Digitale alvorlige bedragerisaker mot banken (hacking mv)		Antall	0	0	0			0
1.4 ØKONOMISK KRIMINALITET								
Korrupsjonssaker internt		Antall	0	0	0			0
Bedragerisaker internt	I 205-3	Antall	0	0	0			0
Mistenkelige saker hvitvasking flagget		Antall	18.933	20.878	17.092			
Mistenkelige saker hvitvasking medt økokrim		Antall	102	161	311			
1.5 ANSVARLIGE PRODUKTER OG TJENESTER								
Tapte saker brudd på produkt- og tjenesteinformasjon		Antall	0	0	0			0
Tapte saker brudd på markedskommunikasjon	GRI 417-2	Antall	0	0	0			0
Mobil/nettbank privatmarked, aktive brukere eng.> kr. 1.000	GRI 417-3	%	74,8	77,0	87			
Nettbank bedriftsmarked		%	76,6	95,7	95			
2. VIRKSOMHETSSTYRING								
2.1 SAMFUNN								
Gaver til lokalsamfunnet		MNOK	39,2	100,8	152			
Sponsoravtaler		MNOK	12,5	10,9	12			
Skattekostnad konsern		MNOK	323	332	454			
Formueskatt		MNOK	16	13	34			
Arbeidsgiveravgift		MNOK	67	75	89			
Finanskatt	GRI 201-1	MNOK	19	21	25			
Sum skatt og avgift	GRI 203-2	MNOK	425	441	602			
Netto lønn, pensjon og andre ytelser		MNOK	606	659	757			
Kontantutbytte aksjonærer		MNOK	125	250	417			
Kundeutbytte		MNOK		226	417			
Vekstkapital, tilbakeholdt overskudd		MNOK	952	685	597			

KPI	GRI	ENH.	2021	2022	2023	Målsetning		Ambisjon
						Mål	Tid	
2.2 ANSVARLIG FORRETNINGSFØRSEL								
Kundetilfredshetsindikator Personmarkedet		%	71,5	74,6	72			
Kundetilfredshetsindikator Bedriftsmarkedet		%	66,6	67,9	65			
Kundetilfredshetsindikator Personmarkedet		Plass nr	11	6	10	Topp 3		
Kundetilfredshetsindikator Bedriftsmarkedet		Plass nr	7	7	7	Topp 3		
Klagesaker meldt Finansklagenemda		Antall	9	15	16			
Klagesaker tapt i Finansklagenemda		Antall	0	2	1			0
Varslingssaker, interne		Antall	2	0	3			0
Varslingssaker, eksterne		Antall	2	2	1			0
ESG Rating, iht Sustainabilitys, (Neglisjerbarrisiko er ≤ 10 poeng)		Poeng	11,7	9,7	11	≤ 20		
2.3 ANSVARLIG KREDITT								
Grønne boliglån		MNOK	NA	11.045	14.403			
Grønne boliglån, årlig vekst		%	NA	NA	30,4	≥ 10	Årlig	
Grønne boliglån, andel		%		14,0	18,1	50	2030	
Grønne lån næringsseidom		MNOK	8.000	4.815	4.833			
Grønne lån næringsseidom, årlig vekst		%	NA	NA	0	≥ 10	Årlig	
Grønne lån næringsseidom, % av totale utlån næringsseidom		%	30	NA	21,3	50	2030	
2.4 ANSVARLIG INVESTERING OG FINANSIERING								
Finansiering under Green & Sustainability Bond Framework		MNOK	5.102	12.231	12231			
Bærekraftige obligasjoner Likviditetsportefølje		MNOK	1.495	3.178	5619	5.500	2024	
Andel brudd på Policy egne investeringer		MNOK	0	0	0			
Andel brudd på Policy likviditetsportefølje		MNOK	0	0	0			
Andel uhåndterte brudd på Policy Fondsforvaltere		MNOK	0	0	0			
2.5 ANSVARLIGE INNKJØP								
Sum innkjøp totalt		MNOK	447	515	553			
Sum innkjøp leverandører > 1 mill		MNOK	357	428	446			
Sum innkjøp leverandører > 1 mill		%	79,8	83,2	81			
Leverandører > 1 MNOK								
Leverandører som er risikovurdert i % av alle leverandører		% volum		78,3	80,7			
Har gode styringssystem for Arbeids- og menneskerettigheter		% volum		79,8	77,5			
Lav risiko mht brudd på Arbeids- og menneskerettigheter		% volum		39,5	37,0			
Middels risiko mht brudd på Arbeids- og menneskerettigheter		% volum		59,4	60,3			
Høy risiko mht brudd på Arbeids- og menneskerettigheter		% volum		1,1	2,6			
Leverandører > 1 MNOK som rapporterer at de har hatt brudd på Arbeids- og menneskerettigheter		Antall		2	0	0		
Har gode styringssystem for Virksomhetsstyring		% volum		85,8	85,7			
Lav risiko mht Virksomhetsstyring		% volum		94,3	94,0			
Har gode styringssystem for Klima og natur		% volum		91,0	90,7			
Lav risiko mht Klima og natur		% volum		37,9	35,2			
3. KLIMA OG NATUR								
Klimautslipp egen virksomhet, (Base line 2017)		tonn CO2	254,4	232,2	253,5			
Reduksjon klimautslipp egen virksomhet, (Base line 2017)		%	50,4	54,7	50,6	55,0	2030	
Energiintensitet egen virksomhet		kwh/m2	233	203,0	213,0	0 (NZE)	2050	
Reduksjon i klimautslipp fra utlån i 2030; Base line 2021		%	NA	NA	0 %	40	2030	
Klimautslipp fra utlån		tonn CO2	NA	NA	238.214	0 (NZE)	2050	
Reduksjon i klimautslipp fra investeringer i 2030, BL 2023		%	NA	NA	NA	40	2030	
Klimautslipp fra investeringer i 2050, BL 2023	GRI 305-1	tonn CO2	NA	NA	NA	0 (NZE)	2050	
Elektrisk strøm fra fornybare energikilder	GRI 305-2 GRI 305-3	%	94,0	96,1	94			
Klimautslipp Scope 1		tonn CO2	13,6	11,3	10,9			
Klimautslipp Scope 2		tonn CO2	174,8	131,8	136,0			
Klimautslipp Scope 3		tonn CO2	66,0	89,1	106,6			
Firmabiler som er el-biler		%	81	83	84	100	2023	

KPI DEFINISJONER	ENH.	Kommentar
SOSIALE FORHOLD		
Andel kvinnelige ledere fordelt på stillingsnivå		
Andel kvinnelige ledere totalt		Antall kvinnelige ledere på ledernivå 1 til 4 (CEO, Konsernledelsen, Ledergrupper Divisjoner, Banksjef og Ass Banksjef) i forhold til totalt antall ledere på nivå 1-4
Kvinneres lønn i forhold til menn		
Kvinneres lønn i forhold til menn	NOK	Gjennomsnittlig fastlønn for kvinnelige faste ansatte i forhold til gjennomsnittlig fastlønn for mannlige faste ansatte
Arbeidsmiljø		
Personaltilfredshet, (medarbeiderengasjement)	Score	Score basert på medarbeitertilfredshet i Kantars undersøkelse, hvor 100 poeng er topp score
PERSONVERN OG INFORMASJONSSIKKERHET		
Oppetid kundeløsninger, SLA	%	Tilgjengelighetsnivå på de kundeorienterte banktjenestene Nettbank, Mobilbank og Nettbedrift, målt som antall minutt driftstid i forhold til antall minutt i døgnet, i samsvar med definert åpningstid i SLA (Service Level Agreement)
Digitale alvorlige bedragerisaker mot banken (hacking mv)	Antall	Bedragerisaker mot banken av digital karakter som har medført vesentlige kostnader eller skade for banken
VIRKSOMHETSSTYRING		
SAMFUNN		
Gaver og sponsorater til lokalsamfunnet	MNOK	Gaver og sponsorater utbetalt til lokalsamfunnet i løpet av rapporteringsåret
ANSVARLIG FORRETNINGSVIRKSOMHET		
Kundetilfredshet Personmarked	%	Plassering på EPSIS Rating sin årlige undersøkelse av kundetilfredshet i bankbransjen. Undersøkelsen gir en totalscore på kundetilfredshet, hvor 100 er beste score, og score gir grunnlag for plass nr. av banker som er med i undersøkelsen
Kundetilfredshetindikator Bedriftsmarked	%	Plassering på EPSIS Rating sin årlige undersøkelse av kundetilfredshet i bankbransjen. Undersøkelsen gir en totalscore på kundetilfredshet, hvor 100 er beste score, og score gir grunnlag for plass nr. av banker som er med i undersøkelsen
ESG Rating Sustainalytics	Poeng	ESG risiko iht Sustainalytics ratingskala for ESG risiko (bærekraft). Grenser for risikokategorier, kfr Bærekraftsrapport punkt 1.3.8
ANSVARLIG KREDITT		
Grønne boliglån, andel	%	Andel grønne boliglån (saldo) basert på bankens rammeverk Green & sustainability Bond Framework i % av sum boliglån
Grønne lån næringsseidom, andel	%	Andel grønne lån til næringsseidom (saldo) basert på bankens rammeverk Green & sustainability Bond Framework i % av sum lån til næringsseidom

ANSVARLIG INVESTERING OG FINANSIERING		
Bærekraftige obligasjoner (emittert)	MNOK	Pålydende verdi av bærekraftige obligasjoner iht allokeringsrapporten som er emittert iht bankens rammeverk for obligasjoner, kfr Green & Sustainability Bond Framework
Bærekraftige obligasjoner Likviditetsportefølje	MNOK	Markedsverdi på obligasjoner i likviditetsportefølje som tilfredsstiller krav til grønn obligasjon slik definert i bankens finansdokument. Dette innebærer at obligasjonen skal være 1) Definert som green bond 2) Markedsført som green bond 3) Covered bond LCR 1&2 eller 0-vektore i LCR 1a og 4) Second party opinion. Likviditetsporteføljen er en likviditetsbeholdning som bankene er pålagt å holde av likviditetsmessige hensyn av myndighetene.
Andel brudd på Policy egne investeringer	MNOK	Brudd på bankens Policy ansvarlige Investeringer og ansvarlig Verdipapirvirksomhet
Andel brudd på Policy likviditetsportefølje	MNOK	Som for investeringer
Andel brudd på Policy Fondsforvaltere	MNOK	Som for investeringer
ANSVARLIGE INNKJØP		
Sum innkjøp leverandører > 1 mill	MNOK	Sum av innkjøp fra en leverandør
Sum innkjøp leverandører > 1 mill	%	Sum innkjøp fra alle leverandører med større innkjøp enn 1 MNOK i % av bankens totale innkjøp
Andel leverandører som er risikovurdert mht ESG	% volum	Andel leverandører som er risikovurdert mht ESG iht bankens system for risikovurdering, målt i innkjøpsvolum fra leverandører som er risikovurdert, i % av av bankens samlede innkjøp i rapporteringsåret
Leverandører > 1 MNOK som har rapportert brudd på Arbeids- og menneskerettigheter	Antall	Antall leverandører med leveranser > 1 mill, som har svart på spørreundersøkelsen, og som selv rapporterer at de eller dets underleverandører er/har vært i brudd med arbeids- og menneskerettigheter iht bankens Policy ansvarlige innkjøp
KLIMA OG NATUR		
Klimautslipp egen virksomhet, (Base line 2017)	tonn CO2	Totale klimautslipp i CO2 ekvivalenter scope 1 - 3 fra egen virksomhet, (dvs ikke inkludert scope 3 fra utlån og investeringer), i samsvar med klimaregnskapet utarbeidet iht GHG protokoll
Reduksjon klimautslipp egen virksomhet	%	Reduksjon av klimautslipp scope 1-3 fra egen virksomhet (dvs ikke inkludert scope 3 for utlån og investeringer), i samsvar med GHG-protokoll i forhold til base line 2017.
Reduksjon klimautslipp utlån	%	Ambisjon til reduksjon av klimautslipp scope 1 - 2 som inngår i bankens klimaregnskap fra utlån, (dvs ikke inkludert scope 3), basert på metoder og data som banken benytter målt i forhold til etablert Base line.
Reduksjon klimautslipp investeringer	%	Ambisjon til reduksjon av klimautslipp scope 1 - 2 som inngår i bankens klimaregnskap fra investeringer(dvs ikke inkludert scope 3), basert på metoder og data som banken benytter målt i forhold til etablert Base line.
Energiintensitet	kwh/m2	Denne indikatoren er uttrykk for energiintensitet, dvs forbruk av energi i kwh pr. m2 oppvarmet areal
Elektrisk strøm fra fornybare energikilder	%	Fornybare energikilder er definert som elektrisk strøm med opprinnelsesgarantier.

15 VEDLEGG 3: Tiltaksplan ARP (2021 – 2024)

Område	Beskrivelse av tiltak	Bakgrunn for tiltaket	Mål for tiltaket	Status	Ansvarlig for gjennomføring	Langsiktig resultat
Forankring	Likestilling og mangfold - resertifisering som tema på leder og medarbeidersamlinger i 2021. Jevnlig informasjon på Intranett/Workplace gjennom året.	Gjøre bankens arbeid med likestilling og mangfold bedre kjent i banken. Skape større forståelse/kultur for likestilling og mangfold i organisasjonen (på alle nivåer). Bankens arbeid med likestilling og mangfold er ikke godt nok kjent blant ansatte	Skape stolthet i organisasjonen - attraktiv arbeidsplass. Godt omdømme.	Vedtatt av KL	HR sjef	Ingen ansatte gir uttrykk for diskriminering i medarbeiderundersøkelsen. Lav turnover (mindre enn x %). Høy grad av trivsel i medarbeiderundersøkelser (snitt bedre enn bransjen)
Forankring	Nye temaer innfor Likestilling og mangfold tas inn som tema i medarbeiderundersøkelsen i 2022. (spørsmål om trakassering/diskriminering finnes allerede)	Gjøre bankens arbeid med likestilling og mangfold bedre kjent i banken. Skape større forståelse/kultur for likestilling og mangfold i organisasjonen (på alle nivåer). Bankens arbeid med likestilling og mangfold er ikke godt nok kjent blant ansatte	Skape stolthet i organisasjonen - attraktiv arbeidsplass. Godt omdømme.	Vedtatt av KL	HR sjef	Ingen ansatte gir uttrykk for diskriminering i medarbeiderundersøkelsen. Lav turnover . Høy grad av trivsel i medarbeiderundersøkelser (snitt bedre enn bransjen)
Forankring	Ta inn likestilling og mangfold som temaområde i skjemaet som brukes i medarbeidersamtalen.	Gjøre bankens arbeid med likestilling og mangfold bedre kjent i banken. Skape større forståelse/kultur for likestilling og mangfold i organisasjonen (på alle nivåer). Bankens arbeid med likestilling og mangfold er ikke godt nok kjent blant ansatte	Skape stolthet i organisasjonen - attraktiv arbeidsplass. Godt omdømme.	Vedtatt av KL	HR sjef	Ingen ansatte gir uttrykk for diskriminering i medarbeiderundersøkelsen. Lav turnover. Høy grad av trivsel i medarbeiderundersøkelser (snitt bedre enn bransjen)
Inkluderende arbeidsmiljø	Vurdere å ta i bruk Quiz fra LDO på avdelingsmøter i banken, alternativt kjøpe utvikle nanoløring om temaet.	I medarbeiderundersøkelsen i 2019 svarte 2 % av de ansatte at de hadde vært utsatt for mobbing/trakassering. (0 i 2020).	Forebygge mobbing/trakassering og utenforskap. Bygge gode holdninger/kultur.	Vedtatt av KL	HR sjef	Ingen ansatte gir uttrykk for mobbing/trakassering eller utenforskap i medarbeiderundersøkelsen, ingen varsler på trakassering.
Inkluderende arbeidsmiljø	Det foretas en risikovurdering av trakassering/sekssuell trakassering og utenforskap i jobbsammenheng.	I medarbeiderundersøkelsen i 2019 svarte 2 % av de ansatte at de hadde vært utsatt for mobbing/trakassering. (0 i 2020). Gjør situasjonen med hjemmekontor at det blir en større risiko for utenforskap.	Forebygge mobbing/trakassering og utenforskap. Bygge gode holdninger/kultur.	Vedtatt av KL	Likestillingsutvalget	Ingen ansatte gir uttrykk for mobbing/trakassering eller utenforskap i medarbeiderundersøkelsen, ingen varsler på trakassering.
Rekruttering	Bevissthet/spesiell oppmerksomhet omkring mangfold ved rekruttering til lederstillinger i divisjoner der det ene kjønn er underrepresentert	I alle divisjoner utenom PM divisjonen er kvinner underrepresentert i lederstillinger.	Andelen kvinner i lederstillinger i banken skal øke.	Vedtatt av KL	HR sjef	Andelen kvinner i lederstillinger skal være minimum 40 % innen år 2026.
Rekruttering	Bygge opp en bildebase til bruk i stillingsannonser som reflekterer mangfold.	Banken ønsker gjennom bevisst bildebruk å signalisere mangfold.	Større mangfold	Vedtatt av KL	HR/Markedssjef	Større mangfold.
Rekruttering	Lage standard tekster som brukes i stillingsannonser.	Forskning viser at f.eks. kvinner og menn oppfatter ordbruk i stillingsannonser ulikt.	Flere kvinner som søkere til lederstillinger og stillinger innen IT relaterte stillinger.	Vedtatt av KL	HR sjef	Bedre mangfold blant kvalifiserte søkere ved stillingsutlysninger.
Rekruttering	Tilby personer med annen etnisitet som er traineer gjennom Trainee Sør plasseringer i banken.	Banken har en liten del av de ansatte med annen etnisk bakgrunn. Erfaringsvis rekrutterer banken en del ansatte blant personer som har vært ansatte vikariater.	Andelen ansatte med annen etnisitet skal gjenspeile andelen i kundemassen	Vedtatt av KL	HR sjef	Økt mangfold blandt de ansatte, minimum 10 nyansatte med en annen etnisk bakgrunn enn norsk innen 2026.
Rekruttering	Tilby sommerjobber/vikariater og arbeidstrening til personer med annen etnisitet	Banken har en liten del av de ansatte med annen etnisk bakgrunn. Erfaringsvis rekrutterer banken en del ansatte blant personer som har vært ansatte vikariater.	Andelen ansatte med annen etnisitet skal gjenspeile andelen i kundemassen	Vedtatt av KL	HR sjef	Økt mangfold blandt de ansatte, minimum 10 nyansatte med en annen etnisk bakgrunn enn norsk innen 2026.

Område	Beskrivelse av tiltak	Bakgrunn for tiltaket	Mål for tiltaket	Status	Ansvarlig for gjennomføring	Langsiktig resultat
Tilrettelegging	Tilby praksisplasser for personer med behov for arbeidstrening i samarbeid med NAV.	Ta samfunnsansvar - en del av bærekraftssatsingen til banken.		Vedtatt av KL	HR sjef	Banken skal hver år ha personer inne på arbeidstrening.
Heltidskultur	Kartlegge uønsket deltid ved bruk av spørreundersøkelse.	Deltidsansatte kan ha krav på økte stillingsstørrelser der det er behov for økt bemanning.	Redusere antall deltidsstillinger.	Vedtatt av KL	HR sjef	Opprettholde en sterk heltidskultur.
Livsfase	Tilby hjemmekontorsløsninger for ansatte med omsorgsansvar.	Tilrettelegge for at ansatte med omsorgsansvar kan kombinere jobb og familie/privatliv.	Øke antall heltidsstillinger i banken.	Vedtatt av KL	HR sjef/ledere	Opprettholde en sterk heltidskultur.
Livsfase	Lage rutine for oppfølging av ansatte som er ute i permisjon inkludert en samtale ved oppstart etter endt permisjon.	Det er i dag tilfeldig hvordan og hva slags oppfølging ansatte i permisjon gis.	Når ansatte som har hatt permisjon begynner i jobb igjen skal de ha god oversikt over muligheter for tilrettelegging i forhold til jobb	Vedtatt av KL	HR sjef	Like muligheter for menn/kvinner til karriere.
Livsfase	Oppfordre menn/gi signaler om at menn som ønsker det kan ta ut lengre permisjon enn den lovbestemte ved svangerskapspermisjoner.	Menn tar kun ut lovbestemt permisjon. Banken vil være en bidragsyter til å bedre likestillingsmulighetene i samfunnet.	Menn i banken tar ut mer enn den lovbestemte delen av svangerskapspermisjonen	Vedtatt av KL	HR sjef/ledere	Like muligheter for menn/kvinner til karriere.
Likelønn	Innføre en fast likelønnsnett ved lokale forhandlinger.	Utfra snittlønsbetraktninger tjener menn mer enn kvinner på noen områder/stillingsnivåer i banken. Når det gjelder snittlønn på selskapsnivå har ulikheter mest med at det på de øverste ledernivåene (Nivå 1 til 3) er flest menn (70/30) og at det er flest kvinner på de lavest lønte stillingskategoriene (80/20)	Fjerne eventuelle lønnsforskjeller som kan ha med kjønn og gjøre ut fra målet om "lik lønn for arbeid av lik verdi".	Vedtatt av KL	KL/Ansettelses utv.	Likere lønn mellom kvinner og menn.
Likelønn	Vurdere/kategorisere de ulike stillinger i stabsmiljøene opp mot hverandre ut fra utgangspunktet: lik lønn for arbeid av lik verdi.	Det er i dag vanskelig å vurdere stillinger utfra likelønnspektivet. Man bruker ulike titler og har ulike fagområder som er vanskelig å vurdere opp mot hverandre	Det skal bli lettere å gjennomføre likelønnsvurderinger.	Vedtatt av KL	HR sjef	Lik lønn for arbeid av lik verdi

16 VEDLEGG 4: EU Taxonomy Green Asset Ratio Template

Ark "0. Summary of KPIs to be disclosed by credit institutions under Article 8 Taxonomy Regulation":

0. Summary of KPIs to be disclosed by credit institutions under Article 8 Taxonomy Regulation							
Main KPI	Green asset ratio (GAR) stock	Total environmentally sustainable assets	KPI****	KPI*****	% coverage (over total assets)	% of assets excluded from the numerator of the GAR (Article 7(2) and (3) and Section 1.1.2. of Annex V)	% of assets excluded from the denominator of the GAR (Article 7(1) and Section 1.2.4 of Annex V)
			9,8 %	9,8 %	59,0 %	38,6 %	6,2 %
Additional KPIs	GAR (flow)	Total environmentally sustainable activities	KPI	KPI	% coverage (over total assets)	% of assets excluded from the numerator of the GAR (Article 7(2) and (3) and Section 1.1.2. of Annex V)	% of assets excluded from the denominator of the GAR (Article 7(1) and Section 1.2.4 of Annex V)
	Trading book*		31 %	31 %			
	Financial guarantees						
	Assets under management						
	Fees and commissions income**						

* For credit institutions that do not meet the conditions of Article 94(1) of the CRR or the conditions set out in Article 325a(1) of the CRR
 **Fees and commissions income from services other than lending and AuM
 Institutions shall disclose forwardlooking information for this KPIs, including information in terms of targets, together with relevant explanations on the methodology applied.
 *** % of assets covered by the KPI over banks' total assets
 ****based on the Turnover KPI of the counterparty
 *****based on the CapEx KPI of the counterparty, except for lending activities where for general lending Turnover KPI is used
 Note 1: Across the reporting templates: cells shaded in black should not be reported.
 Note 2: Fees and Commissions (sheet 6) and Trading Book (sheet 7) KPIs shall only apply starting 2026. SMEs' inclusion in these KPI will only apply subject to a positive result of an impact assessment.

Oversikt ark "1.Assets for the calculation of GAR":

Relevant utsnitt fra ark "1.Assets for the calculation of GAR":

1.Assets for the calculation of GAR

Million NOK		a	b	c	d	e	f
		Total [gross] carrying amount	Climate Change Mitigation (CCM)				
			Of which towards taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)				
			Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)				
			Of which Use of Proceeds	Of which transitional	Of which enabling		
	GAR - Covered assets in both numerator and denominator	147.648,3	92.925,1	14.469,7			
1	Loans and advances, debt securities and equity instruments not HFT eligible for GAR calculation						
2	Financial undertakings						
3	Credit institutions						
4	Loans and advances						
5	Debt securities, including UoP	13.018,0	13.018,0				
6	Equity instruments						
7	Other financial corporations						
8	of which investment firms						
9	Loans and advances						
10	Debt securities, including UoP						
11	Equity instruments						
12	of which management companies						
13	Loans and advances						
14	Debt securities, including UoP						
15	Equity instruments						
16	of which insurance undertakings						
17	Loans and advances						
18	Debt securities, including UoP						
19	Equity instruments						
20	Non-financial undertakings						
21	Loans and advances	316,6	183,6	69,7	69,7		
22	Debt securities, including UoP						
23	Equity instruments						
24	Households						
25	of which loans collateralised by residential immovable property	79.723,5	79.723,5	14.400,0	14.400,0		
26	of which building renovation loans						
27	of which motor vehicle loans						
28	Local governments financing						
29	Housing financing						
30	Other local government financing						
31	Collateral obtained by taking possession: residential and commercial immovable properties						
32	Assets excluded from the numerator for GAR calculation (covered in the denominator)						
33	Financial and Non-financial undertakings						
34	SMEs and NFCs (other than SMEs) not subject to NFRD disclosure obligations						
35	Loans and advances	46.465,1					
36	of which loans collateralised by commercial immovable property						
37	of which building renovation loans						
38	Debt securities	1.847,7					
39	Equity instruments	1.799,1					
40	Non-EU country counterparties not subject to NFRD disclosure obligations						
41	Loans and advances						
42	Debt securities						
43	Equity instruments						
44	Derivatives	2.001,9					
45	On demand interbank loans						
46	Cash and cash-related assets						
47	Other categories of assets (e.g. Goodwill, commodities)	3.476,5					
48	Total GAR assets						
49	Assets not covered for GAR calculation						
50	Central governments and Supranational issuers	9.124,3					
51	Central banks exposure	603,6					
52	Trading book						
53	Total assets	157.376,1					

Oversikt ark "2. GAR sector information":

2 GAR sector information

Sector	Climate Change Mitigation (CCM)		Climate Change Adaptation (CCA)		Water Use		Pollution		Circular Economy		Biodiversity		Other	
	[Gross] carrying amount	Of which environmentally sustainable (CCM)	[Gross] carrying amount	Of which environmentally sustainable (CCA)	[Gross] carrying amount	Of which environmentally sustainable (WU)	[Gross] carrying amount	Of which environmentally sustainable (P)	[Gross] carrying amount	Of which environmentally sustainable (CE)	[Gross] carrying amount	Of which environmentally sustainable (B)	[Gross] carrying amount	Of which environmentally sustainable (O)
68.2 Renting and operating of own or leased real estate	316,59	69,65	45.465,08	4.839,71										

2 The carrying amount of assets is shown in the table only if they are subject to the reporting requirements of the NFRD. The carrying amount of liabilities is shown in the table only if they are subject to the reporting requirements of the NFRD. The carrying amount of assets and liabilities is shown in the table only if they are subject to the reporting requirements of the NFRD.

Relevant utsnitt fra ark "2. GAR sector information":

2. GAR sector information

	Breakdown by sector - NACE 4 digits level (code and label)	Climate Change Mitigation (CCM)			
		Non-Financial corporates (Subject to NFRD)		SMEs and other NFC not subject to NFRD	
		[Gross] carrying amount	[Gross] carrying amount	[Gross] carrying amount	[Gross] carrying amount
		Mn NOK	Of which environmentally sustainable (CCM)	Mn NOK	Of which environmentally sustainable (CCM)
1,00	68.20 Renting and operating of own or leased real estate	316,59	69,65	45.465,08	4.839,71

Oversikt ark "3. GAR KPI stock":

Relevant utsnitt fra ark " 3. GAR KPI stock":

3. GAR KPI stock

1. Institution shall disclose in this template the GAR KPIs on stock of loans calculated based on the data disclosed in template 1, on covered assets, and by applying the formulas proposed in this template
2. Information on the GAR (green asset ratio of 'eligible' activities) shall be accompanied with information on the proportion of total assets covered by the GAR
3. Credit institutions can, in addition to the information included in this template, show the proportion of assets funding taxonomy relevant sectors that are environmentally sustainable (Taxonomy-aligned). This information would enrich the information on the KPI on environmentally sustainable assets compared to total covered assets
4. Credit institutions shall duplicate this template for revenue based and CapEx based disclosures

	Disclosure reference date T					Disclosure reference date T-1				
	Climate Change Mitigation (CCM)					Climate Change Mitigation (CCM)				
	Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)					Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)				
	Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-aligned)					Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-aligned)				
		Of which Use of Proceeds	Of which transitional	Of which enabling		Of which Use of Proceeds	Of which transitional	Of which enabling		
% (compared to total covered assets in the denominator)										
GAR - Covered assets in both numerator and denominator										
1 Loans and advances, debt securities and equity instruments not HFT eligible for GAR calculation										
2 Financial undertakings										
3 Credit institutions										
4 Loans and advances	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
5 Debt securities, including UoP	100,0 %	-	-	-	100 %	100 %	-	-	-	
6 Equity instruments	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
7 Other financial corporations	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
8 of which investment firms	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
9 Loans and advances	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
10 Debt securities, including UoP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
11 Equity instruments	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
12 of which management companies	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
13 Loans and advances	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
14 Debt securities, including UoP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
15 Equity instruments	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
16 of which insurance undertakings	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
17 Loans and advances	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
18 Debt securities, including UoP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
19 Equity instruments	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
20 Non-financial undertakings										
21 Loans and advances	0,4 %	0,2 %	0,2 %	-	-	-	-	-	-	
22 Debt securities, including UoP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
23 Equity instruments	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
24 Households										
25 of which loans collateralised by residential immovable property	100,0 %	18,1 %	18,1 %	-	100 %	14 %	14 %	-	-	
26 of which building renovation loans	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
27 of which motor vehicle loans	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
28 Local governments financing										
29 Housing financing	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
30 Other local government financing	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
31 Collateral obtained by taking possession: residential and commercial immovable properties										
32 Total GAR assets	62,9 %	9,8 %	9,8 %	-						

Oversikt ark " 4. GAR KPI flow":

4. GAR KPI flow

1. Institution shall disclose in this template the GAR KPIs on flow of loans calculated (new loans on a net basis) based on the data disclosed in template 1, on covered assets, and by applying the formulas proposed in this template.
 2. Credit institutions shall duplicate this template for revenue based and CapEx based disclosures.

%	Climate Change Mitigation (CCM)	Climate Change Adaptation (CCA)	Water and marine resources (WTR)	Pollution (P)						Circular economy (CE)	Biodiversity and ecosystems (BIO)	TOTAL (CCM + CCA + WTR + CE + BIO + P)		
				Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)		Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-aligned)		Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)					Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-aligned)	
				Of which Use of Proceeds	Of which enabling	Of which Use of Proceeds	Of which enabling	Of which Use of Proceeds	Of which enabling				Of which Use of Proceeds	Of which enabling
GAR - Covered assets in both numerator and denominator														
1	Loans and advances, debt securities and equity instruments not HFT eligible for GAR calculation													
2	Financial undertakings													
3	Credit institutions													
4	Loans and advances													
5	Debt securities, including UoP	-8 %												
6	Equity instruments													
7	Other financial corporations													
8	of which investment firms													
9	Loans and advances													
10	Debt securities, including UoP													
11	Equity instruments													
12	of which management companies													
13	Loans and advances													
14	Debt securities, including UoP													
15	Equity instruments													
16	of which insurance undertakings													
17	Loans and advances													
18	Debt securities, including UoP													
19	Equity instruments													
20	Non-financial undertakings													
21	Loans and advances	100 %	100 %	100 %										
22	Debt securities, including UoP													
23	Equity instruments													
24	Households													
25	of which loans collateralised by residential immovable	1 %	30 %	30 %										
26	of which building renovation loans													
27	of which motor vehicle loans													
28	Local governments financing													
29	Housing financing													
30	Other local government financing													
31	Collateral obtained by taking possession: residential and commercial immovable properties													
32	Total GAR assets													

Relevant utsnitt fra ark "4. GAR KPI flow":

4. GAR KPI flow

1. Institution shall disclose in this template the GAR KPIs on flow of loans calculated (new loans on a net basis) based on the data disclosed in template 1, on covered assets, and by applying the formulas proposed in this template.
 2. Credit institutions shall duplicate this template for revenue based and CapEx based disclosures.

%	Climate Change Mitigation (CCM)	Climate Change Adaptation (CCA)	Water and marine resources (WTR)	Pollution (P)						Circular economy (CE)	Biodiversity and ecosystems (BIO)	TOTAL (CCM + CCA + WTR + CE + BIO + P)		
				Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)		Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-aligned)		Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)					Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-aligned)	
				Of which Use of Proceeds	Of which enabling	Of which Use of Proceeds	Of which enabling	Of which Use of Proceeds	Of which enabling				Of which Use of Proceeds	Of which enabling
GAR - Covered assets in both numerator and denominator														
1	Loans and advances, debt securities and equity instruments not HFT eligible for GAR calculation													
2	Financial undertakings													
3	Credit institutions													
4	Loans and advances													
5	Debt securities, including UoP	-8 %												
6	Equity instruments													
7	Other financial corporations													
8	of which investment firms													
9	Loans and advances													
10	Debt securities, including UoP													
11	Equity instruments													
12	of which management companies													
13	Loans and advances													
14	Debt securities, including UoP													
15	Equity instruments													
16	of which insurance undertakings													
17	Loans and advances													
18	Debt securities, including UoP													
19	Equity instruments													
20	Non-financial undertakings													
21	Loans and advances	100 %	100 %	100 %										
22	Debt securities, including UoP													
23	Equity instruments													
24	Households													
25	of which loans collateralised by residential immovable	1 %	30 %	30 %										
26	of which building renovation loans													
27	of which motor vehicle loans													
28	Local governments financing													
29	Housing financing													
30	Other local government financing													
31	Collateral obtained by taking possession: residential and commercial immovable properties													
32	Total GAR assets													